FINLANDS BANKS

ÅRSBERÄTTELSE 2000

FINLANDS BANKS

ÅRSBERÄTTELSE

2000

FINLANDS BANK

Grundad 1811

Besöksadress
Snellmansplatsen, Helsingfors

Postadress
PB 160, 00101 Helsingfors

Telefon
nationellt nummer (09) 1831
internationellt nummer +358 9 1831

Telex
121224 SPFB FI

Fax
(09) 174 872

Telegramadress
SUOMENPANKKI

Internet
info@bof.fi

Finlands Banks hemsida på Internet
http://www.bof.fi/

Avdelningskontor

Kuopio
Puutarhakatu 4, PB 123
70101 Kuopio
tfn (017) 305 111

Tammerfors
Hämeenkatu 13, PB 325
33101 Tammerfors
tfn (03) 2486 111

Uleåborg
Kajaaninkatu 8, PB 103
90101 Uleåborg
tfn (08) 3108 800

Åbo
Slottsgatan 20, PB 373
20101 Åbo
tfn (02) 2326 066

Siffrorna i årsberättelsen baserar sig på de uppgifter som fanns tillgängliga i februari 2001.

ISSN 1239-9337 (tryckt)
ISSN 1456-5781 (nätversion)
Vammalan Kirjapaino Oy
Vammala 2001

Innehåll

Allmän översikt 9

Penningpolitik, ekonomisk utveckling och penningpolitiska operationer i euroområdet 12

Ökningstakten i konsumentpriserna accelererade 2000 12
Snabb ekonomisk tillväxt under första halvåret 12
Styrräntan höjdes i flera omgångar 14
Tillväxten avtog under andra halvåret 15
Skillnaden mellan korta och långa räntor minskade 15
Euron försvagades ytterligare 16
Det offentliga underskottet minskade på grund av konjunkturförbättringen 18
Eurosystemets penningpolitiska operationer 19
Penningpolitiska instrument och förfaranden 19
Övergång till rörlig ränta på huvudsakliga refinansieringstransaktioner 20
Finländska kreditinstituts deltagande i Eurosystemets marknadsoperationer 21
Inga större förändringar i användningen av beläningsbara värdepapper 22
Belåning av värdepapper i euroområdet och Finland 22

Den ekonomiska utvecklingen i Finland 25

Prisstegringen accelererade under året 25
Utlåningstillväxten mattades av 27
Tillväxten sköt fart tack vare den snabba exportökningen 28
Också den inhemska efterfrågan accelererade 28
Produktionen ökade också i andra industribranscher än elektronikindustrin 30
Sysselsättningen förbättrades, och arbetslösheten minskade något 32
Balansen i statsfinanserna förbättrades rekordartat 32
Bytesbalansen förbättrades trots oljeprisstegringen 34

Finansmarknaden 36

Bankerna 37
Strukturella förändringar i bankverksamheten 37
Bankernas lönsamhet och effektivitet 38
Värdepappersmarknaden 39
Strukturella förändringar på värdepappersmarknaden 39
Utvecklingen på värdepappersmarknaden 2000 40
Utveckling av tillsyn och reglering 42
Internationell tillsyn och reglering 42
Den finansiella lagstiftningen och tillsynen i Finland 43

Betalnings- och avvecklingssystemen 45

Förändringar i omvärlden 2000 45
Checkkontosystemet och TARGET 46
Utvecklingen av andra inhemska betalningssystemen 49
Privata system för stora betalningar i euroområdet och avvecklingen av valutatransaktioner 49
Förmedling av massbetalningar i EU- och euroområdet 49
Finländska system för avveckling av värdepapper och derivatkontrakt 50
Internationella marknadsplatser och avvecklingssystem 51
Finlands Banks samarbete med myndigheter och marknadsparter 52
Utveckling av EU-direktiven och den nationella lagstiftningen 2000 52

Betalningsmedelsförsörjningen **54**

Omorganiseringen av penningförsörjningssystemet påbörjades 54
De gemensamma ramarna för valutautbytet fastställdes 55
Finlands plan för valutautbytet offentliggjordes 56
Den stigande trenden för beloppet utelöpande sedlar och mynt fortsatte 57
Sedelströmmarna ökade 59
Myntströmmarna minskade 60

Förvaltningen av valutareserven **61**

Europeiska centralbankens valutareserv 61
Finlands Banks valutareserv 61

Internationell verksamhet **63**

Finlands Bank som en del av Europeiska centralbankssystemet 63
Övrig EU-verksamhet 65
Internationella valutafonden 66
Övrig internationell verksamhet 68

Ekonomisk analys och forskning **69**

Forskning kring transitionsekonomierna 70

Statistik **71**

Statistiksamarbetet inom ECBS 71
Övrigt internationellt och inhemskt statistiksamarbete 72
Sammanställning och publicering av statistik 72

Information och publikationer **74**

Organisation och personal **76**

Organisation 76
Strategisk planering 76
Verksamhetskostnader och -intäkter 77
Personal 77
Personalutveckling och utbildning 79

Informationsteknik **80**

Bokslut **82**

Balansräkning **82**
Resultaträkning **84**
Bokslutsbilagor **85**
Kommentarer till bokslutet **87**
Bokförings- och bokslutspraxis 87
Redovisningsprinciper för resultaträkningen 87
Kommentarer till balansräkningen 88
Kommentarer till resultaträkningen 89
Revisionsberättelse **91**
Utlåtande
enligt definitionen i artikel 27 i stadgan
för Europeiska centalbankssystemet **92**

Bilagor **93**

Penningpolitiska åtgärder inom Eurosystemet 94
Viktigaste finansmarknadsåtgärder 96
Finlands Banks viktigaste remissyttranden 98
Tabeller 101
Finlands Banks publikationer 126
Finlands Banks organisation 127

Tabeller 101

1. Finlands Banks balansräkning månadsvis 102
2. Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner 106
3. Eurosystemets långfristiga refinansieringstransaktioner 108
4. Andra anbudstransaktioner 108
5. Eurosystemets viktigaste styrräntor 109
6. Likviditetsställning för bankssystemet i euroområdet, periodgenomsnitt av dagliga balanser 110
7. Kassakravsbas i kassakravspliktiga kreditinstitut i euroområdet 112
8. Kassakravsmedel i kassakravspliktiga kreditinstitut i euroområdet 112
9. Euroområdets penningmängdsmått M3 och motsvarande poster för finländska monetära finansinstitut (MFI) 114
10. Viktiga marknadsräntor 114
11. Harmoniserat konsumentprisindex för euroområdet och Finland 115
12. Oåterkalleliga omräkningskurser mot euron 115
13. Finlands nominella konkurrenskraftsindikator och eurons effektiva växelkurs beräknad av ECB 115
14a. Viktiga eurokurser 116
14b. Viktiga markkurser 116
15a. Andra eurokurser 118
15b. Andra markkurser 120
16. Utelöpande sedlar och mynt vid slutet av året 122
17. Sedel- och myntleveranser 123
18. Sedelsorteringen i Finlands Bank 123
19. Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem 124
20. Bankernas checkkontolimiter under dagen 125
21. Betalningsclearing i Finland 125

Figurer

1. Harmoniserat konsumentprisindex för euroområdet 12
2. Bruttonationalprodukten i euroområdet 13
3. Arbetslösheten i euroområdet 13
4. Energipriser 13
5. Penningmängds- och kreditutveckling i euroområdet 14
6. Centralbanksräntor 14
7. Inflationsskillnader i euroområdet 15
8. 3 mån. marknadsräntor 16
9. Räntor på 10-åriga statsobligationer 16
10. Eurons externa värde och Finlands konkurrenskraftsindikator 17
11. Eurons kurs mot dollarn och yenen 17
12. Offentliga finanser i euroområdet 18
13. Utnyttjade stående faciliteter i euroområdet 20
14. Eurosystemets räntor och dagslåneränta 20
15. Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner 21
16. Centralbankernas innehav av gränsöverskridande säkerheter i EU-området vid slutet av 2000 23
17. Innehav av säkerheter i Finland 1999 och 2000 23
18. Harmoniserat konsumentprisindex 26
19. Inkomstnivån inom industrin 26
20. Av bankerna förmedlad utlåning till hushåll och företag i Finland 27
21. Bruttonationalprodukten i Finland och euroområdet 28
22. Efterfrågestruktur 28
23. Konsumtion och konfidensindikator för hushållen 29
24. Skuldsättningsgrad enligt sektor 29
25. Bostadspriser i Finland 30
26. Industriproduktion 31
27. Elektronikindustrin i Finlands industriproduktion 31
28. Sysselsättning och arbetslöshet 32
29. Offentliga finanser 33
30. Handelsbalans och bytesbalans 34
31. Finlands utländska nettoställning 35
32. Depositionsbankskoncernernas resultat 38
33. Depositionsbankernas utlåning och totalmarginal 38
34. Emissioner av masskuldebrevslån i Finland 40
35. Börsaktiernas marknadsvärde i procent av BNP 41
36. Börsaktier, marknadsvärde och utländskt innehav 42
37. Placeringsfonder registrerade i Finland 43
38. TARGET 47
39. Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem 48
40. Finländska bankers kassakravsmedel och checkkontolimiter under dagen 48
41. Transaktionsvolym i genomsnitt per dag i olika betalningssystem inom EU 49
42. Värdet av transaktioner som avvecklats i Finlands Värdepapperscentrals system 50
43. Innehav av sedlar och mynt 57
44. Utelöpande sedlar och mynt 57
45. Värdet av utelöpande sedlar och mynt 58
46. Sedel- och myntströmmarna via Finlands Bank 58
47. Finlands Banks målbild 77
48. Finlands Banks verksamhetskostnader och -intäkter 1998–2001 78

Foto: Douglas Sivén, 2001.

Finlands Banks direktion.
Från vänster Matti Vanhala, Sinikka Salo och Matti Louekoski.
I bakgrunden Ritva Puotilas textilarbete Arctos, 1994.

Allmän översikt

Globalt var 2000 ett år av gynnsam ekonomisk utveckling. I euroområdet var konjunkturerna och utsikterna bättre och den ekonomiska tillväxten högre än någonsin under 1990-talet. Tillväxten i Finland var fortsatt snabb redan sjunde året i rad. Till följd av den starka tillväxten i den globala ekonomin fortsatte råoljepriset att stiga, vilket ledde till en allmän inflationsökning i industriländerna.

I takt med en allt snabbare tillväxt och framför allt ett ökat inflationstryck ställdes euroområdets penningpolitik inför allt större utmaningar. Vid flera tillfällen måste penningpolitiken stramas åt för att prisstabiliteten inte skulle äventyras.

I början av året accelererade inflationen i euroområdet snabbare än den högsta tillåtna ökningstakt för konsumentpriserna som fastställts som prisstabilitetsmål. Till detta bidrog i huvudsak den fortsatta oljeprisstegringen och eurons depreciering. Vidare låg den årliga penningmängdstillväxten ständigt över det fastställda referensvärdet och ökningstakten i utlåningen till den privata sektorn var fortsatt hög. Riskerna för en allmänt tilltagande inflation hade ökat, vilket utgjorde ett hot mot prisstabiliteten på medellång sikt. I detta läge var det viktigt att parera hoten mot prisstabiliteten i tid. Det är också för penningpolitiken det bästa sättet att främja en hållbar tillväxt och sysselsättning. Mot denna bakgrund höjde ECB-rådet styrräntorna i februari, mars och april med ¼ procentenhet åt gången.

Hoten mot prisstabiliteten bedömdes alltjämt öka då penningmängden och krediterna fortsatte att växa snabbt under våren, tillväxtutsikterna för euroområdet var mycket gynnsamma, inflationen steg ytterligare och euron fortsatte att försvagas. Därför höjdes ECB-räntorna i juni med 50 räntepunkter till 4,25 %.

I takt med att euron försvagades tvingades ECB-rådet bli alltmer observant på den risk växelkursutvecklingen utgör för prisstabiliteten. Importprisökningen till följd av stigande energikostnader och den deprecierande euron avspeglades under sommaren klart i inflationsutvecklingen, och inflationstakten i euroområdet accelererade till 2 ½ %. Även om den av oljeprisuppgången orsakade inflationsökningen inte på kort sikt kan motverkas genom penningpolitiska åtgärder ansåg ECB dock att prisstabiliteten på medellång sikt bör säkerställas den vägen. Framför allt i ett läge där den ekonomiska tillväxten är snabb och kapacitetsutnyttjandet högt skall penning-

politiken användas till att minska risken för att inflationsförväntningarna växer och ökar trycket på inhemska kostnader och priser.

I slutet av augusti och i början av oktober beslutade ECB-rådet höja styrräntan ytterligare, och i oktober höjdes den till 4,75 %. Sedan november 1999 hade styrräntan således höjts med sammanlagt 225 räntepunkter.

Oljepriset steg till rekordhöga nivåer i mitten av september och var fortsatt högt fram till början av december. Energiprisutvecklingen i förening med andra prisökningar skapade därför under årets sista månader ett ytterligare tryck på euroområdets konsumentprisinflation, som mot slutet av året också helt följdriktigt steg till närmare 3 %. Efter oktoberhöjningen lät ECB-rådet dock räntorna ligga oförändrade.

I december offentliggjorde ECB för första gången den prognos om de närmaste årens ekonomiska utveckling som utarbetas av experter från ECB och euroområdets nationella centralbanker. I den bedöms tillväxten vara fortsatt gynnsam över hela prognosperioden fram till 2002. Till en början ligger inflationen dock över 2 % på grund av den tidigare energiprisökningen och den försvagade euron. Inflationen beräknas avta mot slutet av 2001 till en nivå i linje med prisstabilitetsmålet, förutsatt att oljepriset sjunker och euron något förstärks såsom antagits i prognosen. För att prisstabilitet skall kunna upprätthållas på medellång sikt är det inom ekonomin viktigt att inse att trycket uppåt på priserna är en tillfällig företeelse framkallad av externa faktorer.

För finanspolitiken erbjöd högkonjunkturen goda möjligheter att konsolidera de offentliga finanserna i en allt snabbare takt och främja en fortsatt gynnsam ekonomisk utveckling. Balansen i de offentliga finanserna förbättrades i nästan alla euroländer, men det berodde främst på konjunkturellt ökade skatteinkomster och proportionellt minskade ränteutgifter. De flesta euroländer försökte inte sanera de offentliga finanserna genom en aktiv finanspolitik.

Att döma av stabilitetsprogrammen förbättras de offentliga finanserna rätt obetydligt under 2000 och 2001, och konjunkturrensat för hela euroområdet förbättras budgetläget inte alls. I takt med de stigande konjunkturerna har finanspolitiken lättats, till en stor del till följd av beslutade skattesänkningar och ökade diskretionära utgifter.

Skattereformer välkomnas i euroområdet, då de bidrar till att minska snedvridningen i ekonomin och öka utbudet och efterfrågan på arbetskraft. Som motvikt till skattelättnaderna bör utgiftsökningarna dock begränsas så att ytterligare konjunkturbetingade finanspolitiska lättnader kan undvikas och saneringen av de offentliga finanserna kan fortsätta.

Det rådande ekonomiska läget medger en konsolidering av den offentliga sektorns finansiella ställning, som i många euroländer ännu inte står på en hållbar grund. Vidare är den offentliga skulden i flera euroländer oroväckande stor, framför allt i ljuset av de utmaningar som på längre sikt belastar finanserna, t.ex. en åldrande befolkning.

Tillväxten i Finland var fortsatt stark 2000 och låg klart över nivån i euroområdet. Tillväxten berodde till en stor del på ökad exportefterfrågan, men även den inhemska efterfrågan var fortsatt god. Mest ökade exporten av IT- och telekommunikationsprodukter. Sysselsättningen förbättrades också 2000 men långsammare än året innan, och arbetslösheten minskade något. Ett svårt problem var fortfarande den strukturella arbetslösheten.

De stigande räntorna minskade risken för överhettning av ekonomin. Läget på bostadsmarknaden lugnade sig. I förhållande till företagens goda finansiella ställning och den ekonomiska tillväxten ökade de privata investeringarna endast måttligt. På grund av accelererande inflation låg hushållens reala disponibla inkomster på nästan oförändrade nivåer, men ökningstakten i den privata konsumtionen sjönk endast marginellt då sparkvoten minskade klart.

Inflationen ökade i Finland 2000 främst på grund av stigande oljepriser, men även priserna på inhemska tjänster gick upp snabbare än förut. Pris- och löneökningarna var snabbare i Finland än i euroområdet i genomsnitt. Inkomstavtalet i slutet av året innebär en arbetskostnadsökning som i många branscher klart överskrider den beräknade produktivitetsutvecklingen, vilket är problematiskt från sysselsättningssynpunkt.

De offentliga finanserna balanserades ytterligare 2000 till följd av den snabba ekonomiska tillväxten, en jämförelsevis hård beskattning och förhållandevis strama utgiftsramar i statsbudgeten. Statsfinanserna började visa överskott och budgetöverskottet för hela den offentliga sektorn fortsatte att öka. Intäk-

terna från inkomst- och förmögenhetsskatten steg markant. Också skatteuttaget från företagen ökade till följd av den goda resultatutvecklingen och försäljningsvinsterna från strukturaffärer. Den offentliga sektorn minskade sin skuldsättning klart. Statsskulden var dock fortfarande stor.

De gynnsammare utsikterna för de offentliga finanserna och framför allt statsekonomin möjliggör betydligt större skattesänkningar 2001 och 2002 än tidigare. Inkomstbeskattningen i Finland har internationellt sett varit hård, vilket i sin tur gjort det svårt att åtgärda den strukturella arbetslösheten. I förening med socialbidragssystemet har den hårda löneinkomstbeskattningen skapat incitamentsproblem, som bör åtgärdas även i fortsättningen för att sysselsättningen skall kunna förbättras och därigenom också finansieringen av den offentliga sektorn för att täcka kostnaderna för den åldrande befolkningen.

Den förbättrade statsbudgeten har också skapat ett utgiftstryck. Kraftigt ökade utgifter hotar dock den finansiella balansen när konjunkturerna vänder.

Förutom huvudmålet att upprätthålla prisstabilitet hör det till centralbankens uppgifter att främja det finansiella systemets stabilitet och effektivitet. Globaliseringen av finansmarknaderna och strukturförändringarna i den finansiella tjänstesektorn, t.ex. fusioner och branschglidning, ökar utmaningarna för finanstillsynen och accentuerar vikten av samarbete mellan myndigheterna.

Övergången till etapp tre av EMU har återspeglats i många sektorer på finansmarknaderna i euroområdet. Penningmarknaderna är rätt långt integrerade, och också integrationen av kapitalmarknaderna har kommit i gång. Den privata sektorns upplåning på de omfattande obligationsmarknaderna i euro har ökat snabbt, och även aktiemarknaderna har vuxit och diversifierats under de senaste två åren. Inom börsintegrationen har viktiga steg tagits. Den finansiella strukturen i Europa genomgår ständiga förändringar. De flesta bankfusioner har hittills primärt varit nationella, men också fusioner mellan banker i olika länder har förekommit eller planeras. Även fusioner mellan banker och försäkringsbolag blir allt vanligare. Den allt snabbare strukturomvandlingen inom den finansiella sektorn innebär därför stora utmaningar för regleringen och tillsynen av finansmarknaderna både nationellt och internationellt.

Banksektorn i Finland har tagit steget in i det nya millenniet i exceptionellt gott skick. Bankernas högre lönsamhet kan tillskrivas snabbt stigande finansnetton och andra intäkter. Till följd av stigande marknadsräntor ökade också skillnaden mellan utlånings- och inlåningsräntorna 2000, vilket förbättrade bankernas finansnetton. Provisionsintäkterna steg kraftigt, framför allt inom betalningsförmedlingen och förmögenhetsförvaltningen. Också provisionsintäkterna från värdepappershandeln var fortsatt höga, även om de minskade mot slutet av året. Provisionsintäkterna från försäljningen av försäkringar ökade i betydelse som inkomstkälla för de stora bankkoncernerna.

Den finländska värdepappersmarknaden har redan under ett par års tid kännetecknats av en kraftigt växande aktiehandel. De allt större volymerna har skapat ett avsevärt tryck på clearingen och avvecklingen av aktiehandeln, och därför har Helsingforsbörsen arbetat för att effektivera sin aktieclearing. De olika värdeandelsregistren över aktier slogs i oktober ihop till ett centralt register. Centraliseringen var nödvändig för att den finländska värdepappersmarknaden skall kunna bibehålla sin konkurrenskraft, då ett centralt värdeandelsregister gör det möjligt att vidareutveckla förvarings- och avvecklingssystemen och effektivera hela värdeandelssystemet.

TARGET-systemet, som upprätthålls av EU-ländernas centralbanker, var 2000 det ledande systemet för gränsöverskridande betalningar i Europa mätt i totalvärdet av överförda betalningar. Genom TARGET har förmedlingen av stora betalningar i euroområdet effektiverats, med minskade risker som följd. Övervakningen av betalningssystemen är en viktig uppgift för centralbankerna för att säkerställa att systemen är funktionssäkra.

Penningpolitik, ekonomisk utveckling och penningpolitiska operationer i euroområdet

Ökningstakten i konsumentpriserna accelererade 2000

Snabb ekonomisk tillväxt under första halvåret

Vid början av 2000 låg inflationen i euroområdet något under 2 % mätt som en årlig förändring i det harmoniserade konsumentprisindexet (figur 1). Det stigande världsmarknadspriset på råolja hade 1999 drivit upp priserna på energiprodukterna i en allt snabbare takt. Också den deprecierande euron hade ökat inflationstrycket. Tillväxten i euroområdet hade 1999 tagit fart då exportefterfrågan på euroområdets produkter ökade i takt med den globala återhämtningen och den inhemska efterfrågan fortsatte att växa stadigt.

I början av 2000 var den ekonomiska tillväxten världen över mycket snabb. Högkonjunkturen i Förenta staterna höll i sig, och Japan såg så småningom ut att börja återhämta sig efter den utdragna recessionen. Även i Sydamerika var tillväxten i allmänhet snabb, liksom också i de östasiatiska länder som 1997 hade drabbats av en ekonomisk kris.

I euroområdet var tillväxten också fortsatt stark under första

Figur 1.
Harmoniserat konsumentprisindex för euroområdet

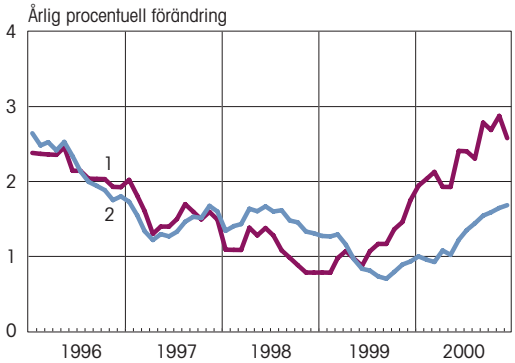

1. Totalindex
2. Totalindex exkl. energi

Källa: Eurostat.

halvåret 2000 (figur 2). Tillväxten var jämn i de olika efterfrågekomponenterna i BNP. Exporten till länder utanför euroområdet fortsatte att öka till följd av den snabba globala ekonomiska tillväxten och den försvagade euron, som ledde till konkurrenskraftigare priser på produktionen i euroområdet. På grund av gynnsamma ekonomiska tillväxtutsikter, relativt låga räntor och höga aktiekurser steg de fasta investeringarna. Också hushållen ökade sin konsumtion i snabb takt. Till konsumenternas framtidstro bidrog för sin del den minskade arbetslösheten: den relativa arbetslösheten i euroområdet sjönk 2000 liksom under de tre tidigare åren (figur 3).

Den ekonomiska tillväxten var stark i de flesta euroländer under våren. Den tyska och den italienska ekonomin hade 1999 vuxit klart långsammare än genomsnittet i euroområdet. Under första halvåret 2000 närmade sig tillväxttakten i Tyskland – och i viss mån i Italien – genomsnittet för euroområdet, då framför allt exportindustrin växte allt snabbare i de bägge länderna.

Ökningstakten i konsumentpriserna accelererade under första halvåret 2000. Världsmarknadspriset på råolja fortsatte att stiga, vilket drev upp priserna på energiprodukterna i euroområdet (figur 4). Också den deprecierande euron bidrog till att höja importvarupriserna uttryckta i euro. Den kraftiga ekonomiska tillväxten ökade risken för att oljeprisökningen och den försvagade euron skulle leda till allmänt stigande konsumentpriser i euroområdet. Förutom energipriset gick också priserna på tjänster och livsmedel upp något snabbare. Den årliga ökningstakten i det harmoni-

Figur 2.
Bruttonationalprodukten i euroområdet

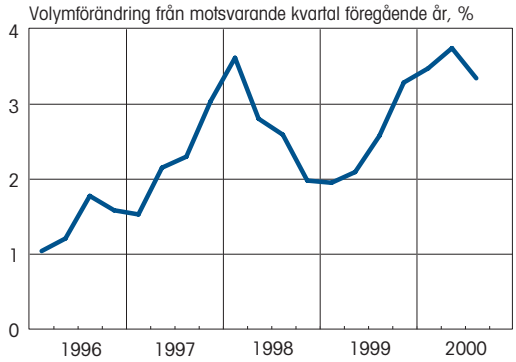

Källa: Eurostat.

Figur 3.
Arbetslösheten i euroområdet

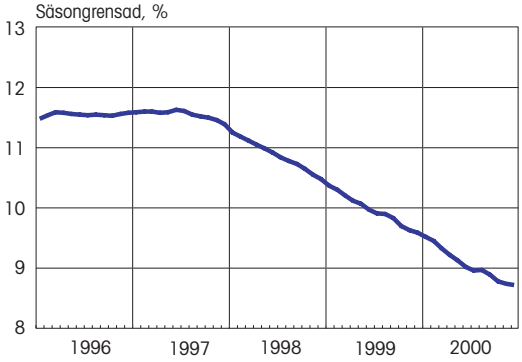

Källa: Eurostat.

Figur 4.
Energipriser

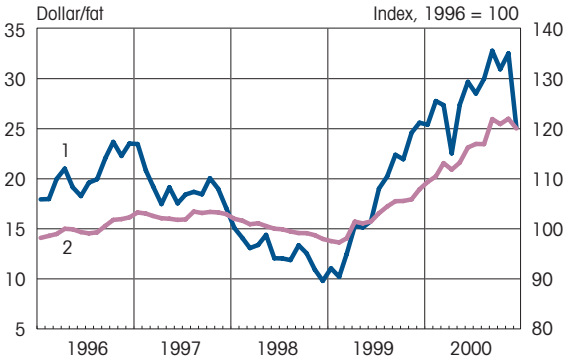

1. Råoljepris, Nordsjöolja Brent (vänster skala)
2. Energipris i euroområdet (höger skala)

Källor: Bloomberg och Eurostat.

Figur 5.
Penningmängds- och kreditutveckling i euroområdet

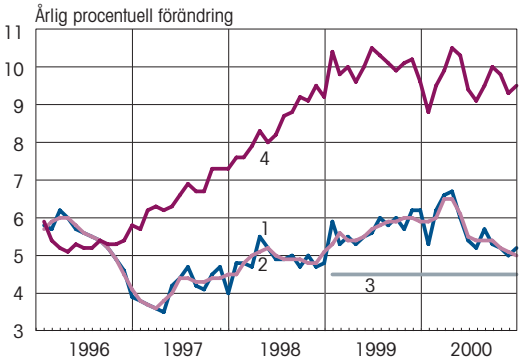

1. M3
2. M3: 3 mån. glidande medeltal
3. Referensvärde för M3-tillväxt
4. Bankernas utlåning till den privata sektorn

Källa: Europeiska centralbanken.

Figur 6.
Centralbanksräntor

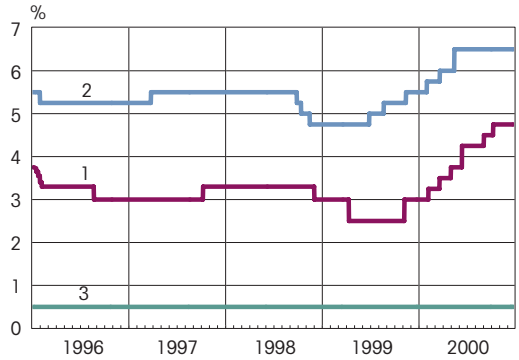

1. Ränta på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner/lägsta anbudsränta (Tysklands reporänta före 1999)
2. USA, Federal funds målränta
3. Japan, diskonto

Källor: Europeiska centralbanken och Reuters.

serade konsumentprisindexet accelererade från knappt 2 % vid början av året till närmare 2 ½ % under sommaren.

Penningmängds- och kreditaggregaten för euroområdet ökade kraftigt under första halvåret 2000 (figur 5). Tillväxttakten i den breda penningmängden (M3) steg under våren till drygt 6 % och låg därmed klart över det av ECB-rådet fastställda referensvärdet på 4 ½ %. Även kreditgivningen till den privata sektorn fortsatte att öka snabbt. Till penningmängds- och kreditexpansionen bidrog bland annat den höga ekonomiska tillväxten och de relativt låga räntorna.

Styrräntan höjdes i flera omgångar

ECB-rådet stramade åt penningpolitiken genom att under 2000 höja Eurosystemets styrränta sex gånger (figur 6). Sammantaget höjdes styrräntan med 1,75 procentenheter. Syftet med räntehöjningarna var att upprätthålla prisstabilitet i euroområdet på medellång sikt. Enligt ECB-rådets definition avses med prisstabilitet en årlig ökning av det harmoniserade indexet för konsumentpriser på mindre än 2 %. Genom styrräntehöjningarna reagerade ECB-rådet på de ökade inflationsriskerna. Eurons depreciering underlättade för sin del det monetära läget i euroområdet, och detta avspeglades i en snabb penningmängds- och kredittillväxt.

ECB-rådet hade i november 1999 höjt räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner till 3 %. Under 2000 höjdes styrräntan successivt till 4,75 %: beslut om höjningar med 0,25 procentenheter fattades den 3 februari, den 16 mars och den 27 april. Den 8 juni beslutade ECB-rådet att höja räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna med 0,5 procentenheter. Samtidigt meddelade rådet att anbudsförfaranden med rörlig ränta skulle tillämpas från och med den 28 juni. För ränteanbuden fastställs en undre gräns, som anger inriktningen på penningpolitiken på samma sätt som räntan på fastränteanbuden tidigare. Denna undre gräns, som kallas lägsta anbudsränta, höjdes med 0,25 procentenheter både den 31 augusti och den 5 oktober.

I december 2000 meddelade ECB-rådet att referensvärdet för den årliga tillväxten i den breda penningmängden (M3) hölls oförändrad. Beslutet utgick från att det fortfarande fanns stöd för de anta-

ganden som låg till grund för det första referensvärdet i december 1998, bekräftat ett år senare till 4 ½ %. Antagandena gällde den trendmässiga potentiella BNP-tillväxten och utvecklingen av omloppshastigheten för pengarna i euroområdet på medellång sikt. ECB-rådet sade sig noga bevaka alla tecken på en ökning av produktivitetstillväxten i euroområdet. Rådet ansåg dock inte att sådana tecken skulle kräva justeringar av antagandena om den trendmässiga potentiella BNP-tillväxten.

Figur 7.
Inflationsskillnader i euroområdet

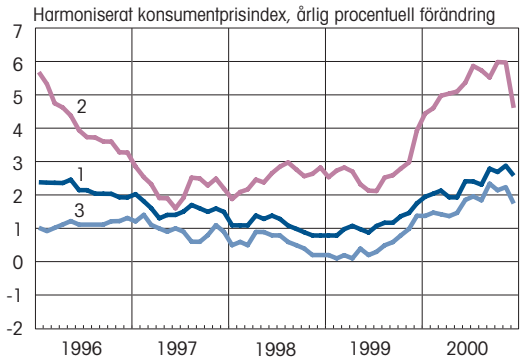

1. Inflationstakten i euroområdet
2. Högsta inflationstakt i något land
3. Lägsta inflationstakt i något land

Källa: Eurostat.

Tillväxten avtog under andra halvåret

Den ekonomiska tillväxten i euroområdet avtog under andra halvåret 2000. Detta berodde på att exportefterfrågan ökade långsammare till följd av den globala avmattningen, medan den inhemska efterfrågan på grund av stigande räntor inte heller växte i samma takt som förut. Vidare innebar den dyrare oljan en inkomstöverföring från euroområdet till oljeproducerande länder utanför området. Hushållen i euroområdet fick behålla en allt mindre del av sina inkomster för inköp av varor producerade inom euroområdet, medan exporten till de oljeproducerande länderna inte ökade i motsvarande grad. Mot slutet av året försvagades också den närmaste tidens tillväxtutsikter för euroområdet och världsekonomin, då den långvariga snabba tillväxten i Förenta staterna såg ut att börja avta.

Den breda penningmängden (M3) växte något långsammare från och med sommaren, främst på grund av ränteuppgången. Den årliga tillväxttakten i M3 var som högst i april, dvs. 6,6 %, men minskade därefter rätt snabbt. Under sista kvartalet växte M3 med 5,1 % från året innan, vilket dock fortfarande låg över det referensvärde som fastställts av ECB-rådet.

Även om den ekonomiska tillväxten och tillväxtutsikterna försvagades var trycket uppåt på konsumentpriserna i euroområdet fortsatt högt under andra halvåret, då oljan blev dyrare och euron allt svagare. Priset på råolja (Nordsjö Brent) steg under hösten till 30–35 US-dollar per fat mot att under första halvåret ha legat på 20–30 dollar. Eurons externa värde var under andra halvåret i genomsnitt 4 % lägre än under första halvåret, mätt med det handelsvägda valutaindexet. Den årliga tillväxttakten i det harmoniserade konsumentprisindexet steg mot slutet av året till närmare 3 %. Inflationstakten ökade även för andra industrivaror än energiprodukter, liksom också för livsmedel och tjänster. Inflationsutsikterna förändrades dock i slutet av 2000 då de pekade på en långsammare inflation när euron förstärktes och oljepriset sjönk.

Inflationsskillnaderna mellan euroländerna växte något 2000. Skillnaden mellan den snabbaste och den långsammaste inflationstakten var vid slutet av året ca 3 procentenheter (figur 7). Att skillnaden ökade så mycket i slutet av 1999 och minskade ett år senare berodde delvis på accisförändringarna i landet med den snabbaste inflationstakten, dvs. Irland.

Skillnaden mellan korta och långa räntor minskade

Efter att ha börjat stiga i mitten av 1999 fortsatte penningmarknadsräntorna i euroområdet att gå upp under 2000. Tre månaders euribor steg från ca 3 ½ % i januari till

närmare 5 % främst på grund av väntade styrräntehöjningar (figur 8). Under årets två sista månader började 3–12-månadersräntorna dock sjunka när förväntningarna om åtstramningar av penningpolitiken minskade i takt med de förändrade inflationsförväntningarna.

Justeringarna av Eurosystemets styrränta 2000 motsvarade i huvudsak marknadens förväntningar, och därför reagerade penningmarknadsräntorna heller inte nämnvärt på styrräntehöjningarna. Ett undantag härvidlag var dock den i juni aviserade räntehöjningen med ½ procentenhet, som var större än marknaden räknat med. Penningmarknadsräntorna steg något omedelbart därefter. Samtidigt meddelade ECB-rådet att Eurosystemet övergår till rörlig ränta på sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner men att det inte skulle ses som en ytterligare förändring i Eurosystemets penningpolitiska inriktning.

De långa räntorna i euroområdet var fortsatt rätt låga 2000, vilket speglade förtroendet för bibehållen prisstabilitet i euroområdet och de fortsatta strävandena att stabilisera euroområdets offentliga finanser (figur 9). Den tyska 10-åriga statslåneräntan sjönk från ca 5 ½ % i början av året till ca 5 % mot slutet av året. Räntenedgången återspeglade till en del utvecklingen på de internationella obligationsmarknaderna; under året sjönk även de långa statslåneräntorna i Förenta staterna. Långräntedifferensen mellan Förenta staterna och euroområdet minskade under året. I januari 2000 var den tyska 10-åriga statslåneräntan ännu drygt 1 procentenhet lägre än motsvarande amerikanska, men vid slutet av året krympte skillnaden till knappt ½ procentenhet. Detta berodde delvis på de förändrade tillväxt- och inflationsutsikterna för Förenta staterna och euroområdet. Till nedgången i de långa statslåneräntorna både i Tyskland och i Förenta staterna bidrog också förväntningarna om en framtida minskning av dessa lånevolymer.

Skillnaden mellan korta och långa räntor i euroområdet minskade klart under 2000. Den stora räntedifferensen vid början av året avspeglade förväntningarna om åtstramningar av penningpolitiken. Skillnaden minskade under året när styrräntan höjdes som väntat. I december planade räntedifferensen i stort sett ut i takt med de sjunkande förväntningarna om stigande inflation och en stramare penningpolitik.

Euron försvagades ytterligare

Eurons externa värde var vid slutet av 2000 något lägre än vid början av året, mätt med det handelsvägda valutaindexet (figur 10). Euron deprecierade något mot US-dollarn och den schweiziska

Figur 8.
3 mån. marknadsräntor

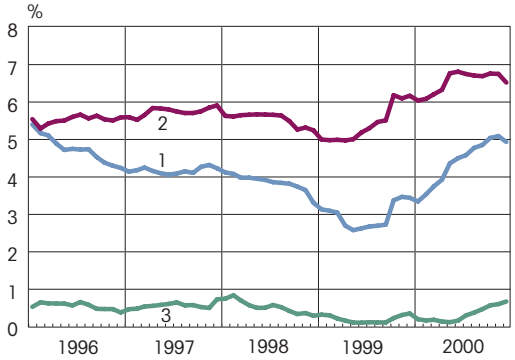

1. Euroområdet[1]
2. Förenta staterna
3. Japan

[1] Fr.o.m. januari 1999 euribor. T.o.m. december 1998 beräknad som medelvärdet av BNP-vägda nationella räntor.

Källor: Europeiska centralbanken och Reuters.

Figur 9.
Räntor på 10-åriga statsobligationer

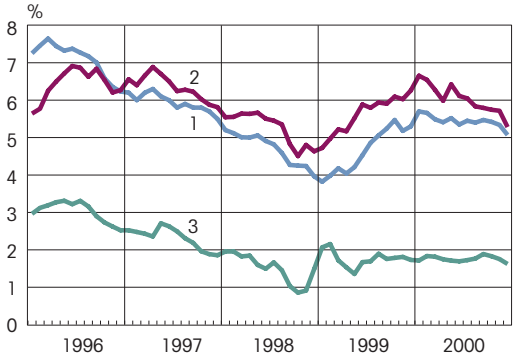

1. Euroområdet[1]
2. Förenta staterna
3. Japan

[1] Fr.o.m. januari 1999 vägda med utestående nominella belopp. T.o.m. december 1998 beräknad på BNP-vägda harmoniserade statsobligationsräntor.

Källor: Europeiska centralbanken och Reuters.

francen (figur 11). Mot den japanska yenen, det brittiska pundet och den svenska kronan hade eurokursen däremot förändrats föga från årets början.

Fram till slutet av oktober var trenden sjunkande i eurons externa värde mätt med det handelsvädga indexet med undantag för den tillfälliga apprecieringen i maj–juni. Euron försvagades under första halvåret trots att den ekonomiska tillväxten i euroområdet då klart accelererade. Samtidigt var tillväxten dock snabb även utanför euroområdet, särskilt i Förenta staterna. Eurons depreciering framför allt mot US-dollarn berodde eventuellt till en del på att Förenta staterna var attraktivare än euroområdet som investeringsobjekt, då tecken på en avmattning i Förenta staterna började skönjas först mot slutet av året.

Under årets två sista månader förstärktes euron klart både mätt med det handelsvägda indexet och mot de flesta huvudvalutor. Apprecieringen kan till stor del tillskrivas de samtidigt snabbt försämrade tillväxtutsikterna för Förenta staterna.

Under andra halvåret intervenerade Eurosystemet på valutamarknaden för att stödja euron externt. På initiativ av ECB genomfördes i september en samordnad intervention, i vilken också centralbankerna i Förenta staterna, Japan, Storbritannien och Kanada deltog. I november intervenerade Eurosystemet åter på valutamarknaden. Orsaken till interventionerna var oron för de eventuella konsekvenserna av den svaga euron för världsekonomin och trycket uppåt på importpriserna i euroområdet till följd av den deprecierade euron.

Figur 10.
Eurons externa värde och Finlands konkurrenskraftsindikator

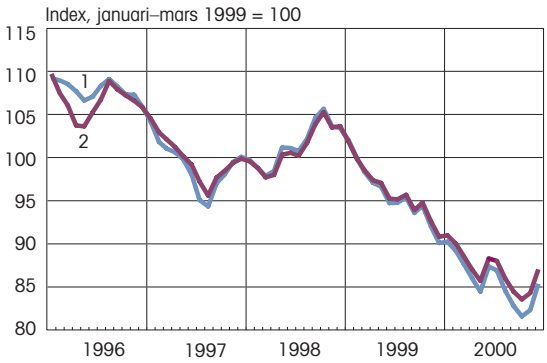

Stigande kurva = euron stärks och Finlands priskonkurrenskraft försvagas.

1. Effektiv växelkurs för euron, snäv ländergrupp[1]
2. Snäv konkurrenskraftsindikator

[1] Före 1999 handelsvägt index för euroländernas valutor.

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

Figur 11.
Eurons kurs mot dollarn och yenen

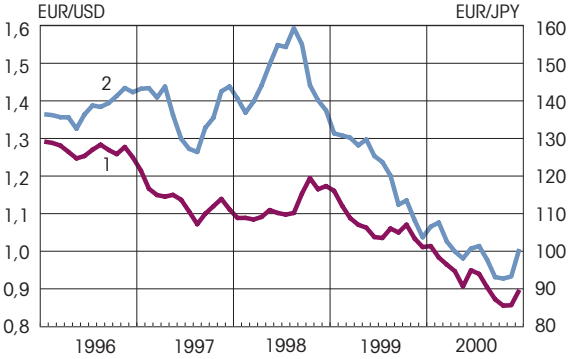

Stigande kurva = euron stärks. Ecu t.o.m. 31.12.1998.

1. Eurons värde i US-dollar (vänster skala)
2. Eurons värde i japanska yen (höger skala)

Källa: Reuters.

Den danska kronan och den grekiska drakman, som båda ingick i växelkursmekanismen ERM II, var under 2000 mycket stabila i förhållande till euron, och den danska kronan låg hela tiden inom fluktuationsbandet nära sin centralkurs. Den grekiska drakman revalverades med 3 ½ % i januari 2000. I slutet av året närmade sig drakman sin nya centralkurs mot euron, som genom beslut i juni 2000 hade fastställts till oåterkallelig omräkningskurs mellan drakman och euron från början av 2001.

Det offentliga underskottet minskade på grund av konjunkturförbättringen

Enligt Europeiska kommissionens prognos uppgick det genomsnittliga offentliga budgetunderskottet i euroområdet, exklusive engångsintäkterna från försäljningen av licenser för tredje generationens mobiltelefoner (UMTS), till 0,8 % av BNP 2000. Siffran är ½ procentenhet lägre än 1999 (figur 12). Omkring hälften av minskningen berodde på att ränteutgifterna i procent av BNP sjönk och hälften på att det primära överskottet ökade, en ökning som i sig alltså var rätt obetydlig. Inklusive intäkterna från försäljningen av UMTS-licenser visade det genomsnittliga offentliga budgetsaldot ett överskott på 0,3 % av BNP.

Den makroekonomiska utvecklingen med snabb BNP-tillväxt och gynnsam efterfrågestruktur bidrog till att öka de offentliga inkomsterna. Intäkterna från direkta och indirekta skatter och socialförsäkringsavgifter växte genom kraftigt stigande privat konsumtion och löneinkomster. Den momentana prisuppgången på bostäder och aktier kring årsskiftet 1999/2000 resulterade i ökade kapitalskatteintäkter och den dyra oljan i ökade momsintäkter. De offentliga inkomsterna i procent av BNP låg därför på samma nivå som året innan. Samtidigt steg även de offentliga utgifterna, och som andel av BNP minskade de endast marginellt trots att den ekonomiska tillväxten drog ned arbetslösheten och dithörande utgifter. Handlingsutrymmet till följd av det goda ekonomiska läget utnyttjades således inte fullt ut till att minska underskotten utan användes till en stor del till att finansiera nytillkomna utgifter. I flera länder infördes stramare budgetregler för att stävja utgiftsökningen.

Enligt prognosen visade de offentliga finanserna i likhet med föregående år överskott i Irland, Luxemburg, Nederländerna och Finland och närmade sig balans i Belgien och Spanien (tabell 1). Också i övriga euroländer gick utvecklingen mot balans, men underskottskvoten (budgetunderskottet i procent av BNP) låg fortfarande över 1 %. I Tyskland, Frankrike och Italien var den ekonomiska tillväxten långsammare än genomsnittet, och därför förbättrades de offentliga finanserna i dessa länder inte heller i samma takt som genomsnittet. I dessa tre länder minskade underskottskvoten 2000 endast med knappt ½ procentenhet.

Enligt Europeiska kommissionens beräkningar försämrades det konjunkturrensade primära underskottet i de offentliga finanserna i euroområdet något 2000. Budgetunderskottet minskade således enbart till följd av konjunkturerna och sjunkande ränteutgifter. Det pekar också på att de skattelättnader och sänkningar av socialförsäkringsavgifterna som genomfördes i flera euroländer till stor del finan-

Figur 12.
Offentliga finanser i euroområdet

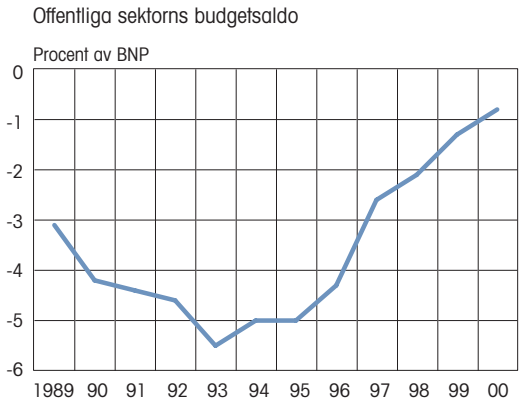

Källa: Europeiska kommissionen.

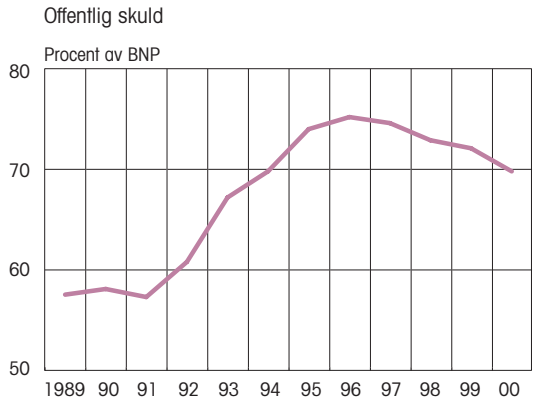

Källa: Europeiska kommissionen.

Tabell 1.
Offentliga sektorns budgetsaldo och skuld

	Offentliga sektorns överskott (+) / underskott (–) i procent av BNP		
	1999	2000[1]	2000[2]
Belgien	–0,7	0,0	0,0
Tyskland	–1,4	–1,1	1,4
Spanien	–1,1	–0,3	–0,3
Frankrike	–1,8	–1,4	–1,4
Irland	1,9	4,2	4,2
Italien	–1,9	–1,3	–0,1
Luxemburg	4,4	4,9	4,9
Nederländerna	1,0	1,1	1,8
Österrike	–2,1	–1,7	–1,3
Portugal	–2,0	–1,9	–1,5
Finland	1,9	4,2	4,2
Euroområdet	–1,3	–0,8	0,3

[1] Exkl. intäkter från försäljning av UMTS-licenser.
[2] Inkl. intäkter från försäljning av UMTS-licenser.

Källa: Europeiska kommissionen.

	Offentliga sektorns skuld vid årets slut i procent av BNP	
	1999	2000
Belgien	115,9	111,1
Tyskland	61,1	60,0
Spanien	63,3	61,0
Frankrike	58,9	58,3
Irland	50,1	41,6
Italien	115,1	110,7
Luxemburg	6,0	5,5
Nederländerna	62,9	56,9
Österrike	64,6	64,4
Portugal	55,4	56,1
Finland	46,6	42,5
Euroområdet	72,1	69,8

Källa: Europeiska kommissionen.

sierades med konjunkturella och tillfälliga skatteintäkter.

Under 2000 valde flera euroländer framför allt en lägre beskattning av arbete som det viktigaste målet för sin ekonomiska politik för de kommande åren. Skattelättnader kan bidra till en ökad tillväxtpotential och effektivare strukturer. För att den snabba utvecklingen mot balans i de offentliga finanserna dock inte skall äventyras bör den reella tillväxten i de primära utgifterna vara så låg som möjligt.

Enligt prognosen sjönk euroområdets offentliga skuld i förhållande till BNP med drygt 2 procentenheter från 1999, dvs. till knappt 70 % av BNP (figur 12). Extra snabbt minskade skuldkvoten i Irland. I ett flertal länder berodde minskningen i huvudsak på intäkterna från försäljningen av UMTS-licenser, som uppgick till ca 1,1 % av euroområdets BNP och som nästan helt användes till amortering av statsskulden.

Eurosystemets penningpolitiska operationer

Penningpolitiska instrument och förfaranden

ECB:s penningpolitik genomförs med hjälp av Eurosystemets penningpolitiska styrsystem, som består av tre element: marknadsoperationer, stående faciliteter och kassakrav. Det viktigaste penningpolitiska instrumentet av alla marknadsoperationer är de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna, som utförs en gång i veckan. Det är nämligen genom dem som bankerna inom Eurosystemet fyller sitt huvudsakliga behov av centralbanksfinansiering. Sedan juni 2000 har de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna genomförts som anbudsförfaranden med rörlig ränta. Räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna (och lägsta anbudsräntan vid auktioner med rörlig ränta) fungerar samtidigt som den viktigaste räntesignalen i ECB:s penningpolitik. Eurosystemet genomförde under 2000 för första gången två finjusterande transaktioner för att normalisera likviditetsläget.

Det sammanräknade kassakravet för kreditinstituten inom Eurosystemet uppgick 2000 i genomsnitt till 112 miljarder euro och var därmed 10 miljarder euro större än året innan. Kreditinstitutens likviditet var ansträngd också till följd av deras strukturella underskott[1] som ökade med ca 25 % (21 miljarder euro) från föregående år, vilket bland annat återspeglade en avsevärd ökning av utelöpande sedlar i Eurosystemet. Genom de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna tillfördes likviditet till ett belopp av 158 miljarder euro i genomsnitt per dag, vilket var 21 miljarder euro mer än året innan. Genom de långfristiga refinansieringstransaktionerna en gång i månaden tillfördes 58 miljarder euro i genomsnitt per dag, dvs. 10 miljarder euro mer än 1999.

I motsats till 1999 hade de stående faciliteterna 2000 en svagt likviditetsdränerande nettoeffekt. Inlåningen över natten översteg med 0,5 miljarder euro i genomsnitt per dag den likviditet som tillfördes genom utlåningsfaciliteten (0,3 miljarder euro). Insättningar över natten gör kreditinstituten normalt de sista dagarna i uppfyllandeperioden när kassakravet har uppfyllts. Likviditetsbehovet vid tusenårsskiftet var större än nor-

[1] Strukturella underskott innebär att kreditinstituten i euroområdet har en skuld till euroområdets centralbanker. Det strukturella överskottet/underskottet i banksystemet påverkas också väsentligt bland annat av centralbankernas nettovalutareserv och utelöpande sedlar.

malt, vilket klart avspeglades i utnyttjad utlåningsfacilitet (figur 13).

På penningmarknaderna i euroområdet passerades millennieskiftet utan problem, och dagslåneräntan lade sig åter snabbt på den tidigare nivån efter att ha stigit tillfälligt den 31 december 1999. ECB hade också förberett sig för tusenårsskiftet genom att i den sista huvudsakliga refinansieringstransaktionen 1999 tilldela banksystemet mer likviditet än normalt. För att utjämna likviditetsläget genomförde Eurosystemet den 5 januari 2000 sin första finjusterande transaktion. Transaktionen utfördes i form av inlåning med en fast löptid på en vecka för att dra in likviditet från bankerna.

Trenden i de korta räntorna i euroområdet var 2000 överlag stigande på grund av ECB:s räntehöjningar och marknadens ränteförväntningar (figur 14). Marknadsoron speglades till exempel i dagslåneräntan, som fluktuerade mer än året innan. Mest varierar dagslåneräntan i regel under de sista dagarna i uppfyllandeperioden för kassakravet då kreditinstitutens likviditetsbehov kan leda till rätt stora fluktuationer i dagslåneräntan. I juni drevs dagslåneräntan upp av en exceptionellt stor inlåning över natten. Eurosystemet reagerade på ränteuppgången och tilldelade bankerna likviditet för en natt genom en finjusterande transaktion i form av anbud med rörlig ränta.

Vid slutet av 2000 avtog volatiliteten i penningmarknadsräntorna och räntorna slutade stiga. Detta berodde framför allt på att förväntningarna om räntehöjningar började avta i euroområdet. Också kreditinstitutens fortsatt goda likviditetsläge bidrog till denna mer balanserade utveckling i de korta penningmarknadsräntorna.

Övergång till rörlig ränta på huvudsakliga refinansieringstransaktioner

Anbudsbeloppen vid de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna med fast ränta ökade markant under första halvåret 2000 (figur 15). Förväntningar om en höjning av ECB-räntorna fick nämligen kreditinstituten att uppfylla sina kassakrav i förtid och spekulera i växande differenser mellan penningmarknadsräntorna och den huvudsakliga refinansieringsräntan. Problemet med överbud kulminerade när anbuden vid transaktionen i början av juni steg så högt som till ca 8 500 miljarder euro, vilket var 35 % högre än det sammanräknade värdet på inlämnade

Figur 13.
Utnyttjade stående faciliteter i euroområdet

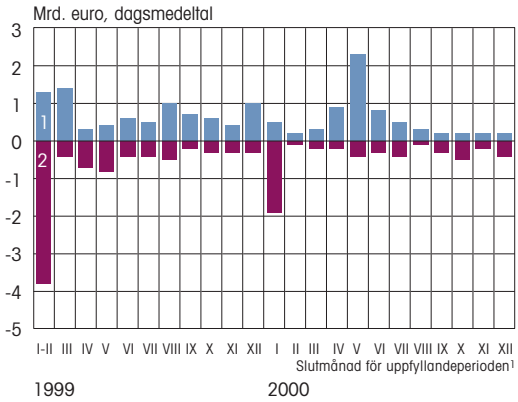

[1] Uppfyllandeperioden börjar den 24 kalenderdagen i månaden och slutar den 23 kalenderdagen påföljande månad.

1. Inlåningsfaciliteten
2. Utlåningsfaciliteten

Källa: Europeiska centralbanken.

Figur 14.
Eurosystemets räntor och dagslåneränta

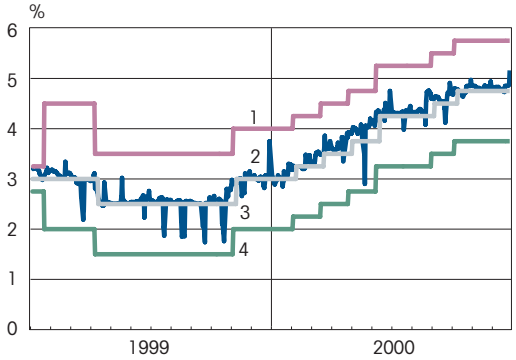

1. Utlåningsfacilitet
2. Eonia
3. Huvudsakliga refinansieringstransaktioner (från 28.6.2000 lägsta anbudsränta)
4. Inlåningsfacilitet

Källa: Europeiska centralbanken.

säkerheter i euroområdet vid samma tidpunkt och mer än hundra gånger större än det tilldelade beloppet.

ECB-rådet beslutade i början av juni att anbudsförfaranden med rörlig ränta skulle tillämpas i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna från och med den 28 juni. Den undre gränsen för anbuden är den lägsta anbudsränta som vid var tid gäller för ECB:s huvudsakliga refinansieringstransaktioner. Denna lägsta anbudsränta anger inriktningen på ECB:s räntepolitik på samma sätt som räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna tidigare. I anbudsförfaranden med rörlig ränta sker tilldelning enligt multipel ränta i en s.k. amerikansk auktion, där varje motpart som lämnat godkända anbud får en tilldelning till den ränta som erbjudits av motparten.

Erfarenheterna från anbudsförfarandena med rörlig ränta har varit positiva: buden från bankerna har blivit rimligare och de kortaste penningmarknadsräntorna ligger åter nära den lägsta anbudsräntan på huvudsakliga refinansieringstransaktioner precis som ECB hade tänkt sig. Medan buden vid fastränteanbud 2000 i genomsnitt uppgick till ca 3 600 miljarder euro, var motsvarande summa vid auktioner med rörlig ränta endast ca 160 miljarder euro. I transaktionerna med rörlig ränta deltog ca 25 % färre kreditinstitut än i fastränteanbuden, då de minskade möjligheterna till spekulation gjorde kreditinstituten mindre benägna att delta.

Samtidigt med beslutet om övergång till anbudsförfaranden med rörlig ränta beslutade ECB också att offentliggöra en uppskattning av s.k. autonoma faktorer som påverkar Eurosystemets likviditet. Sådana faktorer är bland annat utelöpande sedlar och statlig inlåning i de centralbanker som ingår i Eurosystemet. Dessa uppgifter gör det enklare för bankerna att beräkna den framtida likviditeten i Eurosystemet för att kunna fatta beslut om sin budgivning vid de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna.

Figur 15.
Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner

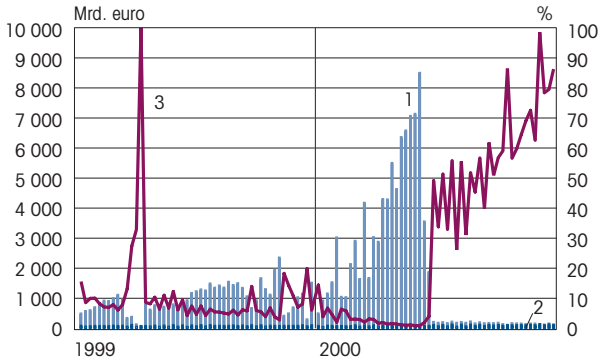

1. Inlämnade anbud (vänster skala)
2. Tilldelning (vänster skala)
3. Tilldelningsprocent (höger skala)

Källa: Europeiska centralbanken.

Finländska kreditinstituts deltagande i Eurosystemets marknadsoperationer

De finländska kreditinstituten hade 2000 fortsatt god likviditet, och de deltog i ännu mindre grad än föregående år i Eurosystemets penningpolitiska transaktioner. Vid anbudsförfarandena med fast ränta fick de finländska kreditinstituten upp till 0,5 % av det totala belopp som tilldelades genom Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner men vid auktionerna med rörlig ränta endast 0,2 %. Av Finlands Banks tio motparter deltog sju i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna under 2000. I de långfristiga refinansieringstransaktionerna deltog under året endast tre finländska kreditinstitut. Av den likviditet som tilldelades euroområdet fick dessa i genomsnitt endast 0,1 %.

Med sin goda likviditet har de finländska kreditinstituten i väntan på räntehöjningar velat uppfylla sitt kassakrav i genomsnitt tidigare under uppfyllandeperioden än andra kreditinstitut i euroområdet. Detta innebar att de finländska kreditinstituten mot slutet av uppfyllandeperioden ofta gjorde insättningar över natten när kassakravet hade uppfyllts före periodens utgång. Ett annat uttryck för detta är att de finländska kreditinstitutens andel (1,4 %) av det sammanräknade kassakravet i euroområdet var

mindre än deras andel av inlåningen över natten (3,5 %)[2]. De finländska kreditinstituten behövde under 2000 i allt mindre omfattning utnyttja utlåningsfaciliteten, och deras andel av euroområdets genomsnittliga lån inom faciliteten minskade från 1,1 % året innan till 0,4 %.

Inga större förändringar i användningen av belåningsbara värdepapper

ECB har skapat ett enhetligt system för hantering av säkerheterna för refinansiering från centralbankerna i euroområdet. Systemet går ut på att samma värdepapper godtas som säkerhet vid ECB:s penningpolitiska operationer och intradagskredit överallt i euroområdet. Värdepapper som centralbankerna i EU-länder utanför euroområdet har tagit upp på sina listor, s.k. outs-värdepapper, godtas av centralbankerna i euroområdet som säkerhet enbart för intradagskredit. ECB för ett register över godtagbara värdepapper som emitterats i euroområdet. Värdepapperen indelas i två grupper: grupp ett och grupp två. Grupp ett består av skuldförbindelser som är avsedda för handel och som uppfyller ECB:s harmoniserade urvalskriterier för hela euroområdet. Grupp två består av värdepapper som är särskilt viktiga för nationella finansmarknader och banksystem och för vilka urvalskriterierna har fastställts av de nationella centralbankerna enligt vissa minimikrav från ECB.

Under 2000 ökade det sammanlagda nominella värdet av värdepapperen i ECB:s register med 8 % och uppgick vid slutet av året till ca 6 200 miljarder euro. I detta ingick värdepapper utgivna i Finland och förvaltade av Finlands Värdepapperscentral till ett nominellt värde av 55 miljarder euro.

Av de godtagbara värdepapperen i Eurosystemet var fortfarande över 90 % grupp ett-värdepapper, även om andelen grupp två-värdepapper ökade från året innan. Grupp två består till största delen av värdepapper avsedda för handel, i huvudsak aktier, och under 1 % är värdepapper som ej är avsedda för handel. I Finland är fördelningen en annan. Grupp ett-värdepapperen utgör ungefär tre fjärdedelar eller 42 miljarder euro av hela den volym belåningsbara värdepapper som emitterats i Finland och förvaltas av Finlands Värdepapperscentral. Finlands grupp ett består i huvudsak av statliga masskuldebrev och skuldförbindelser. I grupp ett upptogs under 2000 dessutom masslån och företagscertifikat till det nominella värdet av 762 miljoner euro utgivna av företagssektorn i form av värdeandelar. Finlands Banks grupp två-lista har hittills innehållit enbart bankcertifikat (14 miljarder euro).

Enligt beslut i ECB-rådet i april klassificerades grupp två-värdepapperen i fyra olika likviditetsgrupper. Värderingsavdragen för de olika grupperna baseras på ränterörligheten, räntenivån, en antagen likvidationstidsplan och löptiden för värdepapperet. Beslutet trädde i kraft vid början av september. Värderingsavdraget för finländska grupp två-värdepapper steg då till 11 %.

Utöver korrespondentcentralbanksmodellen för överföring av godtagbara värdepapper utgivna i ett annat EU-land godkänner Eurosystemet även förbindelser mellan värdepapperscentraler för leverans av värdepapper ställda som säkerhet för centralbankslån. Vid slutet av 2000 uppgick antalet godkända förbindelser till 62. I dessa ingick de redan 1999 godkända förbindelserna mellan Finlands Värdepapperscentral och tyska Clearstream Banking Frankfurt respektive franska Sicovam, via vilka värdepapper kan överföras i bägge riktningarna mellan Finland och Tyskland respektive Frankrike.

Belåning av värdepapper i euroområdet och Finland

Av de ställda säkerheterna i euroområdet utgjorde merparten fortfarande inhemska grupp ett-värdepapper, även om de minskade proportionellt från året innan samtidigt som andelen utländska värdepapper ökade. Andelen inhemska grupp två-värdepapper av säkerheterna totalt var nästan oförändrad. Fördelningen av inhemska säkerheter ställda av bankerna i Finland motsvarar i stora drag fördelningen av den totala volymen finländska belåningsbara värdepapper.

Användningen av utländska värdepapper som säkerhet ökade under 2000. ECB hade förberett sig för följdverkningarna av tusenårsskiftet genom att i den sista huvud-

[2] Den relativt stora inlåningen över natten berodde också på det finländska systemet med automatiska insättningar där innestående medel som överstiger kassakravet utan särskild begäran blir inlåning över natten när kassakravet har uppfyllts.

Figur 16.
Centralbankernas innehav av gränsöverskridande säkerheter i EU-området vid slutet av 2000

Länderfördelning av inlämnade utländska säkerheter

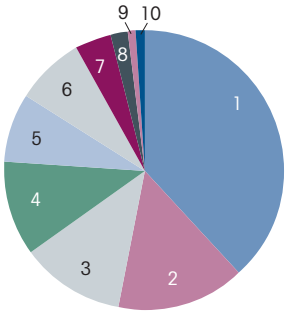

1. Tyskland 38 %
2. Storbritannien 15 %
3. Luxemburg 12 %
4. Nederländerna 11 %
5. Irland 8 %
6. Frankrike 8 %
7. Övriga 4 %
8. Belgien 2 %
9. Spanien 1 %
10. Finland 1 %

Länderfördelning av utländska säkerheter förvarade för andra centralbankers räkning

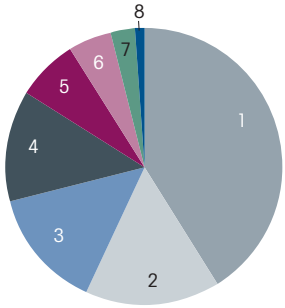

1. Italien 41 %
2. Luxemburg 16 %
3. Tyskland 14 %
4. Belgien 13 %
5. Övriga 7 %
6. Spanien 5 %
7. Nederländerna 3 %
8. Finland 1 %

Källa: Europeiska centralbanken.

sakliga refinansieringstransaktionen 1999 tilldela banksystemet mer likviditet än normalt. Bankerna säkerställde en friktionsfri betalningsrörelse genom att se över sina säkerheter. Även exklusive denna topp i säkerhetsanvändningen vid årsskiftet ökade den gränsöverskridande användningen av säkerheter via korrespondentcentralbanksmodellen 2000 nästan med en tredjedel räknat i euro jämfört med genomsnittet året innan. Av de gränsöverskridande säkerheterna i euroområdet totalt bestod 41 % av värdepapper utgivna i Italien och 14 % av värdepapper emitterade i Tyskland (figur 16). Värdepapper utgivna i Finland utgjorde en knapp procent.

Bankerna i Finland täckte cirka en femtedel av sitt behov av säkerheter med utländska värdepapper överförda via korrespondentcentralbanksmodellen eller via förbindelserna mellan värdepapperscentraler. Bankerna i Finland använde ca 1 % av de gränsöverskridande säkerheterna i Eurosystemet, medan till exempel bankerna i Tyskland stod för 38 % (figur 16). S.k. outs-värdepapper godkända av centralbanker i EU-länder utanför euroområdet använde bankerna i Finland endast marginellt (figur 17).

Hanteringen av säkerheter i Eurosystemet sker genom pantsättning eller öronmärkning. Öronmärkning innebär att lånen beviljas mot värdepapper som öronmärks

Figur 17.
Innehav av säkerheter i Finland 1999 och 2000

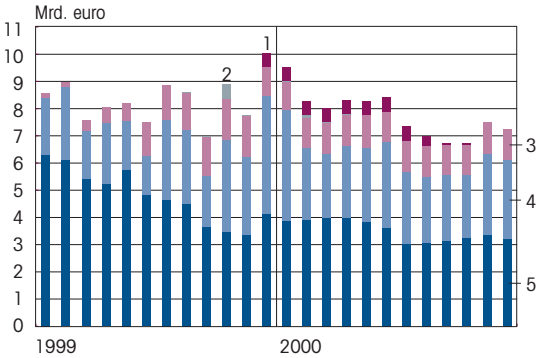

1. Säkerheter överförda via godkända förbindelser mellan värdepapperscentraler
2. Säkerheter från EU-länder utanför euroområdet
3. Säkerheter från euroländer
4. Inhemska säkerheter, grupp två
5. Inhemska säkerheter, grupp ett

Källa: Finlands Bank.

genom återköpsavtal (repor). Vid Finlands Bank hanteras säkerheterna för penningpolitiska operationer och intradagskrediter mestadels genom pantsättning. I de fall att pantsättning av juridiska skäl är ett problem används öronmärkning genom repor. Under 2000 slöt Finlands Bank några sådana repoavtal; i säkerhetshanteringen vid årsskiftet 2000/01 fanns inga öppna repor.

Det sammanlagda värdet av värdepapper som pantsatts hos Finlands Bank uppgick vid slutet av 2000 till 7 miljarder euro, vilket var en knapp tredjedel mindre än vid millennieskiftet. Skillnaden var delvis en följd av att bankerna hade tillfört en stor mängd säkerheter för likviditetstillskottet vid tusenårsskiftet. Värdet av de värdepapper som Finlands Bank förvaltade för andra centralbankers räkning uppgick vid slutet av 2000 till ca 1 miljard euro.

Den ekonomiska utvecklingen i Finland

I Finland har totalproduktionen ökat mycket snabbt redan i flera år. Under perioden 1994–1999 uppgick BNP-tillväxten till i genomsnitt 4,5 % per år och 2000 var den ännu högre. Den snabba tillväxten har avspeglats i pris- och kostnadsutvecklingen då löner och priser stigit något snabbare i Finland än i euroområdet som helhet. I Finland översteg inflationen genomsnittet för euroområdet med 0,6 procentenheter 2000. Tack vare det gynnsamma ekonomiska läget ökade antalet sysselsatta i Finland och arbetslösheten sjönk till ungefär samma nivå som i euroområdet i genomsnitt. Exportökningen var snabbare än 1999 och drev upp det redan tidigare stora överskottet i bytesbalansen trots att importvärdet steg till följd av oljeprisstegringen. Den snabba ekonomiska tillväxten och den relativt strama utgiftspolitiken ledde till fortsatt konsolidering av statens finanser.

Företagens finansiella struktur var fortsättningsvis stabil och deras lönsamhet exceptionellt god. Att företagen har solida balansräkningar är ett absolut nödvändigt verksamhetsvillkor i de nya finländska förhållandena utan egen penningpolitik. Också hushållens skuldsättning förblev måttlig.

Även om flera yttre omständigheter har gynnat Finlands anpassning till etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen, har värnandet om stabila monetära förhållanden också i hemlandet lyckats rätt väl. I den nya penningpolitiska miljön har ansvaret för en balanserad utveckling flyttats över på finans- och arbetsmarknadspolitiken. Utgifterna inom den offentliga sektorn har kunnat begränsas, och de snabbt ökade skatteintäkterna har använts till att förbättra statsfinanserna. Detta har skapat beredskap för framtida utmaningar för den offentliga ekonomin. Också på arbetsmarknaden har måttfullheten bibehållits rätt väl. Med tanke på sysselsättningen borde de inkomstpolitiska avtalen dock i högre grad beakta skillnaderna i lönebetalningsförmåga mellan olika branscher.

Prisstegringen accelererade under året

I Finland steg konsumentprisernas ökningstakt märkbart under 2000 och var redan i början av året klart högre än genomsnittet för euroområdet. Mätt med det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) uppgick den genomsnittliga inflationen i Finland 2000 till 3,0 %, mot endast 1,3 % under 1999, det första året i EMU. I december 2000 upp-

Figur 18.
Harmoniserat konsumentprisindex

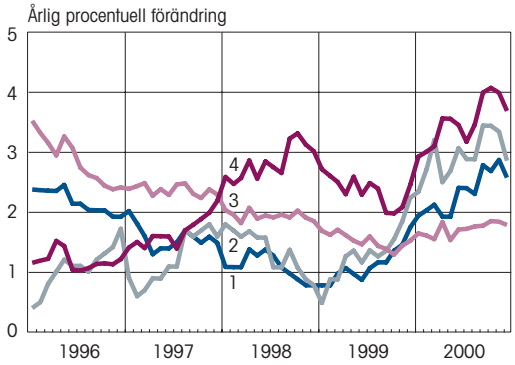

1. Euroområdet: totalindex
2. Finland: totalindex
3. Euroområdet: tjänster
4. Finland: tjänster

Källa: Eurostat.

Figur 19.
Inkomstnivån inom industrin

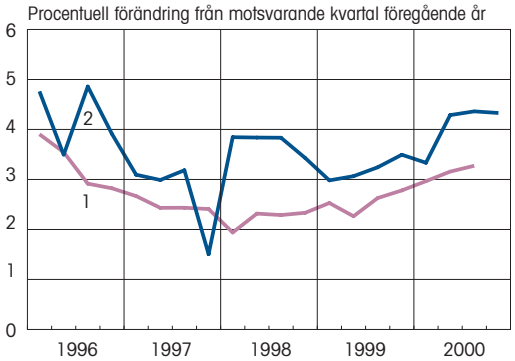

1. Euroområdet
2. Finland

Källor: Eurostat och Statistikcentralen.

gick HIKP-inflationen till 2,9 %. Liksom i de övriga euroländerna var det prisstegringen på oljeprodukter och vissa andra av den svaga euron orsakade importprishöjningar som gav fart åt inflationen. I Finland berodde den ökade inflationstakten också på den snabbare uppgången i priserna på tjänster än i de övriga euroländerna (figur 18). Detta reflekterar troligen det faktum att lönestegringen i förhållande till produktivitetsökningen varit snabb inom tjänstesektorn i Finland.

Mätt med det nationella konsumentprisindexet var inflationen i Finland ännu högre än mätt med HIKP. I januari 2000 steg konsumentpriserna med 2,2 % från januari 1999, men i september 2000 hade ökningstakten redan stigit till 4,2 % för att sedan avta mot slutet av året. Till konsumentprisstegringen i Finland bidrog utöver de högre importpriserna även de snabbt stigande låneräntorna. Ränteuppgången kom dock lämpligt med tanke på den närapå överhettade bostadsmarknaden. Stegringen i bostadspriserna mattades av under våren, och priserna rentav sjönk under sommaren och hösten.

Importpriserna, som börjat stiga 1999, gick upp också 2000 framför allt på grund av oljeprisstegringen. Priserna på vissa andra råvaror steg också. Eurons svaga växelkurs bidrog till att förstärka den effekt som de stegrade världsmarknadspriserna i dollar på råvaror hade på insatsvarupriserna. Däremot gick priserna på importerade färdigvaror trots eurons försvagning upp måttligt på grund av den hårda internationella konkurrensen. Totalt sett steg importpriserna med 6,5 % från december 1999 till december 2000.

Exportpriserna i Finland steg exceptionellt snabbt framför allt till följd av prisuppgången på produkter tillverkade av pappersindustrin och basmetallindustrin. Till uppgången i exportpriserna inom dessa branscher bidrog såväl den starka efterfrågan som det höga kapacitetsutnyttjandet både i Finland och i konkurrentländerna. Även eurons försvagning drev upp exportpriserna. I motsats till tidigare år var nedgången i exportpriserna för el- och elektronikindustriprodukter rätt måttlig. Totalt sett fortsatte exportpriserna att stiga ända till slutet av året, även om det redan under höstens lopp kunde skönjas tecken på att efterfrågan inom vissa

branscher började minska. Från december 1999 till december 2000 steg exportpriserna med 8,1 %.

Lönerna ökade 2000 klart snabbare än året innan. Från andra kvartalet steg löneindex i en takt av drygt 4 % (figur 19). Den accelererade löneökningstakten kom sig av de ettåriga kollektivavtal som slöts i början av året och som höjde avtalslönerna med i genomsnitt drygt 3 % på årsbasis.

På hösten ingicks på arbetsmarknaden ett omfattande tvåårigt inkomstavtal som gällde största delen av löntagarna. Avtalsperioden går ut den 31 januari 2003. Kostnadseffekten av avtalet är under det första året ca 3,1 % och under det andra ca 2,3 %. I löneökningen för det första året ingår en jämställdhetspott på 0,4 % och en justeringsmån på 0,5 %. Avtalet innehåller också en indexklausul baserad på förändringen i konsumentprisindex från januari 2001 till december 2001. Indexklausulens tröskelvärde är 2,6 %. En överskridning på mindre än 0,4 % beaktas dock inte. Kostnadseffekten av inkomstavtalet är ungefär densamma som av den föregående uppgörelsen på förbundsnivå.

Figur 20.
Av bankerna förmedlad utlåning till hushåll och företag i Finland (stockuppgifter)

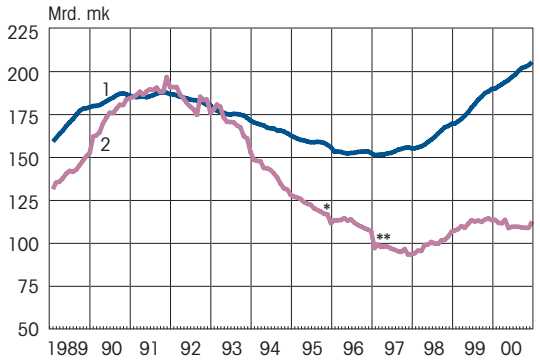

1. Utlåning till hushåll
2. Utlåning till företag

* Ca 5 mrd. mk bankkrediter överfördes i december 1995 till egendomsförvaltningsbolag.

** Efter en statistikomläggning omfattar kreditstocken inte längre
a) masskuldebrev och andra innehavarpapper som räknas till investeringstillgångarna
b) krediter beviljade av finländska bankers filialer i utlandet.

Källa: Finlands Bank.

Utlåningstillväxten mattades av

De finländska komponenterna i det breda penningmängdsmåttet M3 för euroområdet började krympa strax efter utgången av 1999 och var vid slutet av 2000 3,7 % mindre än ett år tidigare. M3 för hela euroområdet växte däremot med 5,2 % under samma period. De finländska komponenterna i M3 varierade avsevärt från månad till månad, vilket främst berodde på de stora fluktuationerna i allmänhetens innehav av penningmarknadsinstrument.

Insättningarnas popularitet som investeringsobjekt minskade under året, medan nettoinvesteringarna i placeringsfonder som placerade i utlandet framför allt under årets första månader var betydande på grund av den gynnsamma börsutvecklingen. Också försäkringssparandet ökade. Uppgången i marknadsräntorna och den förändrade skattebehandlingen av insättningar bidrog också till att inlåningen på dagligkonton och andra bankkonton med låg ränta minskade i popularitet.

Tillväxten i bankernas utestående krediter mattades av (figur 20). Företagens banklån låg på oförändrad nivå, medan deras upplåning i andra finansinstitut ökade så mycket att företagens inhemska upplåning totalt sett växte. Företagens rätt betydande investeringar i utlandet finansierades i huvudsak genom utländsk finansiering.

Tillväxten i hushållens banklån bromsades upp av de stigande räntorna. Uttaget av nya bostadslån var störst under första halvåret 1999. I slutet av 2000 hade tillväxttakten i bankernas bostadslånestock redan mattats av till omkring 10 %, vilket tydde på att läget på bostadsmarknaden hade stabiliserats.

I takt med marknadsräntorna steg räntorna på nya bostadslån med ca 1 ½ procentenhet under året. Ändå bands räntorna på så gott som alla nya bostadslån till bankernas referensräntor i stället för till marknadsräntorna. Marginalen mellan utlånings- och inlåningsräntorna blev större då inlåningsräntorna steg bara omkring hälften så mycket som utlåningsräntorna, trots att räntekonkurrensen skärptes när skattefriheten för räntor på insättningar slopades.

Tillväxten sköt fart tack vare den snabba exportökningen

Den ekonomiska tillväxten i Finland var klart högre än 1999 tack vare att exportökningen accelererade. Totalproduktionen ökade på årsbasis med 5,7 %, dvs. betydligt snabbare än i euroländerna i genomsnitt; 1999 hade tillväxten uppgått till 4,2 % (figur 21). Till exportökningen bidrog den mycket snabba tillväxten i världshandeln och den exceptionellt livliga globala efterfrågan på telekommunikationsutrustning. Finlands export utanför euroområdet gynnades också av att euron fortsatte att försvagas nästan fram till årets slut. De krisdrabbade asiatiska ländernas ekonomier fortsatte att återhämta sig, och även de östeuropeiska marknaderna repade sig. Exporten till Asien ökade med närmare 50 % och leveranserna till Ryssland med 30 %. Mot slutet av året började efterfrågan både i Förenta staterna och i Asien försvagas och tillväxten på de europeiska exportmarknaderna avtog.

Tack vare de gynnsamma förhållandena ökade den totala exportvolymen med hela 17,7 % från året innan; varuexporten steg med 20 %. Sålunda växte Finlands export klart snabbare än världshandeln. Särskilt kraftig, hela 40 %, var exporttillväxten inom el- och elektronikindustrin. El- och elektronikindustrin har på några år blivit en synnerligen viktig exportsektor vid sidan av skogsindustrin och den traditionella metallindustrin. Dess andel av varuexportens totala värde är redan en tredjedel och överstiger därmed skogsindustrins. Också flera andra branscher drog nytta av den snabba tillväxten i världshandeln. Skogsindustrin och basmetallindustrin gynnades dessutom av de högre världsmarknadspriserna.

Också den inhemska efterfrågan accelererade

Den fortsatt snabba tillväxten i den totala inhemska efterfrågan ökade även produktionens tillväxttakt (figur 22). I början av året höll den inhemska marknaden delvis på att överhettas då uppdämda konsumtions- och investeringsbehov kom till utlopp. Varaktiga konsumtionsvaror, bilar och bostäder hade god åtgång. Högre inkomster bidrog tillsammans med den kraftiga uppgången i aktiekurserna ända till mars till att öka hushållens och företagens optimism. Inkomsterna och tillgångarna växte avsevärt både i huvudstadsregionen och på andra s.k. tillväxtorter som gynnats av elektronikindustrins framgångar.

Den mycket låga räntenivån i början av året ökade emellertid risken för överhettning; utlåningsräntorna hade ju pressats ned inte bara av nedgången i euriborräntor-

Figur 21.
Bruttonationalprodukten i Finland och euroområdet

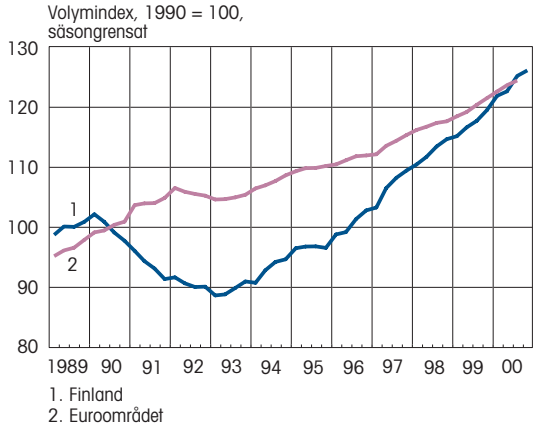

1. Finland
2. Euroområdet

Källor: Eurostat och Statistikcentralen.

Figur 22.
Efterfrågestruktur

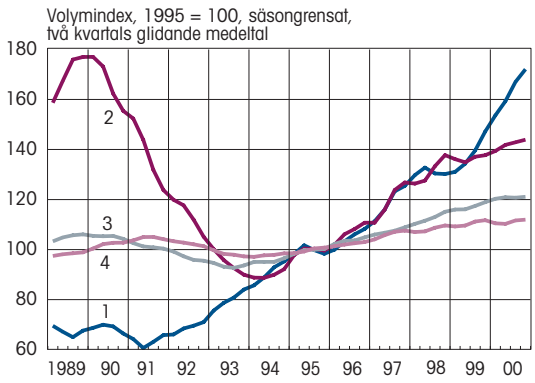

1. Export
2. Fasta investeringar
3. Privat konsumtion
4. Offentlig konsumtion

Källa: Statistikcentralen.

na utan också av lägre marginaler på utlåningen till följd av konkurrensen. Med beaktande av det ekonomiska läget i Finland var penningpolitiken för euroområdet i början av 2000 i likhet med 1999 relativt lätt. De stegvisa räntehöjningarna under våren och sommaren återställde dock i kombination med oljeprisstegringen och aktiekursfallet balansen i ekonomin mot slutet av året.

Enligt indikatorn för konsumentförtroende växte hushållens framtidstro från starten av den monetära unionen vid början av 1999 fram till februari–mars 2000 (figur 23). Även om förtroendet minskade något under vårens lopp var det fortfarande mycket starkt. Först på hösten ledde störningarna på oljemarknaden och oron för ytterligare räntehöjningar till att förtroendet för den kommande ekonomiska utvecklingen i Finland började vackla. I Finland är dock hushållens skuldsättningsgrad relativt låg och skuldtjänstens andel av inkomsterna ringa (figur 24). I barometerenkäter har konsumenterna uppgett att de anser sin ekonomi vara god.

Den ökade inflationstakten ledde till att tillväxten i hushållens reala disponibla inkomster 2000 blev något lägre än året innan trots att lönerna steg snabbare. Också sysselsättningen ökade i genomsnitt långsammare än 1999. Löntagarnas andel av den totala nationalinkomsten blev mindre än året innan, eftersom företagens rörelsevinst till följd av de stegrade exportpriserna och den kraftiga produktivitetsökningen inom elektronikindustrin växte snabbare än produktionen. Däremot ökade värdestegringen på bostäder och aktier konsumtionsmöjligheterna. Under dessa omständigheter sjönk hushållens sparkvot markant.

Figur 23.
Konsumtion och konfidensindikator för hushållen

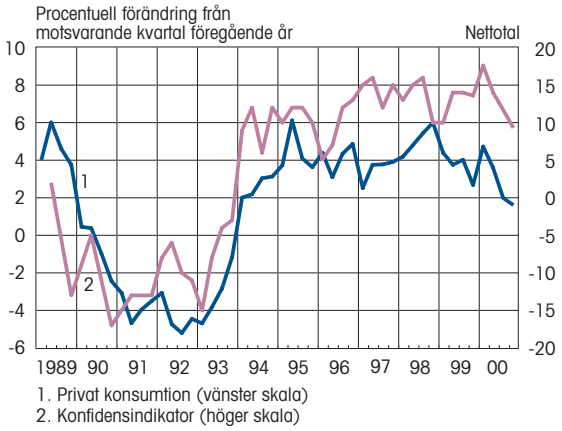

1. Privat konsumtion (vänster skala)
2. Konfidensindikator (höger skala)

Källa: Statistikcentralen.

Figur 24.
Skuldsättningsgrad enligt sektor

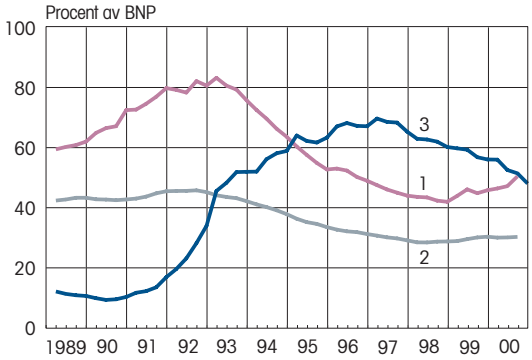

1. Företag exkl. bostadssammanslutningar
2. Hushåll
3. Staten

Källor: Statistikcentralen, Statskontoret och Finlands Bank.

Den privata konsumtionen ökade med 3,0 % jämfört med 1999 på grund av det starka uppsvinget i början av året. Tillväxttakten i konsumtionen var sålunda i genomsnitt ungefär lika hög som 1999. Efter sommaren tvingades hushållen dock till större sparsamhet till följd av den kraftiga prisstegringen på flytande bränslen. På hösten ledde den ökade osäkerheten till att konsumenternas köp av varaktiga konsumtionsvaror minskade, och efterfrågan på många produkter, t.ex. bilar, gick ned.

Bostadsmarknaden var livlig i början av året och säljtiderna korta

Figur 25.
Bostadspriser i Finland

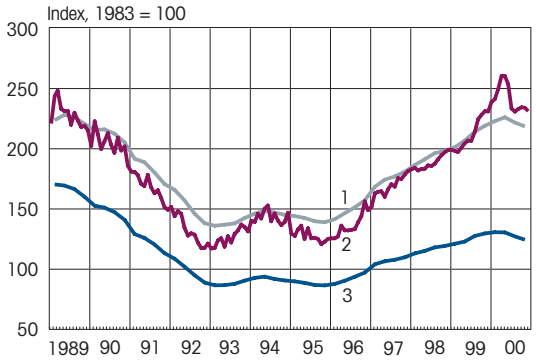

1. Hela landet
2. Gamla tvåor i Helsingfors
3. Hela landet, reala priser

Källor: Huoneistokeskus och Statistikcentralen.

i stora delar av landet. I vissa populära områden steg de begärda priserna på bostäder språngartat då köparna konkurrerade om de bästa bostäderna. Under vårens lopp började läget stabiliseras, och efter sommaren blev säljtiderna längre och priserna började sjunka. Den kännbara uppgången i räntorna på bostadslån dämpade förväntningarna om fortsatt stigande priser. På senhösten började bostadsmarknaden i huvudstadsregionen normaliseras och prisnivån stabiliseras. I hela landet låg priserna på gamla höghuslägenheter under årets sista kvartal åter på samma nivå som ett år tidigare (figur 25). Oron på bostadsmarknaden bidrog till att bostadsinvesteringsvolymen ökade klart mindre än året innan.

Företagens lönsamhet var i genomsnitt exceptionellt god 2000, eftersom kapacitetsutnyttjandet var högt och exportpriserna – delvis beroende på eurons försvagning – steg till årets slut. Industriföretagens genomsnittliga lönsamhet förbättrades markant framför allt tack vare elektronikindustrin, där produktivitetsökningen accelererade ytterligare. Inom många andra branscher var produktivitetsökningen däremot blygsam. Bland produktionsinsatserna i elektronikindustrin växte forskningen och produktutvecklingen snabbast, medan de produktiva investeringarna var obetydliga. På grund av den knappa tillgången på råvirke är skogsindustrins möjligheter till större expansion i Finland ringa. Sålunda växte industrins fasta investeringar trots den goda lönsamheten relativt långsamt jämfört med tidigare år. Dessutom kan företagens ökade internationalisering ha inverkat på den inhemska investeringsnivån. Sammanlagt steg de privata investeringarna med 5,7 %.

Produktionen ökade också i andra industribranscher än elektronikindustrin

Tillväxttakten i industriproduktionen steg snabbare 2000 än året innan, eftersom många andra huvudbranscher utöver den kraftigt växande elektronikindustrin ökade sin produktion på grund av den livliga efterfrågan (figur 26). Ända fram till sommaren var de yttre förhållandena synnerligen gynnsamma för närapå alla branscher. Några branscher befann sig dock fortfarande i svårigheter. Bland annat minskade produktionen inom textil-, beklädnads-, läder- och skoindustrin. Byggverksamheten mattades av mot slutet av året, men den genomsnittliga tillväxten i byggbranschen var ändå hög jämfört med året innan. Också industriproduktionens tillväxttakt började avta inom flera branscher under hösten. Kapacitetsutnyttjandet var däremot mestadels högt.

Elektronikindustrin har på några få år blivit den tredje stöttepelaren i Finlands ekonomi vid sidan av den traditionella skogs- och metallindustrin. Produktionsökningen inom elektronikindustrin som hade stabiliserats mot slutet av 1999 accelererade till hela 35 % för 2000 i genomsnitt (figur 27). I den viktigaste elektronikindustribranschen, produktionen av telekommunikationsutrustning, var tillväxten ännu kraftigare, dvs. 47 %. Den globala efterfrågan på dessa produkter fortsatte att öka snabbt ända till slutet av 2000, och i denna produktgrupp lyckades dessutom Finland – i praktiken Nokia – öka sin andel på världsmarknaden.

Inom den övriga metallindustrin ökade tillverkningen av maskiner och utrustning inte i samma takt som före Asienkrisen. Också produktionen av transportmedel började återhämta sig först mot slutet av året. Inom flera arbetsintensiva metallbranscher ökade produktionstillväxten endast marginellt. Däremot fanns det efterfrågan på produkter från den kapitalintensiva basmetallindustrin, och branschen fick sin del av den internationella högkonjunkturen.

Även för skogsindustrin var 2000 ett framgångsrikt år med tanke på såväl produktionsvolym som produktpriser. Skogsindustrin gynnades utom av det goda marknadsläget också av den svaga euron. Återhämtningen efter Asienkrisen var snabb, och priserna på pappersprodukter fortsatte att stiga kraftigt fram till slutet av 2000. I genomsnitt steg exportpriserna inom skogsindustrin med 11 % och produktionsvolymen med 6 %. Marknadsläget inom skogsindustrin började försämras strax före årsslutet, men detta hann ännu inte avspeglas i produktionssiffrorna för 2000.

Den övriga fabriksindustrins produktion ökade inom vissa branscher 2000. Den kemiska industrin utvidgade sin produktion betydligt från 1999. Inom sektorn förekom dock variationer, som ytterligare förstärktes av oljeprisstegringen. Uppsvinget i byggverksamheten och komponenttillverkningen inom elektronikindustrin gav företagen inom den kemiska industrin ett produktionstillskott. Också flera andra branscher drog fördel av den livliga inhemska efterfrågan och byggverksamheten. Livsmedelsindustrin trädde åter in på den ryska marknaden, som hade kollapsat 1998 i samband med krisen i Ryssland.

Figur 26.
Industriproduktion

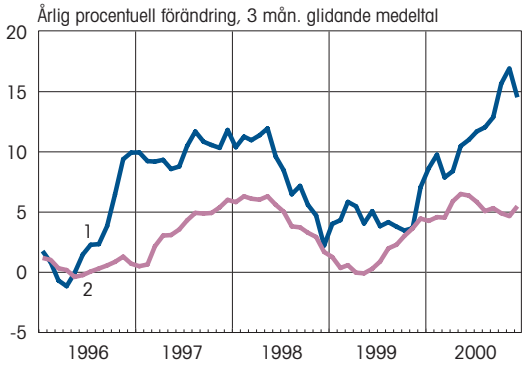

1. Finland
2. Euroområdet

Källor: Eurostat och Statistikcentralen.

Figur 27.
Elektronikindustrin i Finlands industriproduktion

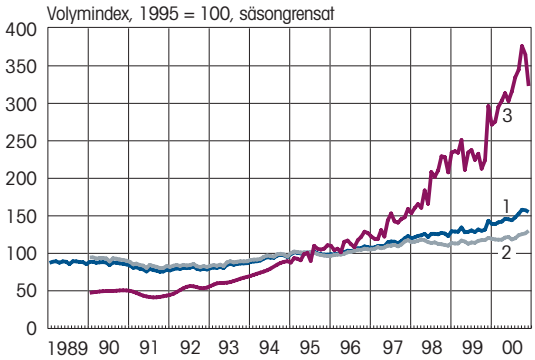

1. Industriproduktion
2. Industriproduktion exkl. elektronikindustri
3. Elektronikindustrins produktion

Källor: Statistikcentralen och Finlands Bank.

Byggverksamheten var rätt livlig också 2000, även om utvecklingen varierade regionalt. Särskilt i huvudstadsregionen var affärslokalerna mycket högt utnyttjade och hyrorna på väg uppåt, vilket stimulerade byggverksamheten. Husbyggnadsverksamheten var livligast i början av året. I landet som helhet var nyproduktionen av affärslokaler betydande. Också bostadsbyggandet fortsatte men med mindre volymtillväxt än 1999. Konjunkturutsikterna för byggbranschen försämrades mot slutet av året, trots att tillväxtkommunerna hade brist på affärslokaler och bostäder. Den oro som ränteupp-

Figur 28.
Sysselsättning och arbetslöshet

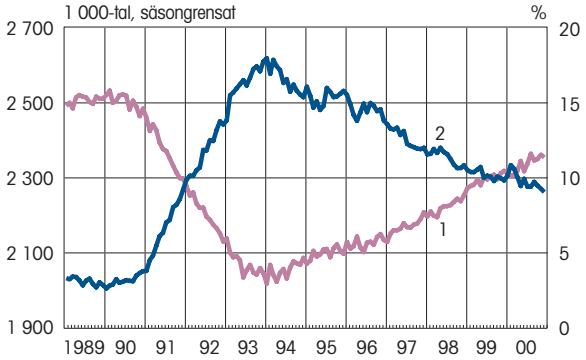

1. Sysselsatta (vänster skala)
2. Arbetslöshet (höger skala)

Källor: Statistikcentralen och Finlands Bank.

gången framkallade bidrog till att byggnadsstarten för redan planerade bostads- och affärsobjekt uppsköts. På grund av uppsvinget i början av året växte dock husbyggnadsproduktionen 2000 ungefär lika mycket som året innan.

Tjänsteproduktionen sköt fart till följd av den snabba tillväxten i den privata konsumtionen och exporten. Transport- och företagstjänstesektorn växte betydligt under 2000 tack vare uppsvinget i industriproduktionen. Det ökade intresset för kapitalförvaltning ledde åter till att finanssektorn expanderade. I början av året blev också tillväxten inom handeln klart snabbare. Trots att ökningstakten inom många handelsbranscher avtog mot slutet av året, blev den genomsnittliga tillväxten för handeln 2000 större än året förut.

Sysselsättningen förbättrades, och arbetslösheten minskade något

Antalet sysselsatta steg 2000 med i genomsnitt 40 000 personer, dvs. med 1,7 % från 1999 (figur 28). Sysselsättningsökningen var sålunda svagare än 1999, trots att totalproduktionens tillväxt accelererade. Avmattningen i sysselsättningsökningen kan framför allt tillskrivas produktionsstrukturen, eftersom den snabbaste produktionstillväxten var koncentrerad till kapitalintensiva sektorer och branscher med kraftigt stegrad produktivitet. Medan nya arbetstillfällen tidigare uppstått i huvudsak inom industrin, förbättrades sysselsättningen 2000 mest inom den finansiella sektorn och i branschen företagstjänster. Också inom den offentliga sektorn ökade arbetskraften. Även om sysselsättningen inom industrin försvagades något mot slutet av året steg den totalt sett med i genomsnitt 1,4 %. Däremot ökade antalet sysselsatta inte inom handeln och byggbranschen. I december 2000 hade den säsongrensade sysselsättningsgraden stigit till 67,4 %.

Arbetslösheten fortsatte att minska långsamt, och i december 2000 var den säsongrensade arbetslösheten 9,1 % mot 9,9 % i december 1999. Också de strukturella arbetlöshetsproblemen minskade i någon mån. Antalet långtidsarbetslösa sjönk ytterligare i likhet med antalet personer sysselsatta genom arbetskraftspolitiska åtgärder. Äldre och unga personer fick anställning lättare än tidigare. Däremot minskade de regionala skillnaderna i arbetslöshetssiffrorna endast obetydligt trots den tilltagande flyttningsrörelsen; bland annat i Lappland var arbetslösheten fortsättningsvis hög.

Balansen i statsfinanserna förbättrades rekordartat

Den fortsatt snabba tillväxten och statens rätt strama utgiftspolitik konsoliderade de offentliga finanserna ytterligare 2000. Statsfinanserna började visa överskott, underskottet i kommunernas finanser förbyttes i ett litet överskott och socialskyddsfonderna redovisade ungefär lika stora överskott som 1999 (figur 29). För hela den offentliga sektorn blev överskottet 52,5 miljarder mark, dvs. 6,7 % av BNP. Den offentliga sektorns skuldsättning fortsatte att minska.

Beskattningen lättades genom inflationsjusteringar i inkomst-

Figur 29.
Offentliga finanser

Budgetsaldo enligt sektor

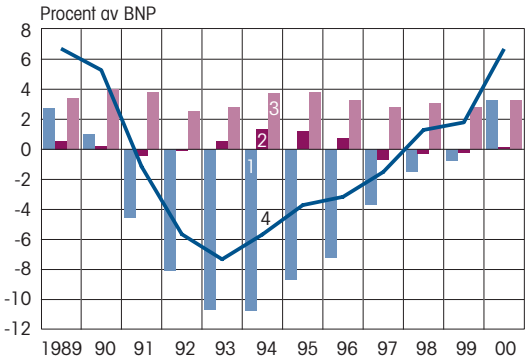

1. Staten
2. Kommuner
3. Socialskyddsfonder
4. Offentlig sektor

Källa: Statistikcentralen.

Offentlig skuld

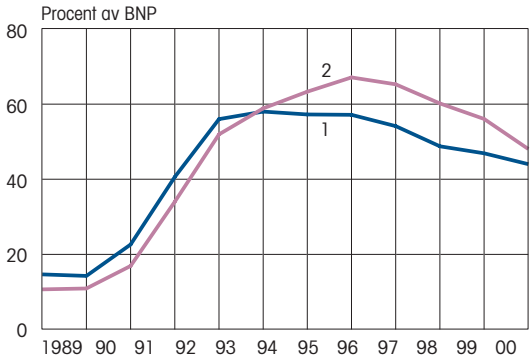

1. Offentlig skuld
2. Statsskuld

Källor: Statistikcentralen och Statskontoret.

skatteskalorna i början av 2000 och genom nya skattetabeller vid början av juni som sänkte grundprocenten på löntagarnas skattekort med en procentenhet. Dessutom sjönk pensionärernas sjukförsäkringspremie. Beskattningen 2000 innehöll emellertid också flera åtstramande element. Beskattningen av hushåll skärptes bland annat genom att skattefriheten för räntor på insättningar och det extra avdraget för räntor på bostadslån slopades och kapitalskatten höjdes med en procentenhet. Dessa faktorer upphävde i stort sett lättnaderna i beskattningen av förvärvsinkomster. Företagsbeskattningen skärptes på grund av kapitalskattehöjningen. De indirekta arbetskraftskostnaderna minskade emellertid genom en sänkning av arbetstagarnas och arbetsgivarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift. Däremot steg de kommunala arbetsgivarnas APL-avgifter något.

Intäkterna av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen ökade kraftigt. Skatteintäkterna från hushållen steg på grund av den snabbt växande lönesumman, efterbeskattningen av optionsinkomster och överlåtelsevinster av aktieinvesteringar och jämfört med tidigare år obetydliga skattelättnader. Att intäkterna av samfundsskatten ökade berodde utom på den fortsatt goda lönsamhetsutvecklingen också på exceptionellt stora kompletteringsskatter för tidigare år och försäljningsvinster på strukturaffärer. Statens relativa andel av skatteintäkterna växte 2000 bland annat tack vare optionsinkomster. Sammanlagt ökade statens intäkter av direkta skatter med 38 %. Intäkterna av indirekta skatter steg endast marginellt 2000. Till följd av den minskade efterfrågan på flytande bränslen sjönk intäkterna av bränsleaccisen. Detta innebar i förening med den minskade accisen på alkoholdrycker att de totala accisintäkterna blev mindre än 1999. Statens dividendintäkter växte exceptionellt mycket till följd av förändringar i de statsägda bolagens ägarstrukturer.

Den snabba tillväxten i intäkterna av samfundsskatten ledde till att även kommunernas skatteintäkter ökade. Dessutom växte intäkterna av fastighetsskatten snabbare än under tidigare år, men deras andel av kommunernas skatteintäkter var fortfarande obetydlig. Statsbidragen till kommunerna började stiga då i statsandelarna gjordes en indexförhöjning till fullt belopp enligt förändringarna i kostnadsnivån och de prövningsbaserade understöden höjdes. Kommunernas intäkter ökade med sammanlagt 8 %. Socialskyddsfondernas avgiftsintäkter ökade något långsammare än lönesumman till följd av de sänkta arbetslöshetsförsäkringsavgifterna. Arbetspensionsfondernas dividend-

Figur 30.
Handelsbalans och bytesbalans

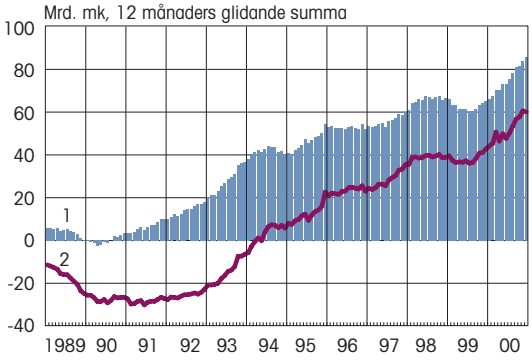

1. Handelsbalans, fob-värde
2. Bytesbalans

Källa: Finlands Bank.

intäkter växte avsevärt, då tyngdpunkten i investeringarna klarare än tidigare låg på aktier. Deras ränteintäkter minskade från året innan.

Statens utgifter ökade knappast alls 2000. Privatiserings- och skatteintäkterna som växte snabbare än beräknat användes i tre tilläggsbudgetar huvudsakligen till att återbetala skulder och öka statens pensionsfond. Ytterligare anslag för löneutgifter beviljades också. Allt som allt ökade statens utgifter med 0,4 % under året.

Kommunernas utgiftstillväxt accelererade i takt med att intäkterna ökade. Kommunerna förbättrade sin socialservice, vilket avspeglades i att konsumtionsutgifterna ökade med 4,6 % under året. Däremot minskade socialskyddsfondernas utgifter något. Utgifterna för arbetslösheten sjönk då sysselsättningsläget förbättrades ytterligare. Pensionsutgifterna ökade inte heller nämnvärt då pensionsindexet steg endast obetydligt och antalet pensionärer inte ökade väsentligt.

Statens skuldsättning minskade tack vare budgetöverskottet och den fortsatt starka ekonomiska tillväxten. Statsskuldens andel av BNP utgjorde 48 %. Den totala offentliga sektorns skulder sjönk mindre än statsskulden, eftersom arbetspensionsanstalterna avvecklade sina placeringar i statens värdepapper i snabbare takt än vad skuldstocken minskade. Den offentliga sektorns EMU-skuld utgjorde 44 % av BNP vid slutet av 2000.

Regeringen preciserade de finanspolitiska målen för de närmaste åren på våren och på hösten. I anslagsramarna för 2001–2004 dimensionerades statens utgifter i huvuddrag enligt de ursprungliga riktlinjerna i regeringsprogrammet. Enligt ramarna skall statens utgifter 2001–2004 realt vara lika stora som i statsbudgeten för 1999. Regeringen beslutade också att inbesparingar på grund av minskad arbetslöshet och skuldtjänst, om konjunkturläget så kräver, inte skulle användas till utgiftsökning. I budgeten för 2001 är statens utgifter en aning högre än i anslagsramarna. Revideringen av stabiliseringsprogrammet för åren 2001–2004 grundar sig på utgiftsramarna och antagandet att BNP ökar med drygt 3 % per år. Enligt programmet stabiliseras överskottet i hela den offentliga sektorn till ca 4,5 % av BNP och överskottet i statens finanser bibehålls kring 1,5–2 %.

Bytesbalansen förbättrades trots oljeprisstegringen

Den snabba tillväxten i industriproduktionen ledde till att importen av råvaror och insatsvaror ökade 2000. Också importen av konsumtionsvaror gick upp. Importen var livligast under våren och försommaren då konjunkturutsikterna var gynnsamma. Däremot bidrog oljeprisstegringen till att öka värdet av importen. Den totala varuimporten växte i volym med 9 % och i värde med 23 %. Då också exportvolymen ökade med drygt 20 % och bytesförhållandet förblev nästan oförändrat, växte överskottet i handelsbalansen till 76 miljarder mark under året.

På grund av den ökade utländska ägarandelen i företagen växte underskottet i faktorinkomsterna med 13,8 miljarder mark. Dividendbetalningarna till utlandet uppgick till 14,6 miljarder mark under året. Tack vare den starka handelsbalansen fortsatte dock överskottet i bytesbalansen att öka.

Det uppgick till 60 miljarder mark (figur 30). I förhållande till totalproduktionen är Finlands bytesbalansöverskott på 7,7 % ett av de största i euroområdet. I genomsnitt visade bytesbalansen för euroområdet 2000 ett obetydligt underskott. I motsats till förhållandet i Finland kunde exporttillväxten i euroområdet inte uppväga den större importräkningen till följd av oljeprisstegringen. Bytesbalansen spelar dock inte längre en lika stor roll för den ekonomiska politiken som tidigare.

Tack vare de senaste årens stora bytesbalansöverskott har Finlands utländska skuld minskat snabbt (figur 31). Finlands utländska nettoskuld räknad som skillnaden mellan skulder och tillgångar exklusive aktier och ägarandelar hade vid slutet av december sjunkit till 88,7 miljarder mark. Ännu i slutet av 1995 hade Finlands nettoskuld mot utlandet uppgått till närmare 200 miljarder mark. Företagens och finansinstitutens utländska nettoskuld har redan övergått i en nettofordran. Hela den offentliga sektorns nettoskuld mot utlandet var obetydlig, eftersom statens utländska skuld inte steg och arbetspensionsanstalterna gjorde placeringar i utländska värdepapper. Statens utländska nettoskuld uppgick vid slutet av 2000 till ca 29,9 % av BNP.

Figur 31.
Finlands utländska nettoställning

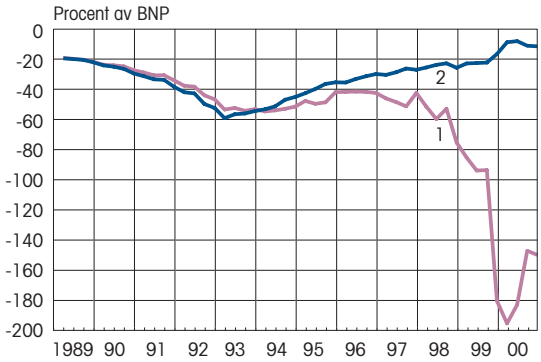

1. Nettoställning
2. Nettoställning exkl. aktier och ägarandelar

Källor: Finlands Bank och Statistikcentralen.

Vid slutet av 2000 uppgick finländarnas utländska tillgångar till 938,8 miljarder mark och finländarnas utländska skulder till 2 090,1 miljarder mark. Finlands nettoställning mot utlandet uppvisade därför en skuld på 1 151,3 miljarder mark. Att skulden var så stor berodde främst på utlandets omfattande placeringar i finländska aktier och den branta uppgången i aktiekurserna under de senaste åren. Under 2000 minskade marknadsvärdet av det utländska innehavet av finländska aktier dock något i takt med att aktiekurserna sjönk, trots att utlandet fortsatte att nettoplacera i finländska aktier. Vid slutet av 2000 hade utlandets innehav av finländska aktier ett marknadsvärde av 1 306,3 miljarder mark.

Finansmarknaden

Finlands Bank har till uppgift att för sin del sörja för det finländska finansiella systemets stabilitet, tillförlitlighet och effektivitet och delta i utvecklingen av finansmarknaden. Utöver sina uppgifter i hemlandet verkar Finlands Bank för samma mål också internationellt och i sin egenskap av medlem i Europeiska centralbanks-systemet särskilt i euroområdet.

Under 2000 utarbetades i Finlands Bank ett stort antal rapporter och utredningar om finansmarknadens stabilitet, effektivitet och strukturella utveckling. Olika analysresultat publicerades bland annat i form av artiklar i bankens tidskrifter Euro & talous och Bank of Finland Bulletin och som diskussionsunderlag och arbetsrapporter. Representanter för banken höll dessutom många föredrag i både Finland och utlandet.

I lagberedningen deltog Finlands Bank bland annat i bankservicearbetsgruppens arbete. Förutom i olika arbetsgrupper medverkade Finlands Bank i lagberedningsarbetet också genom att avge yttranden om lagförslag. Finlands Bank hade ett aktivt samarbete även med andra myndigheter, särskilt Finansinspektionen och finansministeriet.

Finlands Bank deltog 2000 i arbetet i ECBS banktillsynskommitté och dess fyra underarbetsgrupper och i Europeiska kommissionens rådgivande bankkommitté. Genom dem bidrog Finlands Bank till att främja penningmarknadens stabilitet och effektivitet och utveckla regleringen och tillsynen på internationell nivå.

Banktillsynskommitténs arbete fokuserades på analys av stabilitetsläget i banksektorn i EU-länderna och strukturomvandlingen inom branschen samt utvecklingen av banktillsynssamarbetet. Till den rådgivande bankkommitténs viktigaste uppgifter hörde att delta i revideringen av bestämmelserna om kreditinstitutens och värdepappersföretagens kapitaltäckning. Finlands Bank medverkade särskilt i en arbetsgrupp som dryftar användningen av egna kreditriskmodeller i bankerna. Den rådgivande bankkommittén koncentrerade sig också på att utveckla regleringen av finansiella konglomerat. Dessutom deltog Finlands Bank i den s.k. Brouwergruppen.

Utöver arbetet i ECBS och EU medverkade Finlands Bank i det internationella samarbetet på finansmarknaden särskilt i Internationella valutafonden (IMF), Internationella regleringsbanken (BIS) och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Finlands Bank samarbetade också

med de övriga nordiska centralbankerna genom att delta i bevakningen av finansmarknaden och i stabilitetsanalysen.

Bankerna

Strukturella förändringar i bankverksamheten

Den finansiella strukturen i Europa genomgår ständiga förändringar. De flesta bankfusioner har hittills primärt varit nationella, men även fusioner mellan banker i olika länder har genomförts eller planeras. Också fusioner mellan banker och försäkringsbolag blir allt vanligare.

Det första betydande exemplet på branschglidning inom den finansiella tjänstesektorn i Finland är den fusion mellan Leonia och Försäkringsbolaget Sampo som i början av 2001 ytterligare omfattade investeringsbanken Mandatum Bank. I Sampo-Leoniafusionen, som hade avtalats i slutet av 1999, togs ytterligare steg 2000. Under höstens lopp avtalades bland annat om sammanslagning av fonderna och förmögenhetsförvaltningen. Konglomeratets verksamhet startade vid början av 2001 och Sampo-Leonia blev Finlands första betydande finansvaruhus. Verksamheten i det börsnoterade holdingbolaget Sampo-Leonia inleds först i slutet av mars 2001.

Omstruktureringen av koncernen Nordic Baltic Holding fortsatte 2000. Den danska koncernen Unidanmark anslöts till koncernen på våren och det sista skedet av gruppens nordiska strategi slutfördes i december 2000 när norska Christiania Bank og Kreditkasse sammanslogs med Nordic Baltic Holding. Grupperingen fick nytt namn, Nordea. Nordeagruppen hör till de främsta i världen i fråga om utveckling av banktjänster som bygger på nytt tekniskt kunnande. Nordeagruppen erbjuder sina kunder alla bank- och försäkringstjänster i Finland, Sverige, Danmark och Norge.

Utom fusioner har bankerna också inlett olika former av samarbete med företagsgrupper inom andra branscher, exempelvis företag inom försäkringsbranschen och handeln. Den allt snabbare strukturomvandlingen inom den finansiella sektorn innebär därför stora utmaningar för utvecklingen av reglering och tillsyn både nationellt och internationellt.

Hypoteksbankernas expanderande verksamhet skapar förutsättningar för strukturella förändringar som minskar bostads- och fastighetsfinansieringens beroende av

Ruta 1. Makrotillsyn av finansmarknaden

Främjandet av det finansiella systemets stabilitet och effektivitet kallas allmän övervakning eller makrotillsyn. Med övervakning av makrostabiliteten avses centralbankernas uppgifter särskilt i deras egenskap av övervakare av banksektorn och värdepappersmarknaden. Med begreppet allmän övervakning avses åter i regel centralbankens uppgifter som övervakare av finansmarknadens infrastruktur, dvs. betalnings- och avvecklingssystemen. Centralbankens makrotillsynsuppgift skiljer sig från finanstillsynsmyndigheternas uppgift genom att den primärt gäller finansmarknaden och de finansiella systemen och fokuserar på systemrisker. Makrotillsynen inriktas också på finansmarknadens effektivitet. Till Finlands Banks viktigaste uppgifter i makrotillsynen hör regelbunden analys av finansmarknaden och medverkan i utvecklingen av tillsynen och regleringen. Analysen inriktas på det finansiella beteendet och institutionerna inom den finansiella sektorn samt på utvecklingen av marknaden ur stabilitets- och effektivitetsperspektiv. Finlands Bank deltar i utvecklingen av finansmarknaden genom att medverka i den finländska lagberedningsprocessen, samarbeta med marknadsparterna, göra undersökningar och utredningar och sprida information om resultaten av dem till andra myndigheter och till allmänheten. Det viktigaste i makrotillsynen är att förutse och förebygga kriser. Vid allvarliga kriser deltar Finlands Bank i krishanteringen tillsammans med Finansinspektionen och finansministeriet.

Figur 32.
Depositionsbankskoncernernas resultat

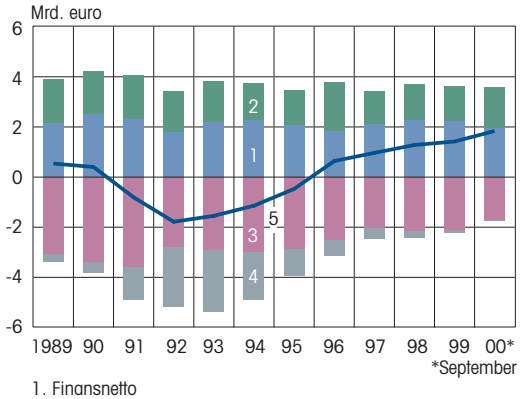

1. Finansnetto
2. Övriga intäkter
3. Rörelsekostnader och avskrivningar
4. Kredit- och garantiförluster
5. Rörelsevinst

Källa: Finansinspektionen.

Figur 33.
Depositionsbankernas utlåning och totalmarginal

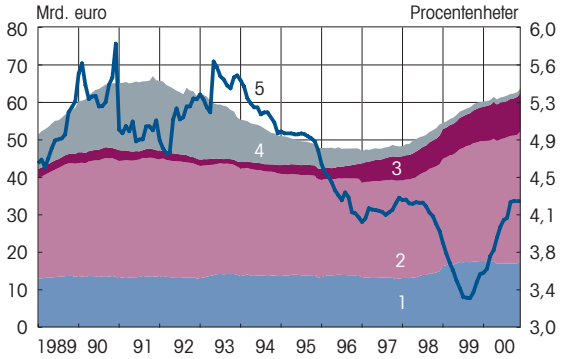

1. Utlåning till företag (vänster skala)
2. Utlåning till hushåll (vänster skala)
3. Övrig utlåning i mark (vänster skala)
4. Utlåning i utländsk valuta (vänster skala)
5. Totalmarginal[1] (höger skala)

[1] Skillnaden mellan medelräntorna på utlåning och inlåning i mark. Fr.o.m. 1999 utlåning och inlåning i euro.

Källa: Finlands Bank.

kortfristiga marknadsräntor och insättningar. Två nya kreditinstitut enligt lagen om hypoteksbanker bildades 2000, OP-Bostadslånebanken Abp och Bolånebanken i Finland Abp.

Konkurrensen om bostadsfinansieringen påverkas också av EuropeLoan Banks inträde på den finländska bostadslånemarknaden i slutet av 2000. Banken är verksam i flera olika länder och erbjuder bostadslån enbart via Internet. Den har sitt säte i Belgien och var vid årets slut verksam förutom i Finland också i Belgien, Holland, Sverige och Tyskland.

Det långvariga samarbetet mellan Leonia Bank Abp och Posten Finland Ab upphörde vid slutet av 2000, då postkontoren inte längre tillhandahöll banktjänster. Statsrådet återkallade Yrityspankki Skop Oyj:s koncession på bankens ansökan i slutet av 2000.

De utländska bankernas marknadsandel, frånsett företagskrediter, förändrades inte märkbart under 2000. Deras marknadsandel av utlåningen uppgick vid utgången av 2000 till drygt 5 % och av inlåningen till ca 2 %. Företagskrediter har via deras filialer i Finland marknadsförts intensivt och de utländska bankernas andel av företagskreditmarknaden steg till omkring 11 %.

Bankernas lönsamhet och effektivitet

Osäkerheten i fråga om den ekonomiska utvecklingen i Förenta staterna försvagade också bankbranschens utsikter mot slutet av året. Oron för läget inom banksektorn i Förenta staterna tilltog när företagssektorns lönsamhet försvagades och konkurserna ökade. Detta drev i sin tur upp bankernas kreditförluster. Många stora amerikanska banker hade dessutom exponeringar gentemot företag i telekommunikationsbranschen. De amerikanska bankerna hade i betydande omfattning finansierat såväl inhemska som europeiska telekommunikationsföretag.

Den europeiska banksektorn var i genomsnitt i gott skick. I Europeiska unionen ökade bankernas utlåning 2000 fortfarande snabbt, med ca 10 % på årsnivå. Det förekom emellertid betydande skillnader mellan utvecklingen i de olika länderna. Exempelvis i Tyskland och Frankrike var kreditexpansionen måttlig, medan kreditstocken i

Sydeuropa, Irland och Holland växte i rask takt 2000.

I Finland var banksektorns lönsamhet utmärkt 2000. Den gynnsamma utvecklingen berodde på kraftigt stigande finansnetton och andra intäkter. När marknadsräntorna steg ökade skillnaden mellan utlånings- och inlåningsräntorna, vilket förbättrade bankernas finansnetton särskilt under första halvåret (figur 32).

Den väntade skärpta konkurrensen om inlåningen återspeglades ännu inte i krympande totalmarginaler (figur 33).

Bankernas finansnetton ökade 2000 med nästan en femtedel från föregående år. Den kraftiga ökningen av provisionsintäkterna berodde på att provisionsintäkterna från betalningsförmedlingen och förmögenhetsförvaltningen växte snabbt. Också provisionsintäkterna från värdepappershandeln var fortsatt höga, även om de minskade något mot slutet av året.

Tillväxten i bankernas kreditgivning avtog klart 2000. Det förekom emellertid sektorvisa skillnader i utvecklingen. Hushållens kreditstock expanderade fortfarande rätt snabbt, dvs. med drygt 8 %. Ränteuppgången dämpade tillväxten i bostadskreditstocken, men trots det ökade bankernas bostadslån till hushållen under 2000 med 10,6 %.

När skattefriheten för räntor på insättningar upphörde i juni 2000 minskade inlåningsvolymen något. Trots att den genomsnittliga inlåningsräntan steg med ca 0,70 procentenheter under året, placerade hushållen i allt högre grad sina besparingar i placeringsfonder och försäkringssparande. Bankerna marknadsförde aktivt både fond- och försäkringssparande, vilket avspeglades i en ökad marknadsandel för de stora bankernas fonder och försäkringsbolagen.

Värdepappersmarknaden

Strukturella förändringar på värdepappersmarknaden

Den europeiska värdepappersmarknaden befinner sig i ett brytningsskede. I börs- och clearingverksamheten planeras eller bereds betydande projekt som när de genomförs kan komma att radikalt förändra marknadens struktur. Flera sammanslagningar och allianser är aktuella för såväl börser som clearingscentraler. Den planerade sammanslagningen av börserna i Frankfurt och London som offentliggjordes på våren blev dock inte av. Det första betydande steget mot en sammanslagning av europeiska börser togs i september 2000, när börserna i Amsterdam, Bryssel och Paris sammanslogs till Euronext. Även globala sammanslagningar är aktuella. I juni offentliggjorde sju stora börser, dvs. börserna i New York, Australien, Hongkong, Mexiko, Sao Paulo, Tokyo och Toronto, samt Euronext i Europa sitt samarbetsprojekt som går ut på att förena börsernas handelssystem och starta ett globalt nätverk för handel dygnet runt.

Utöver de traditionella marknadsplatserna har värdepappersmarknaden fått eller håller på att få ett stort tillskott av elektroniska marknadsplatser eller handelssystem. Handel och emissioner via Internet vinner snabbt terräng på värdepappersmarknaden. I Finland har Helsingforsbörsen och flera värdepappersförmedlare börjat utveckla sina verksamheter i enlighet med den nya teknikens krav. Aktiehandeln via Internet anlitas särskilt av småplacerare. Näthandelns andel av den totala aktieomsättningen på Helsingforsbörsen 2000 utgjorde dock bara några procent.

Integreringen av den europeiska värdepappersmarknaden håller på att ändra placerarnas beteende. Särskilt de institutionella investerarna omstrukturerade sina portföljer i snabb takt. Placeringsfondernas tillväxt var hög i euroområdet 2000. Snabbast växte de aktiefonder som placerade på den internationella aktiemarknaden.

För privata placerare har integreringen av värdepappersmarknaden dock kommit igång betydligt långsammare. Skillnaderna i beskattning och reglering och svårigheten att få objektiv information har bidragit till att dämpa tillväxten i de privata placerarnas internationella placeringar. De höga kostnaderna för handel och clearing mellan länderna dämpar småplacerarnas intresse att placera på värdepappersmarknaderna i andra länder.

Samarbetsorganisationen för EU-ländernas nationella värdepapperscentraler (ECSDA) offentliggjorde i oktober standarder för värdepappersavveckling mellan olika länder i syfte att stödja elektronisk behandling av handelsclearing och förmögenhetsförvaltning. Målet är att samtidigt minska kostnaderna för dessa funktioner. Standarderna gör det också enklare att öppna förbindelser mellan olika värdepapperscentraler.

Figur 34.
Emissioner av masskuldebrevslån i Finland, stockuppgifter

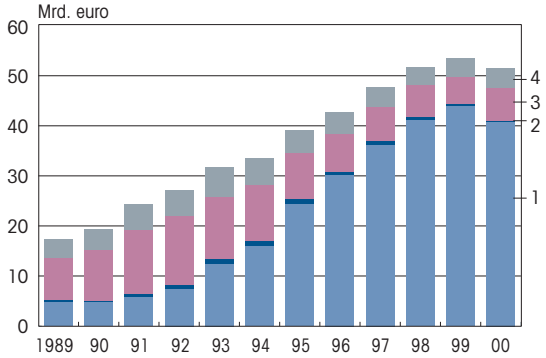

1. Staten
2. Kommuner och städer
3. Finansinstitut
4. Företag

Källa: Statistikcentralen.

Den viktigaste förändringen för den finländska värdepappersmarknaden var lagen om ändring av lagen om värdeandelssystemet som trädde i kraft i oktober och som föreskriver att värdeandelsregistren för aktier skall centraliseras till Finlands Värdepapperscentral. Centraliseringen var nödvändig för att den finländska värdepappersmarknaden skall kunna bibehålla sin konkurrenskraft, eftersom ett centralt värdeandelsregister gör det möjligt att vidareutveckla förvarings- och avvecklingssystemen och effektivera hela värdeandelssystemet.

Den allt hårdare konkurrensen har redan på många sätt avspeglats i marknadsplatsernas och avvecklingssystemens verksamhet. Flera europeiska börser har börjat utreda möjligheterna att ombilda marknadsplatserna till börsnoterade aktiebolag. Också HEX-koncernens styrelse beslutade i juni 2000 starta en utredning om bolagets möjligheter att introduceras på börsen.

Utvecklingen på värdepappersmarknaden 2000

Övergången till euro har drivit upp emissionerna av masskuldebrevslån i euro redan i ett par års tid. Utvecklingen beror på att marknaden har expanderat och nya emittenter har kommit in på marknaden. Detta har framför allt gynnat företag och finansinstitut som i stället för på den begränsade hemmamarknaden har kunnat emittera sina lån på ett större marknadsområde än tidigare. De största emittenterna av masskuldebrevslån i euro var fortfarande staterna. Deras marknadsandel utgjorde 46 %. Trots att emissionerna av masskuldebrevslån med säkerhet i fastigheter minskade var finansinstitutens andel av emissionerna 35 %. På grund av teleoperatörernas ökade finansieringsbehov växte företagssektorns emissioner av masskuldebrevslån i euro från året innan.

Statens budgetöverskott hade stor inverkan på den finländska masslånemarknaden. Lånestocken började krympa 2000 när statens lånestock minskade med nästan 7 % tack vare ett gott skatteutfall och ökade inkomster från försäljning av egendom (figur 34). Trots att lånestocken krympte ökade bruttoemissionerna av statsobligationer klart från 1999. En delorsak var att löptiden för vissa tidigare emitterade lån förlängdes. År 2000 skaffade staten finansiering förutom med obligationslån till ett värde av 3 miljarder euro också på marknaden för s.k. syndikerade lån. Denna finansieringsform har också andra små euroländer utnyttjat i sin kapitalanskaffning.

Företagens masslåneemissioner i hemlandet ökade något, men volymen var fortfarande obetydlig, bara knappt 500 miljoner euro. Finansinstitutens masslåneemissioner däremot tredubblades. Bankernas kapitalanskaffning på masslånemarknaden vände uppåt.

När skattefriheten för räntorna på inlåningen slopades i juni 2000 blev hushållen mer intresserade av masslåneplaceringar och flyttade över medel från bankkonton till masslån med högre avkastning. Den förbättrade riskklassificeringen gynnade de stora bankernas emissioner i såväl hemlandet som särskilt på de internationella kapitalmarknaderna.

Den långvariga gynnsamma utvecklingen på de internationella aktiemarknaderna övergick i en stor osäkerhet redan i början av året. Särskilt i Förenta staterna vände aktiekurserna nedåt på grund av företagens resultatvarningar och det stigande oljepriset. Detta avspeglades framför allt i ett brant globalt kursfall för IT- och

telekommunikationsföretagens aktier. På Förenta staternas teknologibörs Nasdaq sjönk aktiekurserna under året med i genomsnitt 39 %. I IT-företagsaktiernas kölvatten rasade kurserna på de för mindre företag avsedda s.k. NM-listorna under året också i Europa. Typiskt för aktiemarknaden var 2000 utöver kraftiga kursförändringar den exceptionellt stora spridningen av företagens marknadsvärden.

Kurserna på bankaktier steg under året i nästan alla industriländer. Mot slutet av året vände de emellertid nedåt på de flesta börser när investerarna fick veta att flera stora internationella banker hade beviljat IT- och telekommunikationsföretag betydande krediter och gjort avsevärda investeringar i deras masslån och i riskkapitalföretag.

På den IT-dominerade Helsingforsbörsen fluktuerade aktiekurserna 2000 mera än någonsin tidigare. Generalindexets största dagsuppgång respektive dagsnedgång var nästan 16 %. Denna extrema volatilitet inföll de dagar då Helsingforsbörsens dominerande företag Nokia offentliggjorde sina delårsrapporter. På grund av de kraftiga kursfluktuationerna ökade dagshandeln klart på Helsingforsbörsen. Detta medverkade till att aktieomsättningen fördubblades till 227 miljarder euro. En delorsak till den ökade aktieomsättningen var också att flera internationella banker och bankirfirmor började fungera som fjärrmedlemmar på Helsingforsbörsen.

Aktieomsättningen var fortfarande koncentrerad till några få företag. Nokias andel av Helsingforsbörsens totala omsättning ökade till omkring 67 % och de tio mest omsatta företagens andel av aktieomsättningen utgjorde drygt 90 %. Aktieemissionerna på Helsingforsbörsen nådde 2000 en ny rekordnivå, nästan 12 miljarder euro. Den största enskilda aktieemissionen var StoraEnsos emission på 8,6 miljarder euro i samband med förvärvet av Consolidated Papers. Marknadsvärdet av de på Helsingforsbörsen noterade aktierna uppgick vid årets utgång till 316 miljarder euro. Marknadsvärdet i relation till BNP vid slutet av 2000 var fortfarande ett av de största i industriländerna (figur 35).

Figur 35.
Börsaktiernas marknadsvärde i procent av BNP[1] 31.12.2000

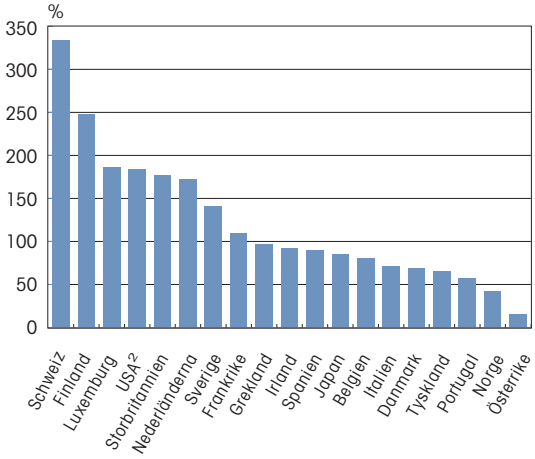

[1] Preliminära BNP-siffror enligt uppgifter från EU-kommissionen.
[2] New York Stock Exchange och Nasdaq.

Källor: International Federation of Stock Exchanges, Eurostat och Finlands Bank.

De internationella investerarnas andel på Helsingforsbörsen ökade ytterligare 2000. Vid årets slut innehade de utländska investerarna drygt 70 % av de börsnoterade företagens marknadsvärde (figur 36). Finländska aktier nettosåldes 2000 till utländska investerare för nästan 11 miljarder euro. Också finländska emittenters skuldebrev såldes i stor omfattning till utländska investerare. Försäljningen av såväl penningmarknadsinstrument som obligationer ökade. Finländska pensionsfonder sålde betydande volymer statsobligationer och köpte andra euroländers statsobligationer, då de ändrade länderfördelningen i sina portföljer. Av pensionsfondernas och livförsäkringsbolagens placeringar hade redan omkring en tredjedel kanaliserats till andra euroländer än Finland. De finländska arbetspensionsfondernas placeringar uppgick vid slutet av 2000 till sammanlagt nästan 65 miljarder euro, varav inemot hälften hade placerats i masskuldebrev och en tredjedel i aktier.

De i Finland registrerade placeringsfonderna expanderade snabbt 2000. Nya fondplaceringar gjordes främst i aktiefonder som placerade på de internationella aktiemarknaderna. Också blandfonderna, som var populära bland hushållen, växte snabbt. Fondplaceringarnas popularitet minskade

Figur 36.
Börsaktier, marknadsvärde och utländskt innehav

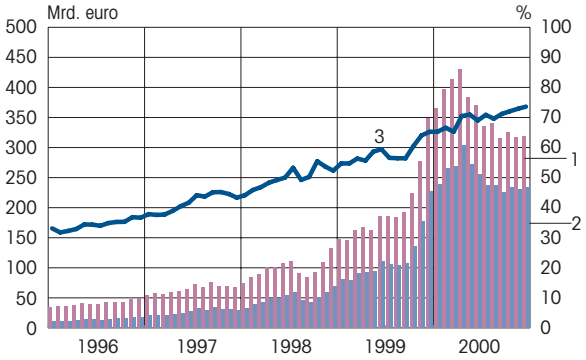

1. Börsaktiernas marknadsvärde på Helsingfors Börs (vänster skala)
2. Marknadsvärdet av börsaktier i utländsk ägo (vänster skala)
3. Utlandsägd andel av marknadsvärdet, % (höger skala)

Källor: Helsingfors Börs och Finlands Värdepapperscentral.

emellertid under senare hälften av året. Detta berodde bland annat på att tillväxten i det i början av året snabbt ökade frivilliga försäkringssparandet avtog. I fråga om fondanknutna försäkringar görs placeringarna på värdepappersmarknaden ofta via placeringsfonder. Genom att fondkapitalen växte fick marknaden fortfarande ett rikligt tillskott av nya fonder. Vid sidan av de traditionella fonderna introducerades flera specialfonder, såsom hedgefonder och riskfonder. Nya på marknaden var också indexfonderna, vars placeringar följer sammansättningen av något känt aktieindex, t.ex. Euro Stoxx 50. Vid årets slut uppgick värdet av de inhemska fondernas tillgångar till 13,5 miljarder euro (figur 37).

I primary dealer-systemet för finska statens benchmarklån skedde, liksom 1999, flera förändringar. Leonia Bank drog sig ur systemet vid början av 2000. Evli Penningmarknad gjorde det i maj och Unibank, som fusionerats med Nordic Banking Holding, i september. Systemet fick fyra nya internationella medlemmar, när Barclays Capital, Deutsche Bank, Salomon Smith Barney och Merrill Lynch godkändes som primary dealer i juni.

Ordförandeskapet för primary dealer-kommittén för benchmarklånesystemet övergick från Finlands Bank till statskontoret på hösten 2000.

Helsingforsbörsens handel med derivat har varit inriktad på aktiederivat efter att handeln med räntederivat överfördes från Helsinforsbörsen till Eurex på hösten 1999. Handeln med de mest omsatta aktieoptionerna flyttades från Helsingforsbörsen till Eurex i januari 2000. Följden var att antalet omsatta aktieoptioner och -termin-er noterade på HEX under 2000 minskade med drygt 40 % från föregående år. Däremot ökade omsättningen av aktielån (LEX) via HEX med närmare en femtedel under året. HEX inledde handel med warranter utställda på börsnoterade aktier i december 2000.

Utveckling av tillsyn och reglering

Internationell tillsyn och reglering

Reformen av kapitaltäckningsreglerna för kreditinstitut har gått framåt efter vårens konsultationer och Baselkommittén för banktillsyn gav sina slutliga rekommendationer vid årsskiftet 2000/01. EU:s motsvarande förslag, som i huvudsak följer Baselkommitténs förslag, skickades samtidigt andra gången ut på remiss. Remissbehandlingen skall vara klar under våren 2001, och de slutliga förslagen kommer att offentliggöras sommaren 2001. Avsikten är att den nya lagstiftningen om kapitalkrav skall träda i kraft i EU-länderna vid början av 2004. Inom EU samordnas beredningsprocessen av kommissionens rådgivande banktillsynskommitté där Finlands Bank, Finansinspektionen och finansministeriet är representerade.

Baselkommitténs förslag har tre pelare som regleringen och tillsynen av bankernas kapitaltäckning bör bygga på. Dessa är metoder för beräkning av kapitalkravet, aktiv kapitaltillsyn och bättre marknadsdisciplin. I EU:s förslag betonas utöver internationell harmonisering också syftet att utveckla kapitaltäckningsreglerna så att de är lämpliga för såväl banker med en omfattande bankverksamhet som för små banker och värdepappersföretag.

Den s.k. visemannakommittén ledd av Alexandre Lamfalussy som fått sitt uppdrag från Ekofin-rådet publicerade i november sin första rapport om utvecklingen av regle-

Figur 37.
Placeringsfonder registrerade i Finland

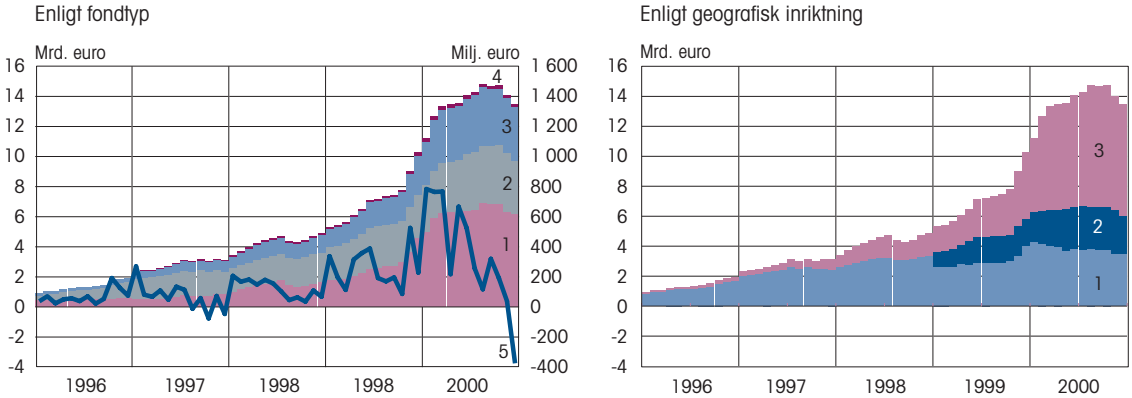

1. Aktiefonder (vänster skala)
2. Räntefonder (vänster skala)
3. Blandfonder (vänster skala)
4. Hedgefonder (vänster skala)
5. Nettoteckningar i samtliga fonder (höger skala)

Källa: Helsingfors Börs.

1. Finland
2. Euroområdet
3. Internationella

Källa: Helsingfors Börs.

ringen av värdepappersmarknaden. I rapporten rekommenderades bland annat att EU:s regleringsprocess skulle påskyndas och en ny rådgivande värdepapperskommitté inrättas inom EU. Kommitténs slutliga rapport lades fram i februari 2001.

EU-kommissionens arbetsgrupp för värdepapperstillsyn offentliggjorde i september sin rapport om innehållet i ett förslag till direktiv om otillbörlig marknadspåverkan. Avsikten med direktivet är bland annat att fastställa vad som avses med marknadsmanipulation. Arbetsgruppen behandlade också samarbetsformer, ansvarsfördelningsfrågor och metoder att förhindra marknadsmanipulation.

Enligt Internationella valutafondens och Världsbankens gemensamma program för utvärdering av den finansiella sektorn (Financial Sector Assessment Program) som startade 1999, analyserades under 2000 sektorns starka och svaga sidor och risker i flera utvecklade ekonomier och tillväxtekonomier. Finland utvärderas 2001.

G7-ländernas finansministrar och centralbankschefer bildade 1999 ett samarbetsorgan för att behandla internationella finansmarknadsfrågor (Financial Stability Forum). Organet offentliggjorde under 2000 flera omfattande rapporter om finansmarknadens stabilitet, effektivitet och funktionsduglighet. Samarbetsorganets arbetsgrupp för insättarskydd begärde 2000 ett utlåtande om hur Finlands insättarskydd hade fungerat under bankkrisen och om den nya lagstiftningen om insättarskydd och dess funktionsduglighet.

Den finansiella lagstiftningen och tillsynen i Finland

Den nya lagen om hypoteksbanker trädde i kraft den 1 januari 2000. Lagen tillämpas på verksamhet där ett kreditinstitut beviljar allmänheten krediter mot säkerhet och för att finansiera sin verksamhet emitterar masskuldebrevslån med säkerheter i fastigheter eller med säkerheter i offentliga samfund. Vissa bestämmelser om investerarnas företrädesrätt har reviderats efter att lagen trädde i kraft, och ändringarna trädde i kraft vid början av 2001.

Lagen om upphävande av lagen om postbanken trädde i kraft den 1 maj 2000. Den tidigare lagen innehöll bland annat bestämmelser avseende Leonia Banks rätt och skyldighet att sköta statens betalningsrörelse och om användningen av Posten Finlands kontor i Leonia Banks affärsverksamhet.

Genom en skattelagsändring, som trädde i kraft vid början av 2000, ändrades skattebehandlingen av räntan på insättningar. Alla ränteinkomster på insättningar blev skattepliktiga den 1 juni 2000.

Bankservicearbetsgruppen, som finansministeriet hade tillsatt på hösten 1999, slutförde sitt arbe-

te i december 2000. Arbetsgruppen hade till uppgift att utreda mottagandet av insättningar som skall återbetalas på anfordran och behovet av reglering av betalningsförmedlingen och skulle utarbeta ett förslag till genomförande av direktivet om utgivning av elektroniska pengar. Arbetsgruppen lade fram sitt förslag i januari 2001. Enligt förslaget bör kreditinstitutslagen ändras så att företag får begränsad rätt att av allmänheten ta emot medel som skall betalas tillbaka. Arbetsgruppen föreslog att betalningsförmedlingen skulle regleras så att den i hela sin omfattning är tillåten endast för kreditinstitut, dvs. depositionsbanker, betalningsförmedlingssammanslutningar och övriga kreditsammanslutningar. Arbetsgruppen föreslog vidare att utläggningen av banktjänster skulle regleras direkt i kreditinstitutslagen. Finlands Bank deltog i bankservicearbetsgruppens arbete.

Finansministeriet tog under senhösten initiativ till en sammanslagning av Finansinspektionen och Försäkringsinspektionen och centralisering av ansvaret för beredningen av lagstiftningen för hela den finansiella sektorn till ett enda ministerium. Beredningen av lagstiftningen om den lagstadgade försäkringsverksamheten föreslogs dock stanna kvar hos social- och hälsovårdsministeriet. Finanspolitiska ministerutskottet behandlade förslaget i december 2000 och januari 2001 och överförde den fortsatta beredningen av ärendet till finansministeriets och social- och hälsovårdsministeriets kanslichefer.

Betalnings- och avvecklings-systemen

Finlands Bank har som uppgift att för sin del se till att betalnings- och avvecklingssystemen är tillförlitliga och effektiva samt delta i utvecklingen av systemen. Som medlem av Europeiska centralbankssystemet (ECBS) söker Finlands Bank bidra till välfungerande betalnings- och avvecklingssystem även i euroområdet och till finansiell stabilitet i euroområdet överlag. För dessa syften bedriver Finlands Bank allmän övervakning av betalnings- och avvecklingssystemen, tillhandahåller betalningssystemstjänster och deltar i utvecklingen av såväl betalnings- och avvecklingssystemen som lagstiftningen på området.

Förändringar i omvärlden 2000

Finlands Bank medverkade under 2000 aktivt i den allmänna övervakningen av betalnings- och avvecklingssystemen och i utvecklingen av övervakningen inom ECBS. Under året antog ECB-rådet de principer[1] för den allmänna övervakningen av system för såväl inhemska som gränsöverskridande betalningar som beretts av kommittén för betalnings- och avvecklingssystem. Övervakningsprinciperna tar fasta på frågor som effektiv penningpolitik, finansiell stabilitet, konkurrensneutralitet och förmedling av gränsöverskridande betalningar inom EU och till och från tredje land.

Decentraliserade marknader och system har i Europa generellt konstaterats vara dyra. Utnyttjandet av IT, ökad systemintegration och allt öppnare nationella finansmarknader är centrala förändringstrender i betalnings- och avvecklingssystemens omvärld. Det finns tekniska möjligheter att införa enhetliga betalnings- och avvecklingssystem men tjänsteproducenterna har i praktiken stora svårigheter att anpassa sig till de nya kraven på grund av nationella ekonomiska intressen, kulturella skillnader, stora engångsinvesteringar och juridiska och andra problem.

Diskrepansen mellan de tekniska möjligheterna och de decentraliserade marknaderna var mest iögonenfallande på de internationella kapitalmarknaderna där avvecklingsriskerna blev allt uppen-

[1] Närmare uppgifter om övervakningsprinciperna finns i uttalandet ”Role of the Eurosystem in the field of payment systems oversight” (www.ecb.int/pub/pdf/paysysover.pdf) och i den inofficiella svenska översättningen ”Eurosystemets roll i övervakningen av betalningssystemen” (http://www.bof.fi/env/emu/swe/ekppr/overvakning.pdf).

Ruta 2. Allmän övervakning

Finlands Bank söker säkerställa att riskerna i betalnings- och avvecklingssystemen hålls på en acceptabel nivå. Verksamheten kallas allmän övervakning (oversight). Centralbankens uppgifter och mål enligt lagen om Finlands Bank (214/1998) utgör den rättsliga grunden för den allmänna övervakningen av betalnings- och avvecklingssystemen. Centralbanken skall därför uttryckligen övervaka systemen som helheter. Tillsynen av enskilda parters risker hör däremot till Finansinspektionen.

Problem hos en finansmarknadssektor eller en aktör på marknaden kan via betalnings- och avvecklingssystemen snabbt sprida sig till hela det finansiella systemet och betydligt försvaga finansmarknadens funktionsförmåga (systemrisk). Det finns också fara för att risker och problem överförs från ett land till ett annat via internationella betalningssystem. För att motverka störningar och förhindra att de sprids deltar Finlands Bank tillsammans med Finansinspektionen i utvecklingen av riskhanteringen inom den finansiella sektorn.

Det primära målet för den allmänna övervakningen är att förebygga systemrisker (stabilitetsmål), särskilt genom att skapa hinder som begränsar spridningen av riskerna. Med tanke på den allmänna övervakningen är det dessutom i konkurrensfrämjande syfte viktigt att villkoren för tillträde till systemen är offentliga och lika för alla (effektivitetsmål) samt att systemen bygger på en solid rättslig grund (säkerhetsmål).

Den allmänna övervakningen stöder ett effektivt genomförande av de penningpolitiska transaktionerna. Den bidrar också till stabila och säkra betalningssystem och främjar den gemensamma marknadens funktion. Övervakningssamarbete bedrivs i ECBS kommitté för betalnings- och avvecklingssystem och i dess arbetsgrupper.

barare i takt med att volymen av aktiehandeln ökade. Börserna i Europa försökte under året effektivera handeln och avvecklingen på många sätt. Bland annat planerades flera fusioner mellan marknadsplatserna, men endast Euronext-projektet framskred planenligt. Ett flertal reformer föreslogs också i syfte att effektivera avvecklingssystemens funktion, men utvärderingen och genomförandet av dem tar lång tid.

Till följd av internationaliseringen av börshandeln har bland annat HEX-koncernen insett hur viktig avvecklingen av de avslut som görs på börsen är för en välfungerande marknad. HEX och Finlands Värdepapperscentral inledde en revidering av hela clearingverksamheten. Det faktiska genomförandet är dock beroende av koncernens eventuella internationella samarbetsprojekt.

Av Europeiska kommissionens och Europeiska centralbankens (ECB) rapporter har framgått att medborgarna är missnöjda med den dyra och långsamma betalningsförmedlingen i EU-området. Av den anledningen lanserade bankernas samarbetsorgan EBA (Euro Banking Association) i november ett alternativ till korrespondentbanksnätverket, den s.k. STEP 1-tjänsten för förmedling av gränsöverskridande massbetalningar.

Konkurrensen har också skärpts i förmedlingen av stora betalningar. ECBS har därför sett sig tvunget att grundligare utreda utvecklingen av TARGET. Det finns emellertid många svåra frågor och divergerande åsikter kring TARGET:s struktur och verksamhetsprinciper som det tar tid att lösa.

Finland hör till de främsta länderna i världen när det gäller elektroniska betalningar, och utvecklingen på området var fortsatt snabb under året. Genom bankfusionerna förväntades denna utveckling också sprida sig till de övriga nordiska länderna och till andra närområden. Finland var också först i världen med att lansera en WAP-baserad värdepappersförmedlingstjänst i början av 2000.

Checkkontosystemet och TARGET

För att minimera riskerna i avvecklingen av nationella betalningar tillhandahåller Finlands Bank för bankerna och clearingcentralerna

Figur 38.
TARGET – Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system

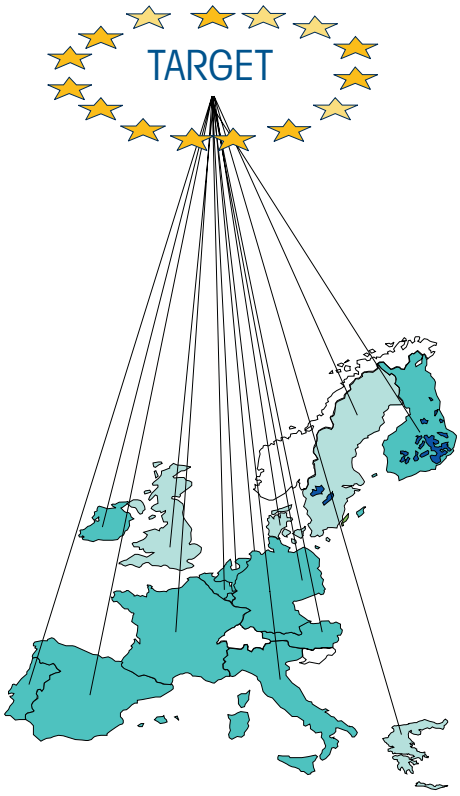

- 11 centralbanker i euroområdet + Europeiska centralbanken + övriga 4 EU-centralbanker
- 1.1.2001 blev Grekland det tolfte EU-landet i euroområdet
- Över 5 000 kontohavare i nationella RTGS-system
- System för bruttoavveckling av betalningar i realtid för kontoöverföringar i euro inom EU
- Öppet kl. 8.00–19.00 finsk tid
- Möjlighet att nå nästan alla kreditinstitut i EU-länderna
- 40 000 gränsöverskridande betalningar per dag

Källa: Europeiska centralbanken.

betalningsavveckling via checkkontosystemet. Genom anslutningen av checkkontosystemet till TARGET vid början av 1999 möjliggjordes en säker avveckling av interbankbetalningar i hela euroområdet, vilket stöder bankernas betalningsservice (figur 38).

I checkkontosystemet förmedlades under året i genomsnitt 1 760 betalningar per dag med ett sammanlagt värde av ca 18 miljarder euro. Betalningarna ökade med 1 % i antal och med 8 % i värde jämfört med året innan. Beloppsmässigt stod de gränsöverskridande TARGET-betalningarna för två tredjedelar av betalningarna i checkkontosystemet, medan de inhemska betalningarna var flest till antalet (55 %, figur 39).

I hela TARGET överfördes under året 40 000 gränsöverskridande betalningar per dag med ett sammanlagt värde av 430 miljarder euro. TARGET-betalningarnas genomsnittsvärde har hela tiden minskat. Det beror på den större andelen kundbetalningar, vars belopp i genomsnitt är mindre än interbankbetalningarna. År 2000 utgjorde antalet kundbetalningar ca 34 % av alla betalningar.

Värdemässigt användes TARGET betydligt mera än andra europeiska system för gränsöverskridande betalningar. Tack vare TARGET har förmedlingen av stora betalningar i euroområdet effektiverats och riskerna minskat. Systemets användbarhet och funktionssäkerhet måste emellertid ännu förbättras, eftersom användningen av systemet försvårades något under året på grund av funktionsstörningar.

De i Finland verksamma bankernas likviditetsläge var fortfarande synnerligen gott och endast obetydliga köer uppkom i checkkontosystemet på grund av otillräcklig täckning. Vid slutet av 2000 uppgick det sammanlagda värdet av bankernas checkkontolimiter till ca 4,7 miljarder euro. Det genomsnittliga utnyttjandet av limiterna var fortsatt lågt (figur 40).

Figur 39.
Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem

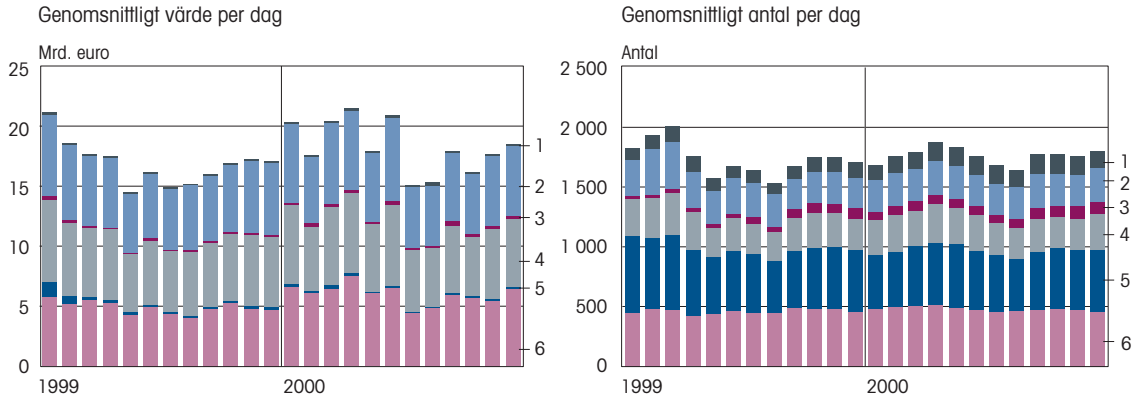

1. Inkommande TARGET-kundbetalningar
2. Inkommande TARGET-interbankbetalningar
3. Utgående TARGET-kundbetalningar
4. Utgående TARGET-interbankbetalningar
5. Lorobetalningar
6. Övriga RTGS-betalningar samt betalningar mellan Finlands Bank och kontohavarna

Källa: Finlands Bank.

ECB-rådet fattade den 3 oktober 2000 beslut om en ändrad riktlinje för TARGET. Det ledde till en revidering av Finlands Banks regler för checkkontosystemet. De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 2001. Den viktigaste ändringen var införlivandet av TARGET:s ersättningsordning med reglerna. I ersättningsordningen fastställs grunderna för beräkning av ersättning för ekonomiska förluster orsakade av eventuella funktionsstörningar i TARGET. Ersättningsordningen gäller RTGS-systemen i euroområdet och de RTGS-system för eurobetalningar som upprätthålls av nationella centralbanker utanför euroområdet.

ECB-rådet beslutade hålla öppettiderna för TARGET så gott som oförändrade 2001.[2] För att bidra till en smidig övergång till eurokontanter vid början av 2002 är systemet emellertid stängt den 31 december 2001.

Inom ECBS fördes under året omfattande diskussioner om utvecklingen av TARGET. Diskussionerna fokuserades på en eventuell centralisering och automatisering av systemet för att höja dess effektivitet. Frågan om kostnadsöverensstämmelse konstaterades vara ett speciellt problem i samarbetet mellan de nationella centralbankerna. Konkret utvecklades TARGET i och med den nya programversionen som lanserades i november. En ny version av kontohavartillämpningen togs i bruk i början av 2001.

Figur 40.
Finländska bankers kassakravsmedel och checkkontolimiter under dagen

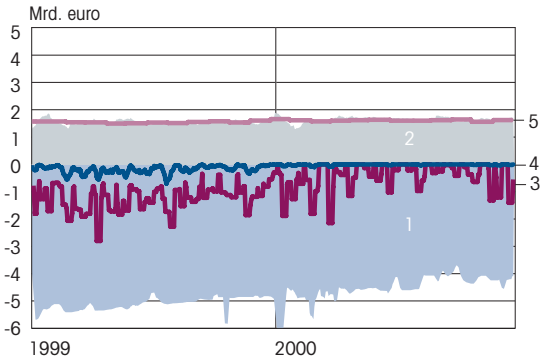

1. Limiter totalt[1]
2. Checkkontosaldon vid dagens slut, glidande månadsmedeltal
3. Maximalt utnyttjande[2]
4. Genomsnittligt utnyttjande[1]
5. Kassakravsmedel totalt

[1] 5 dagars glidande medelvärde.
[2] 5 dagars glidande maximivärde.

Källa: Finlands Bank.

[2] Öppettiderna finns på adressen http://www.bof.fi/env/emu/swe/ekppr/000525targetse.htm.

Utvecklingen av andra inhemska betalningssystem

Alla viktiga banker i Finland har undertecknat bankernas avtal om betalningsförmedling som reglerar förmedlingen av interbankbetalningar i bankernas betalningssystem (PMJ-systemet) och i det s.k. POPS-systemet (bankernas on line-system för expressbetalningar och checkar). I betalningsavvecklingen i POPS-systemet gjordes inga ändringar 2000. Däremot ersattes morgonavvecklingen i PMJ-systemet våren 2000 med en automatisk avveckling på efternatten. Övergången till avveckling på efternatten ledde till minskade ömsesidiga motpartsrisker för bankerna, då krediteringen av kundkonton med belopp som överförts från andra banker skedde först efter avvecklingen, vilket redan tidigare varit fallet vid avveckling på eftermiddagen. Före avvecklingen mot checkkontona kontrollerar systemet att det finns täckning på alla de checkkonton som deltar i clearingen. Dagsmedeltalet för de registreringar som genomfördes på natten var 440 miljoner euro år 2000, vilket är mer än tredubbelt jämfört med registreringarna på eftermiddagen (130 miljoner euro).

För bankautomaterna och Avant-systemet för kontantkort svarar Automatia som ägs av storbankerna. Användningen av elektroniska pengar var ännu inte särskilt utbredd 2000. Finlands Bank följde utvecklingen i användningen och regleringen av elektroniska pengar och deltog i den diskussion som fördes om regleringen både i Finland och inom ECBS och EU.

Figur 41.
Transaktionsvolym i genomsnitt per dag i olika betalningssystem inom EU

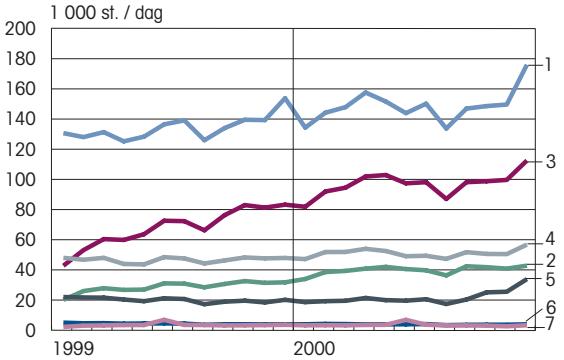

1. Inhemska RTGS-betalningar
2. TARGET-betalningar (mellan EU-länder)
3. EBA:s Euro 1 (Euro Banking Association)
4. EAF (Euro Access Frankfurt)
5. PNS (Paris Net Settlement)
6. SEPI (Servicio Español de Pagos Interbancarios)
7. POPS (bankernas onlinesystem för expressbetalningar och stora checkar)

Källor: Europeiska centralbanken och bankerna.

Privata system för stora betalningar i euroområdet och avvecklingen av valutatransaktioner

Euro 1 som upprätthålls av European Banking Association är ett EU-täckande system för nettning av stora och medelstora betalningar i euro. Utöver Merita Bank och Leonia Bank som sedan tidigare hade deltagit i Euro 1 anslöt sig också ACA till systemet hösten 2000. Euro 1 är vid sidan av TARGET det andra viktiga systemet inom EU för överföring av gränsöverskridande betalningar. I systemet förmedlades under året i snitt 96 000 betalningar per dag, och antalsmässigt sett användes det således betydligt mera än TARGET (figur 41).

Den internationella CLS Bank (Continuous Linked Settlement, dvs. fortlöpande avveckling) med planerad verksamhetsstart i oktober 2000 väntas inleda verksamheten i november 2001. CLS Bank kommer att tillhandahålla PvP-tjänster (payment versus payment, dvs. betalning mot betalning) för avveckling av valutatransaktioner. Vid PvP-avveckling överförs två valutor simultant och avvecklingsriskerna kan därför i stort sett elimineras. En del av de finländska bankerna kommer sannolikt att ansluta sig till systemet.

Förmedling av massbetalningar i EU- och euroområdet

Eftersom EU-området bildar en gemensam marknad skall överföringen av massbetalningar inom området kunna ske lika effektivt och säkert som inom de enskilda länderna. ECB publicerade i september 2000 en redogörelse för hur bankerna i euroområdet hade uppfyllt målen i den rapport som getts

Figur 42.
Värdet av transaktioner som avvecklats i Finlands Värdepapperscentrals system

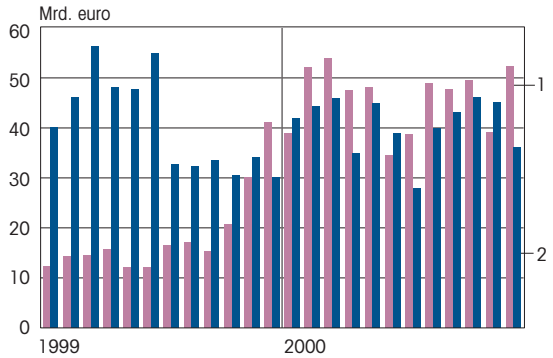

1. Aktier (OM-systemet)
2. Skuldförbindelser (RM-systemet)

Källa: Finlands Värdepapperscentral.

ut ett år tidigare. I mellanrapporten krävde ECB ytterligare åtgärder för att före 2002 göra tarifferna och leveranstiderna inom euroområdet jämförbara med nationella tariffer och leveranstider. ECB påpekade att bankerna och betalningssystemen i euroområdet redan tidigare hade förbundit sig att uppfylla målen.

Också Europeiska kommissionen betonade i sitt meddelande att förmedlingen av massbetalningar i euroområdet måste bli mycket effektivare, säkrare och förmånligare. Bland annat borde expeditionsavgifterna för gränsöverskridande betalningar sänkas betydligt och leveranstiderna bli kortare.

EBA lanserade i november 2000 en ny tjänst för överföring av gränsöverskridande massbetalningar. Tjänsten, som går under namnet STEP 1, är EBA:s svar på kraven på effektivare betalningsförmedling. STEP 1 erbjuder små och medelstora banker i EU-området smidig och snabb förmedling av gränsöverskridande massbetalningar i euro.

Finländska system för avveckling av värdepapper och derivatkontrakt

Värdepapperscentralen upprätthåller system för avveckling och registrering av aktier och ägarandelar (systemet för avveckling av aktiehandeln eller OM-systemet) och för skuldförbindelser (systemet för avveckling av skuldförbindelser eller RM-systemet). OM-systemet är ett nettningssystem baserat på satsvis körning. I systemet avvecklas bland annat alla avslut på Helsingforsbörsen. Både antalet och värdet av de avslut som 2000 avvecklades i OM-systemet fortsatte att öka kraftigt, främst till följd av den livliga handeln med Nokia-aktier och andra IT- och telekommunikationsföretags aktier. Centraliseringen av OM-systemets värdeandelsregister som slutfördes den 16 oktober 2000 ökade systemets funktionssäkerhet betydligt och möjliggjorde stora revideringar.

Under andra halvåret medverkade Finlands Bank i utvärderingen av Värdepapperscentralens alternativa reformplaner för 2001 och 2002. I syfte att främja revideringen av värdepappersavvecklingen ordnade Finlands Bank under året seminarier kring temat avveckling i samarbete med andra myndigheter och med Värdepapperscentralen.

RM-systemet för bruttoavveckling i realtid fungerade fortfarande tillförlitligt 2000. Antalet transaktioner som avvecklas i RM-systemet var mindre än året förut. Det visar för sin del att värdepapperiseringen framskrider långsamt. I och med euron sker penningmarknadshandeln i allt större utsträckning med interbankdepositioner i stället för bankcertifikat. Antalet repotransaktioner som avvecklas i RM-systemet minskade likaså betydligt från året innan (figur 42).

Värdepapperscentralen upprättade 1999 en förbindelse till den tyska värdepapperscentralen Clearstream i Frankfurt för förmedling av alla instrumentslag och en annan förbindelse till den franska värdepapperscentralen Sicovam för förmedling av skuldförbindelser. I december 2000 utökade Värdepapperscentralen samarbetet med Sicovam till att utöver förmedling av skuldförbindelser omfatta även förmedling av franska aktier. Via förbindelsen till den holländska värdepapperscentralen Necigef började också andra än Huhtamäki Van Leers aktier förmedlas. Fin-

ländska investerare och utländska investerare vars tillgångar förvaras i Finland kan således förvalta även dessa tillgångsslag i Finlands värdeandelssystem. Marknadsparterna använde dessa förbindelser rätt aktivt för investeringar. Det sammanlagda värdet av värdepapper som förmedlades via förbindelserna uppgick till över en miljard euro år 2000.

Helsingforsbörsen (HEX) upprätthåller ett system för clearing och avveckling av handeln med derivatkontrakt på börsen. Vid avvecklingen av derivatkontrakt i Finland träder HEX in som motpart till kunden. I enlighet med det samarbetsavtal som HEX och Eurex Frankfurt (Eurex) ingick 1999 tog Eurex över handeln med de derivatkontrakt där den underliggande tillgången är mest likvid. Härigenom överfördes största delen av handeln med derivatkontrakt från HEX till Eurex i början av 2000. Avvecklingen i Eurex skiljer sig från avvecklingen i HEX genom att förmedlaren är motpart i kundtransaktionen. Trots att i synnerhet Nokias optioner blev en stor framgång på Eurex, ökade handeln med alla de aktieoptioner som flyttades till Eurex inte nämnvärt. Därför tog HEX den 11 december på nytt över handeln med och avvecklingen av fem underliggande instrument från Eurex.

Internationella marknadsplatser och avvecklingssystem

I och med euron har investeringsbeteendet i Europa radikalt börjat förändras. Det har överlag blivit vanligare med aktieinvesteringar och investerarna köper allt oftare också andra värdepapper än sådana som noteras i hemlandet, antingen direkt eller via placeringsfonder. Medvetna investerare har börjat kräva lägre handelskostnader i synnerhet i den utländska aktiehandeln. Sådana nya behov har tillmötesgåtts av alternativa marknadsplatser på Internet och av s.k. e-brokers som bedriver direkt handel med små marginaler. Detta har ökat konkurrensen betydligt, med den påföljden att marknadsplatserna har sett sig tvungna att slå samman sina funktioner för att anpassa sig till nya realiteter.

Marknadsplatsernas strävanden efter tillväxt och rationaliseringar har i sin tur skapat ett stort tryck på större överensstämmelse och integration av avvecklingssystemen. Under året gick ECBS in för att öka integrationen av avvecklingssystemen, bland annat genom att främja användningen av standarder och ordna regelbundna sammanträffanden med marknadsparterna. ECBS vill inte bestämma hur integrationen skall framskrida, utan ser sig som en katalysator i utvecklingen.

Den allmäneuropeiska handelsmodellen skiljer sig från den finländska i det avseendet att avvecklingen av börshandeln sker mot en central motpart på basis av clearingen. Särskilda centrala motparter är verksamma på flera europeiska marknader. Den centrala motparten har trätt in som motpart till bägge parterna i en transaktion och därefter, dvs. efter novationen, nettat de ursprungliga parternas fordringar. London Clearing House lade fram ett alternativ till en gemensam europeisk marknad genom sitt erbjudande att tillsammans med andra centrala motparter bilda ett nätverk som omspänner hela Europa. Idén går ut på att de nationella eller regionala centrala motparterna avvecklar endast nettofordringarna centralt, vilket innebär att antalet gränsöverskridande transaktioner minskar. Det tar dock tid att bygga upp nätverket.

I och med Euronexts tillkomst inrättades ett gemensamt holdingbolag, Euroclear Bank för värdepapperscentralerna Necigef, CIK och Euroclear i Nederländerna, Frankrike och Belgien. Därigenom erbjuder Euroclears avvecklingssystem en möjlighet till avveckling i affärsbankspengar, medan den franska värdepapperscentralen Sicovams system garanterar avveckling i centralbankspengar i alla dessa länder.

Samgången mellan värdepapperscentralerna i Tyskland och Luxemburg (Deutsche Börse Clearing och Cedel International) i Clearstream International ledde åter till uppkomsten av en annan betydande avvecklingsorganisation. Samgången är emellertid problematisk därför att det inte är möjligt att särskilt snabbt gå över till ett gemensamt tekniskt system och att enheterna av juridiska skäl fortfarande måste hållas separat.

Det tredje viktiga samarbetsprojektet inom området är alliansen (the Settlement Network) mellan två avvecklingsinstitut utanför euroområdet (SIS och CrestCo), dvs. värdepapperscentralerna i Schweiz och Storbritannien. Målet är uppenbarligen inte fusion utan parterna vill endast införa enhetliga arbetssätt och förena sina krafter

i utvecklingen av nya system. Meningen är att skapa ett system som är enhetligt ur användarperspektiv.

En del av de nationella avvecklingsinstituten förefaller emellertid att ha beslutat att tills vidare förbli självständiga. Vid sidan av den internationella integrationen förekom under året också nationella fusioner av avvecklingssystem, bland annat i Spanien och i Italien. De flesta länder har numera endast en betydande värdepapperscentral. De strukturella förändringarna kommer fullt ut att synas på marknaden först inom loppet av några år då de fusionerade systemen har lyckats förena sina IT-system.

Börserna och avvecklingssystemen har också infört enhetliga arbetssätt. Börsen i Paris slopade i oktober systemet med avveckling av huvudlistan en gång i månaden och börsen i Bryssel i november sitt system med avveckling varannan vecka. Man kan gott säga att avvecklingscykeln tre dagar (T+3) är på väg att standardiseras på alla viktiga börser i euroområdet.

Finlands Banks samarbete med myndigheter och marknadsparter

Samarbetet med Finansinspektionen i övervakningen av betalnings- och avvecklingssystemen fortsatte 2000. I slutet av året deltog Finlands Bank i Finansinspektionens uppföljningsinspektioner som syftade till att kartlägga avvecklingsrisken i bankernas valutatransaktioner. Motsvarande inspektioner hade senast företagits 1997. Totalt sett hade bankernas avvecklingsrisker i valutahandeln minskat betydligt under de senaste tre åren och riskhanteringen hade förbättrats.

Finlands Bank har också ett fungerande samarbete med finansministeriet, bland annat inom ramen för olika samarbetsgrupper. Banken deltar aktivt i beredningen av lagstiftning om betalnings- och avvecklingssystemen.

Finlands Bank hade ett nära samarbete med marknadsparterna. De samarbetsforum som 1995 bildats med bankerna, dvs. styrgruppen för betalningssystem och samarbetsgruppen för betalningssystem, har samlats regelbundet för att behandla frågor inom området, främst införandet av euron och penningförsörjningen. Dessutom har bland annat TARGET och förberedelserna inför övergången till avveckling på natten diskuterats. En grupp bestående av representanter för kontohavarna i Finlands Banks checkkontosystem har också sammankommit regelbundet i syfte att öka samarbetet och utveckla systemen.

Finlands Bank är dessutom företrädd i Finlands Värdepapperscentrals delegationer för clearingverksamhet. I delegationerna diskuteras utvecklingen av clearingverksamheten och andra aktuella frågor med clearingmedlemmarna. Utöver de månatliga tillsynsmötena ordnade Finlands Bank under året tre seminarier kring temat avveckling och deltog därigenom bland annat i diskussionen om förslagen till utveckling av OM-systemet och riskerna i utvecklingen mot en gemensam marknad. Finlands Bank har också ett direkt samarbete med Värdepapperscentralen (bl.a. en gemensam samordningsgrupp) och samarbetar fortlöpande i operativa frågor (bl.a. i utvecklingen av säkerhetshanteringen).

Med anledning av HEX noteringsplaner undersökte Finlands Bank tillsammans med andra myndigheter möjligheterna till bättre och flexiblare självreglering inom Helsingforsbörsen och Finlands Värdepapperscentral för att därigenom säkerställa tillräcklig och säker tillsyn utifrån avvecklingssystemens behov. Genom tillsynen säkerställs att kontoförande institut och deras ombud följer lagar och andra bestämmelser om värdepapperscentralens verksamhet och att de uppfyller offentlighetskraven i sin verksamhet. Arbetet utmynnar i en revidering av lagstiftningen om HEX-koncernen 2001.

Utveckling av EU-direktiven och den nationella lagstiftningen 2000

Lagstiftningen om betalnings- och avvecklingssystemen har utvecklats efter hand som ländernas nationella lagstiftning har anpassats efter Europeiska unionens direktiv. Genom sin medverkan i de arbetsgrupper som berett den nya lagstiftningen deltog Finlands Bank i förberedelserna av olika projekt både internationellt och i Finland.

I december 1999 trädde en ny lag om nettning (1084/1999) i kraft genom vilken direktivet om slutlig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (98/26/EG) genomfördes. Lagen förutsätter att betalningssystemen och de övriga avvecklingssystemen har skriftliga regler av vilka vissa lagstadgade detaljer skall framgå. Reglerna skall tillställas finans-

ministeriet som skickar dem på remiss till Finlands Bank och Finansinspektionen. Finansministeriet meddelar Europeiska kommissionen vilka avvecklingssystem direktivet omfattar. Den viktigaste förändringen som följde av lagen om nettning 2000 var skyldigheten för samtliga i lagen avsedda betalningssystem (POPS och PMJ samt ACA:s och Aktias betalningssystem för medlemsbankerna) att upprätta skriftliga regler med bland annat uppgifter om den tidpunkt efter vilken en deltagare i avvecklingssystemet inte ensidigt får återkalla en betalningsorder. Detta är viktigt i det fall att någon av parterna blir betalningsoförmögen.

Europaparlamentets och EU-rådets direktiv om elektroniska pengar (2000/46/EG) trädde i kraft i september 2000. Direktivet gäller rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt tillsynen av sådan verksamhet. Genom direktivet införs harmoniserade bestämmelser om elektroniska pengar inom EU, och direktivet skall genomföras i den nationella lagstiftningen före den 27 april 2002. Innehållet i direktivet om elektroniska pengar har upptagits i bankservicearbetsgruppens lagstiftningsförslag.

Under året deltog Finlands Bank inom ramen för bankservicearbetsgruppen i beredningen av lagar för genomförandet av direktivet om elektroniska pengar. I det förslag som arbetsgruppen lade fram i januari 2001 föreslås bland annat att begreppet ”betalningsförmedlingssammanslutning” tas in i kreditinstitutslagen. Betalningsförmedlingssammanslutning skulle avse ett sådant auktoriserat kreditinstitut som har rätt att driva allmän förmedling av betalningar och ge ut elektroniska pengar. En betalningsförmedlingssammanslutning föreslås få rätt att av allmänheten ta emot andra tillgångar som skall återbetalas på begäran än insättningar endast vid allmän betalningsförmedling eller utgivning av elektroniska pengar. Med allmän betalningsförmedling avses utförande av betalningsorder med medel som på förhand mottagits av kunden. Betalningsförmedlingssammanslutningar skulle inte få rätt att bevilja kredit eller annan finansiering.

Den arbetsgrupp som finansministeriet tillsatt för att förbereda centraliseringen av värdeandelssystemet lade i början av 1999 fram sitt betänkande om centralisering av registren till Finlands Värdepapperscentral. Regeringens proposition med förslag till centralisering av värdeandelssystemet överlämnades till riksdagen i början av 2000 och centraliseringen genomfördes den 16 oktober 2000.

Betalningsmedels-försörjningen

Finlands Bank svarar för myndighetsuppgifterna i betalningsmedelsförsörjningen.[1] Med ECB:s tillstånd ger banken ut sedlar och mynt i Finland och säkerställer deras kvalitet, äkthet och tillgänglighet i hela landet. Det är en viktig uppgift för Finlands Bank att i samarbete med bankerna och andra parter svara för en effektiv och säker betalningsmedelsförsörjning i landet. Dessutom deltar Finlands Bank i beredningen av och besluten om ECBS sedelfrågor och svarar för förberedelserna för utgivningen av eurosedlar och euromynt och verkställandet i Finland av de harmoniserade besluten i ECBS.

Omorganiseringen av penningförsörjningssystemet påbörjades

Det nuvarande systemet för beställning och inlämning av sedlar och mynt har använts av Finlands Bank och bankerna sedan oktober 1988. De banker som utgjort parter i penningförsörjningsavtalet har dagligen kontorsvis kunnat beställa kontanter från något av Finlands Banks fem driftställen och på samma sätt har de kontorsvis kunnat lämna in pengar till Finlands Bank. Finlands Bank har debiterat bankernas checkkonton i Finlands Bank med de beställda beloppen och på motsvarande sätt krediterat checkkontona med de inlämnade beloppen. Penningtransporterna har huvudsakligen skötts av Posten Finland och värdetransportföretagen SPAC och Securitas. De sedlar som beställts till Automatias uttagsautomater har transporterats direkt till SPAC:s och Securitas uppräkningscentraler, av vilka det finns totalt 20 i hela landet. På grund av Postens centrala roll har regionerna för Finlands Banks driftställen i penningförsörjningstransporterna motsvarat postområdena.

Som en följd av upplösningen av samarbetet mellan Posten Finland och Leonia upphörde Leonias banktjänster under 2000 i 469 postkontor, som därför inte längre kunde delta i penningförsörjningen som parter i penningförsörjningsavtalet. Eftersom transporterna enligt penningförsörjningsavtalet baserat sig på Postens medverkan upphörde även de före slutet av 2000, då alla transporter genom separata avtal började skötas av

[1] Finlands Bank har fem driftställen för penningförsörjningsuppgifter, dvs. regionbyråerna i Helsingfors-Vanda och Åbo samt kontoren i Kuopio, Tammerfors och Uleåborg, som alla hör till bankens betalningsmedelsavdelning.

SPAC, Securitas eller något annat värdetransportföretag. På grund av de nya arrangemangen sker penningtransporterna till många orter inte längre dagligen. Arrangemangen kommer också att påverka regionindelningen och penningflödena till och från Finlands Banks driftställen.

En annan viktig förändring av det finländska penningförsörjningssystemet skedde våren 2000, då Automatias ägarbanker Leonia, Merita Bank och Andelsbankscentralen-ABC andelslag beslutade koncentrera administreringen och utvecklingen av sin penningförsörjning till Automatia Pankkiautomaatit. För att Automatia skulle kunna ansluta sig till penningförsörjningssystemet beviljade Finlands Bank bolaget rätt till checkkonto utan kredit och ingick penningförsörjningsavtal med bolaget i oktober 2000. I det nya systemet köper Automatia transporter för pengar beställda eller inlämnade av ägarbankernas kontor och kunder samt uppräkningscentralstjänster av sina underleverantörer SPAC och Securitas. Verksamheten inleddes före årets slut, då Automatias andel av beställningarna och inlämningarna i Finlands Banks penningförsörjningssystem utgjorde drygt 90 %. I januari 2001 undertecknade också de övriga parterna i penningförsörjningsavtalet, dvs. Lokalandelsbankförbundet, Sparbanksförbundet, Svenska Handelsbanken och Ålandsbanken, en avsiktsförklaring om att ansluta sig till det av Automatia administrerade systemet.

På grund av centraliseringen av bankernas penningförsörjning förändras också Finlands Banks roll i penningförsörjningen: från att ha hanterat bankkontorens penningbeställningar och penninginlämningar blir Finlands Bank i stället grossist. Av denna anledning och till följd av införandet av sedlar och mynt i euro blir det nödvändigt att revidera penningförsörjningsavtalet under 2001. Det gällande avtalet, vars uppsägningstid är ett kalenderår, sade Finlands Bank upp i december 2000.

De gemensamma ramarna för valutautbytet fastställdes

Finlands Bank deltog 2000 intensivt i ECBS sedelkommittés och dess arbetsgruppers förberedelser för införandet av eurosedlarna. Arbetet fokuserades på frågor som gällde produktionen och kvalitetskontrollen av eurosedlar, utgivningen av euror, förhandstilldelningen och tillhörande debiterings- och säkerhetsfrågor samt förberedelserna för ett system för bekämpning av förfalskningar av sedlar och mynt i euro. Frågorna om utgivningen var väsentliga med tanke på fastställandet av de gemensamma ramarna för valutautbytet. Stor vikt lades dessutom vid förberedelsen av informationskampanjen om eurosedlar och euromynt (se s. 74). I EU:s ekonomiska och finansiella kommitté deltog banken tillsammans med finansministeriet i förberedelserna för införandet av euromynten.

I produktionen av eurosedlar, som startade i juli 1999, deltar tolv sedeltryckerier i euroområdet. Före utgivningsdagen den 1 januari 2002 kommer enligt beräkningarna totalt ca 14,5 miljarder eurosedlar med ett sammanlagt värde av ca 650 miljarder euro att produceras. Av dessa behövs 10 miljarder sedlar för att ersätta de tolv euroländerna nationella sedlar, medan 4,5 miljarder sedlar kommer att läggas upp i logistiklager. Behovet av euromynt har uppskattats till ca 50 miljarder mynt med ett värde av ca 15,7 miljarder euro. Präglingen av dem inleddes redan i maj 1998, och produktionen sker i 15 myntverk.

De gemensamma principerna för valutautbytet i euroområdet presenterades i november 1999 av Ekofin-rådet bestående av EU:s ekonomi- och finansministrar i ett gemensamt uttalande som hade beretts i EU:s ekonomiska och finansiella kommitté i samarbete med ECB och de nationella centralbankerna. I uttalandet konstaterade Ekofin-rådet bland annat att

- huvudparten av kontantbetalningarna bör kunna göras i euro redan efter de två första veckorna 2002
- gamla och nya pengar får användas parallellt under en period som kan sträcka sig från fyra veckor till två månader
- euror med fördel kunde distribueras till finansinstituten och vissa andra nyckelgrupper, exempelvis värdetransportföretag och detaljhandeln, redan före den 1 januari 2002 men att förhandstilldelningen inte får leda till att kontanter ges ut till allmänheten i förväg
- begränsade mängder euromynt kunde tillhandahållas för allmänheten och framför allt vissa specialgrupper på begäran men tidigast under senare hälften av december 2001.

Före slutet av 2000 preciserade ECB-rådet principerna med bland annat följande beslut:

- Eurosedlar får inte ges ut till allmänheten på förhand.
- Tidigast möjliga leveransdagar för förhandstilldelningen av eurosedlar och euromynt samordnas inom euroområdet så att förhandstilldelning till kreditinstitut och vidare till vissa andra instanser, såsom värdetransportföretag och detaljhandeln, kan inledas den 1 september 2001.
- Kreditinstituten (inkl. Automatia) debiteras för de tilldelade eurorna enligt en samordnad debiteringsmodell i tre lika stora poster den 2 januari, den 23 januari och den 30 januari 2002 och de skall ställa säkerheter för förhandstilldelningen senast den 28 december 2001.
- Kreditinstituten skall täcka riskerna för förstörelse, stöld och rån liksom risken för förtida användning bland allmänheten av de förhandstilldelade kontanterna.
- Vidaretilldelningen utförs av kreditinstituten mot överlämnande av tillräckliga säkerheter till centralbanken.
- Skyldigheten för euroområdets nationella centralbanker att växla in andra euroländers sedlar utsträcks till den 31 mars 2002.
- Sedelautomattillverkarna kunde centraliserat testa sina automater med äkta eurosedlar under 2000 i testlokaler som uppläts av ECB och kan under 2001 göra det decentraliserat under övervakning av de nationella centralbankerna. Myntautomaterna kan testas i testlokaler som upplåts av medlemsstaternas myntverk, i Finland hos Myntverket.
- Information om eurosedlarnas äkthetsdetaljer kan spridas till polisen och yrkesmässiga kontanthanterare från och med den 1 januari 2001, till de samarbetspartner som deltar i informationskampanjen om utgivningen av eurorna från och med den 1 juli 2001 och till allmänheten från och med den 1 september 2001.

Dessutom har ECB-rådet beslutat att under vissa villkor utsträcka förhandstilldelningen till länder utanför euroområdet från och med den 1 december 2001 och godkänt att gemensamma riktlinjer offentliggörs, i vilka rådets viktigaste beslut om valutautbytet har sammanställts. ECB-rådet har också antagit principen att de nationella centralbankerna under inväxlingsperioden bör tillhandahålla sina penningförsörjningstjänster utan avgift. Vad eurorna beträffar beslutade rådet att de nationella centralbankerna bör tillhandahålla särskilt fastställda bastjänster i penningförsörjningen utan avgift och ta ut marknadspris för övriga tjänster.

Då de gemensamma ramarna för valutautbytet i euroområdet hade fastställts kunde medlemsländerna färdigställa sina egna nationella planer. Enligt Europeiska kommissionen skulle de offentliggöras före slutet av 2000.

Finlands plan för valutautbytet offentliggjordes

Finlands Bank offentliggjorde i samarbete med Bankföreningen i Finland och dess medlemsbanker den 13 oktober 2000 planen ”Övergången till euro i Finland 2002”.[2] Syftet med planen är att skapa de nödvändiga nationella ramarna för penningförsörjningsparternas egna detaljförberedelser. Planen preciseras och uppdateras vid behov. Målet är att huvudparten av kontantbetalningarna skall kunna göras i euro redan efter de två första veckorna 2002.

Planen baserar sig på nationella beslut och avtal, som rättar sig efter de gemensamma ramarna för valutautbytet. Finlands Bank och finansministeriet har beslutat (författningssamlingen: 1176/1999 och 1177/1999) att marksedlarna och -mynten upphör att gälla som lagliga betalningsmedel den 1 mars 2002. Detta innebär att perioden för utbyte av mark mot euror blir två månader. Finlands Bank löser emellertid in sedlar och mynt i mark ännu under 10 år från det att de upphört att gälla. I lag har också föreskrivits (890/2000) att kontantbetalningar i euro avrundas till närmaste 5 cent eller en multipel av det. I Finland behövs 1- och 2-centsmynten således inte som växelpengar. De kan trots det användas som lagliga betalningsmedel.

Enligt planen distribueras eurorna främst via tre kanaler: bruks-

[2] Samtidigt offentliggjorde finansministeriet för en större målgrupp den allmänna planen ”Plan för ibruktagandet av euron 2001/2002”. Både Finlands Banks och finansministeriets planer finns på finska, svenska och engelska på de respektive webbplatserna (www.bof.fi) och (www.vn.fi).

sedlar, dvs. sedlar i valörerna 20 och 50 euro, via bankautomater, växelpengar, dvs. mynt och sedlar i valörerna 5 och 10 euro, via handeln och större sedlar via bankkontoren. Det har också slagits fast att bankerna och uppräkningscentralerna tar emot euror på förhand och distribuerar dem vidare till sina företagskunder först vid årsskiftet 2001/02. Handelns och andra tjänsteföretags behov av och tillgång till växelpengar i euro måste ännu utredas. Detta gäller också logistiken och penningförsörjningsparternas resursanvändning.

Finlands Bank har beställt alla eurosedlar som behövs i Finland vid början av 2002 från Setec, och finansministeriet har beställt det totala behovet av euromynt från Myntverket. Behovet av euror under inväxlingsperioden i Finland beräknas uppgå till inemot 100 miljoner sedlar och närmare en miljard mynt. Dessutom tillverkas eurosedlar och euromynt för att läggas upp i lager för logistiska och oväntade behov. Den utelöpande volymen sedlar och mynt i mark beräknas vid slutet av 2001 uppgå till ca 130 miljoner sedlar och ca 2,5 miljarder mynt. Nästan alla sedlar och ungefär hälften av mynten förväntas bli inväxlade hos Finlands Bank.

Figur 43.
Innehav av sedlar och mynt

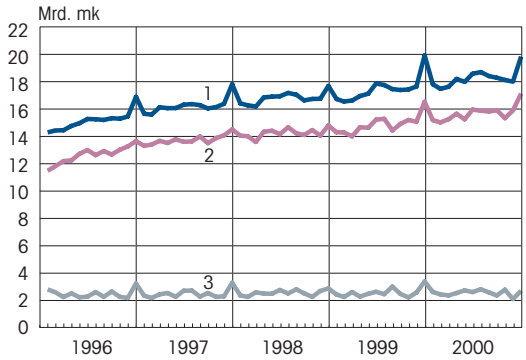

1. Utelöpande sedlar och mynt
2. Allmänhetens innehav av sedlar och mynt
3. Bankernas innehav av sedlar och mynt

Källa: Finlands Bank.

Figur 44.
Utelöpande sedlar och mynt[1]

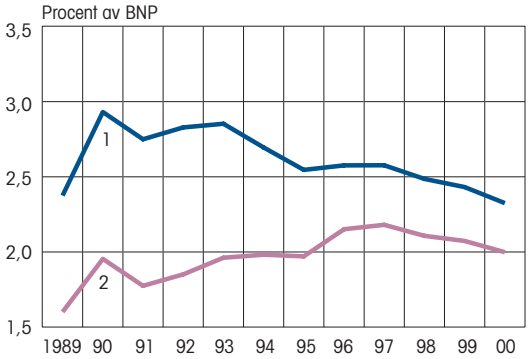

1. Utelöpande sedlar och mynt
2. Allmänhetens innehav av sedlar och mynt

[1] Årsmedeltal av värdena vid månadens slut.

Källa: Finlands Bank.

Den stigande trenden för beloppet utelöpande sedlar och mynt fortsatte

På grund av den gynnsamma makroekonomiska utvecklingen fortsatte beloppet utelöpande sedlar och mynt att öka 2000. Trots att ersättande betalningsmedel blir allt vanligare har beloppet sedlar och mynt ökat kontinuerligt de senaste decennierna frånsett krisåren under första hälften av 1990-talet, då mängden kontanter förblev oförändrad. Det genomsnittliga beloppet utelöpande kontanter 2000 uppgick till nästan 18,3 miljarder mark, mot knappt 17,5 miljarder mark året innan (figur 43).

I relation till bruttonationalprodukten var volymen utelöpande sedlar och mynt 2000 i genomsnitt 2,3 %, dvs. en tiondedels procentenhet mindre än föregående år (figur 44). Av alla EU-länder utom Luxemburg, som bildar en valutaunion med Belgien, hade Finland den minsta volymen utelöpande kontanter i förhållande till bruttonationalprodukten. I de övriga EU-länderna varierade relationstalet mellan drygt 3 och över 10 %. Den relativt sett ringa mängden kontan-

Figur 45.
Värdet av utelöpande sedlar och mynt

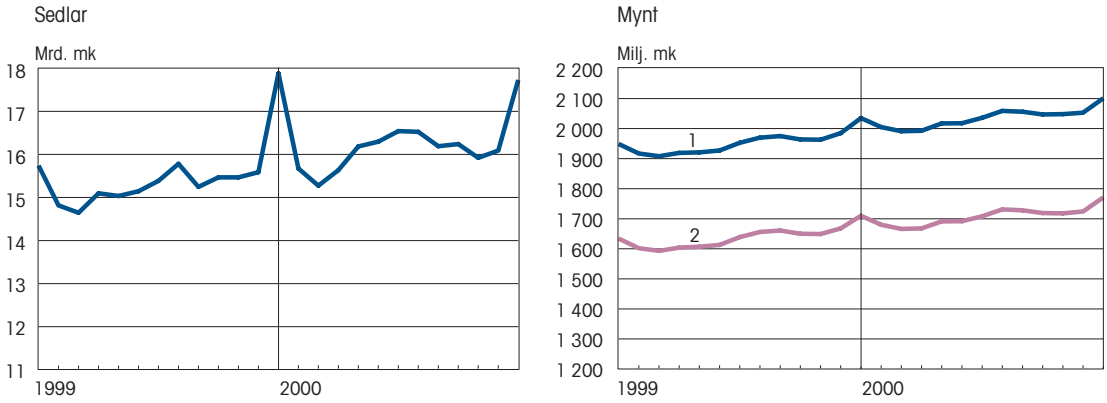

Källa: Finlands Bank.

1. Bruks- och jubileumsmynt
2. Bruksmynt

Källa: Finlands Bank.

Figur 46.
Sedel- och myntströmmarna via Finlands Bank 2000

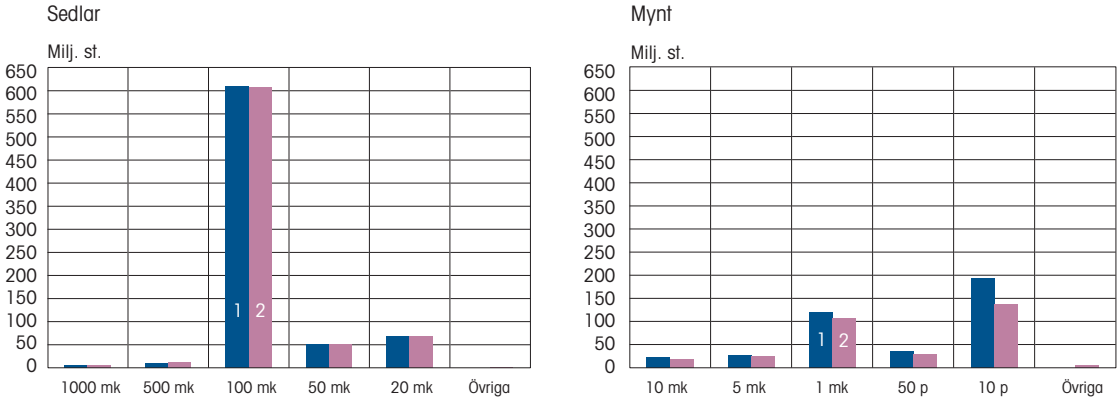

1. Utgivna
2. Återlämnade

Källa: Finlands Bank.

1. Utgivna
2. Återlämnade

Källa: Finlands Bank.

ter anses främst bero på de avancerade betalningssystemen i Finland, det ringa bruket av sedelstocken som sparform och det låga beloppet finländska sedlar utomlands.

Vid slutet av 2000 uppgick beloppet utelöpande sedlar och mynt till 19 832 miljoner mark, vilket var 0,4 % mindre än året innan. Att beloppet utelöpande sedlar och mynt trots den genomsnittliga stigande trenden vid årets slut var mindre än vid föregående årsskifte berodde på att beloppet vid slutet av 1999 hade varit nästan en miljard mark större än normalt på grund av beredskapen för tusenårsskiftet. Sålunda minskade beloppet utelöpande sedlar under 2000 med 0,8 % till 17 732 miljoner mark vid årets slut (figur 45). Av de enskilda valörerna ökade endast beloppet 100- och 20-markssedlar, medan beloppet av övriga sedlar minskade. Beloppet utelöpande mynt[3] växte med ytterligare 3,2 %, och utgjorde vid årets slut 2 101 miljoner mark.

Vid slutet av 2000 uppgick allmänhetens innehav av kontanter (inkl. Automatia Pankkiautomaatit Oy:s uttagsautomater) till 17 127 miljoner mark, dvs. 3,5 % mer än vid slutet av föregående år (figur 43). Bankernas innehav var 2 706 miljoner mark eller 25,3 % mindre än ett år tidigare, då särskilt bankerna höjde beredskapen med tanke på tusenårsskiftet. Bankernas andel av beloppet utelöpande sedlar och mynt utgjorde i genomsnitt under året bara 14,1 %, vilket var

[3] Finlands Banks redovisningspraxis harmoniserades den 1 januari 1999 med Eurosystemets redovisningsprinciper. Beloppet utelöpande mynt särredovisas därför inte längre i Finlands Banks balansräkning, utan det nettas mot statens metallmyntsansvar och skillnaden inräknas i övriga fordringar.

drygt en halv procentenhet mindre än 1999. Andelen har minskat till knappt en tredjedel av siffrorna vid början av 1990-talet, men i ett längre perspektiv och även internationellt är andelen fortfarande rätt stor.

Sedelströmmarna ökade

Beloppet sedlar beställda från Finlands Bank ökade 2000 med 3,2 % och uppgick till 75,0 miljarder mark. Antalet beställda sedlar var 743 miljoner (figur 46) mot 720 miljoner året innan. Beloppet inlämnade sedlar ökade med 6,5 % och uppgick till 75,2 miljarder mark. Antalet inlämnade sedlar var 742 miljoner jämfört med 708 miljoner året förut.

Finlands Bank löste 2000 in sedlar som hade upphört att gälla vid början av 1994[4] för knappt 3 miljoner mark. Sådana finns dock fortfarande i omlopp till ett belopp av 230 miljoner mark. Inlösningstiden löper ut den 31 december 2003.

De utelöpande sedlarna cirkulerade i genomsnitt 6,8 gånger via Finlands Bank 2000 mot 6,7 gånger året innan. Omloppshastigheten var hög jämfört med hastigheten i de övriga EU-länderna. Där har sedlarnas omloppshastighet de senaste åren i genomsnitt varierat mellan knappt 1 och knappt 4. De enskilda sedelvalörerna hade mycket olika omloppshastighet. 100-markssedeln hade den högsta omloppshastigheten på 9,4. För de övriga sedlarna var motsvarande tal: 1000 mk 0,8, 500 mk 2,2, 50 mk 4,3 och 20 mk 3,1.

Finlands Bank tar för sedelhanteringen ut en hanteringsavgift som fastställs till självkostnadspris enligt lagen om grunderna för avgifter till staten, men endast till den del sedelstockens årliga cirkulation via Finlands Bank överskrider tröskelvärdet 4. Tröskelvärdet motsvarar den omloppshastighet som anses nödvändig och samtidigt tillräcklig för att tillgodose kraven på sedelstockens kvalitet och äkthet i enlighet med Finlands Banks skyldighet som myndighet. Hanteringsavgiften ses över halvårsvis på basis av sedelcirkulationen under föregående halvårsperiod. På dessa grunder höjdes hanteringsavgiften med 40 % från året innan och uppgick hela året till 70 penni för ett parti på 100 stycken 100-markssedlar. För de övriga sedlarna var omloppshastigheten under 4. Utgående från cirkulationen föregående halvår meddelade Finlands Bank i december att hanteringsavgiften för första hälften av 2001 förblir oförändrad, men att den tas ut för såväl 100- som 50-markssedlar.

På grund av de ökade sedelströmmarna och avgiftshöjningen steg intäkten av sedelhanteringsavgiften och uppgick till 7,9 miljoner mark mot 6,0 miljoner mark året innan. Av de banker som använder penningförsörjningens beställnings- och inlämningssystem tog Finlands Bank dessutom ut 4,9 miljoner mark i drifts- och underhållskostnader för systemet. Detta var 0,9 miljoner mark mindre än föregående år. Nedgången berodde på att antalet beställningar och inlämningar minskade, vilket i sin tur var en följd av koncentreringen av bankernas penningförsörjning.

Finlands Bank ökade under 2000 och i januari 2001 sin sedelsorteringskapacitet genom köp av totalt fem sorteringsmaskiner av ny generation som kan sortera både mark- och eurosedlar. Samtidigt togs sex föråldrade, mindre maskiner för sortering av enbart marksedlar ur bruk. Banken hade redan tidigare tre maskiner för sortering av både mark- och eurosedlar.

2000 påträffades 161 förfalskade finländska sedlar. Motsvarande siffra för 1999 var 201. Förfalskningarna var bägge åren huvudsakligen enskilda fall. I syfte att identifiera förfalskningar arrangerade Finlands Bank sex seminarier tillsammans med centralkriminalpolisen. För professionella sedelhanterare producerade banken dessutom material om sedlarnas äkthetsdetaljer.

Vid början av 1999 blev centralbankerna i euroområdet skyldiga att växla giltiga sedlar från de övriga euroländerna till nationella sedlar och mynt enligt den fasta omräkningskursen. Inväxlingsskyldigheten är i kraft till den 31 mars 2002. Finlands Banks kontor växlade 2000 in sedlar från de övriga euroländerna för ett sammanlagt värde av 29 miljoner mark, vilket var dubbelt så mycket som föregående år. Av detta belopp utgjorde D-markssedlar drygt hälften och nederländska guldensedlar cirka en femtedel. De övriga valutornas andelar var obetydliga. Centralbankerna i de övriga euroländerna växlade in finländska sedlar för 1 278 miljoner mark, dvs. drygt en fjärdedel mer än 1999. Av detta belopp stod den tyska centralban-

[4] Sedlar och mynt som upphört att gälla har specificerats på Finlands Banks webbplats (http://www.bof.fi).

ken för ca 97 %. Över hälften av de inväxlade sedlarna var 100-markssedlar och nästan en tredjedel 1000-markssedlar. Också 500-markssedlar växlades in för ett rätt stort belopp, medan beloppet inväxlade 50- och 20-markssedlar var litet.

Myntströmmarna minskade

Finlands Bank gav 2000 ut bruksmynt för 511 miljoner mark och tog emot bruksmynt för 445 miljoner mark (figur 46). Beloppet utgivna mynt minskade med 11,9 % och inlämnade med 10,4 % från året innan.

Under 2000 uppgick mynthanteringsavgifterna till 4,1 miljoner mark, vilket var 0,2 miljoner mark mer än 1999. Att intäkten av avgifterna ökade trots minskade myntströmmar berodde på att avgiften höjdes.

Tre jubileumsmynt gavs ut under året. Ett 100-marks jubileumsmynt i silver gavs ut för att fira kyrkans internationella jubileumsår och Åbo domkyrkas 700-årsjubileum. Myntet präglades i 25 000 exemplar. Ett annat 100-marks jubileumsmynt i silver gavs ut med anledning av Helsingfors 450-årsjubileum och det präglades i 20 000 exemplar. Myntet celebrerade också Helsingfors som en av de europeiska kulturhuvudstäderna 2000. Av myntet gjordes dessutom en specialupplaga med spegelblank botten och figur med matt yta. Ett 100-marks jubileumsmynt i silver gavs ut till minne av Aleksis Kivi och den finska litteraturen. Myntet präglades i 22 000 exemplar och också av detta gjordes en specialupplaga.

Enligt rådets förordning (EG) nr 3603/93 får ett EU-lands centralbank inneha högst 10 % av beloppet utelöpande mynt. Finlands Banks myntinnehav var som störst 7,2 % av beloppet utelöpande mynt den 29 februari 2000 och vid årets slut 4,5 %.

Av de mynt som hade upphört att gälla vid början av 1994 och 1998 löste Finlands Bank in bruksmynt för 4 miljoner mark och jubileumsmynt för 0,5 miljoner mark. Vid slutet av 2000 uppgick beloppet oinlösta indragna bruksmynt och jubileumsmynt till 290 miljoner mark respektive 126 miljoner mark. Inlösningstiderna för de indragna mynten upphör efter 10 år från det att mynten upphört att gälla, dvs. den 31 december 2003 och den 31 december 2007.

Förvaltningen av valutareserven

Finlands Bank förvaltar två valutareserver, dvs. en del av Europeiska centralbankens valutareserv och sin egen valutareserv. Den del av valutareserven som Finlands Bank förvaltar för ECB:s räkning uppgick vid utgången av 2000 till ca 772 miljoner euro och Finlands Banks egen valutareserv till ca 8 611 miljoner euro.

Europeiska centralbankens valutareserv

När Finland anslöt sig till etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen vid början av 1999 överförde Finlands Bank, i likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet, en del av sin valutareserv till ECB, som ägs av de nationella centralbankerna. Reserverna bestod av valutafordringar och guld. Till följd av överföringarna har de nationella centralbankerna en räntebärande fordran i euro på ECB. Eftersom eventuella valutainterventioner görs med ECB:s reserv betonas trygghets- och likviditetsmålen i placeringen av reserven. Inom ramen för dessa villkor är målet bästa möjliga avkastning.

ECB placerar inte själv de överförda reservtillgångarna utan det gör de nationella centralbankerna inom de gränser som har överenskommits i ECB. Riktlinjerna för förvaltningen av portföljen motsvarar i hög grad de kriterier som Finlands Bank tillämpar vid placeringen av sin egen reserv. Valutafördelningen hålls fast. ECB har för reserven fastställt normportföljer enligt valuta, och de nationella centralbankerna försöker uppnå en avkastning som är större än avkastningen på normportföljen. Avkastningen på valutareserven och riskerna i den följs upp fortlöpande.

Placeringen av ECB:s valutareserv utvecklas hela tiden bl.a. genom att urvalet placeringsinstrument utökas. De nationella centralbankerna – inklusive Finlands Bank – deltar aktivt i utvecklingsarbetet genom medverkan i ECBS kommitté för marknadsoperationer och i dess arbetsgrupp.

Finlands Banks valutareserv

Finlands Banks valutareserv är under EMU-förhållanden stabil och behöver inte längre vara lika likvid som före etapp tre. Större uppmärksamhet kan därför fästas vid att förbättra reservens avkastning.

Finlands Banks mål i placeringen av valutareserven är trygg-

het, likviditet och avkastning. Trygghet innebär att reservens marknadsvärde inte får variera för mycket på grund av olika risker. Dessutom skall en del av reserven vara tillräckligt likvid; den skall vid behov kunna realiseras tillräckligt snabbt och till rimliga kostnader. Inom ramen för dessa villkor är målet bästa möjliga avkastning.

De risker som framför allt är förknippade med valutareserven är valuta-, ränte-, kredit- och likviditetsrisker. Den förväntade avkastningen kan förbättras genom höjd risknivå. Med placeringspolicyn eftersträvas en sådan kombination av risker och avkastningsförväntningar som bäst motsvarar bankens långsiktiga mål. I placeringspolicyn är en effektiv spridning av placeringarna av central betydelse.

Den viktigaste risken i valutareserven är valutarisken som beror på värdefluktuationer i reservvalutorna gentemot euron respektive varandra. Valutarisken minimeras genom att reserven sprids på olika valutor. På detta sätt hindras att värdefluktuationer i enskilda valutor väsentligt påverkar reservens värde. Reservvalutor är US-dollarn, det brittiska pundet, den japanska yenen, den danska kronan och den svenska kronan. Placeringsvalutornas andelar, dvs. valutafördelningen, omprövas regelbundet med ett par tre års mellanrum. Mellan omprövningarna hålls valutafördelningen fast. Finlands Bank söker således inte i placeringshänseende utnyttja fluktuationer mellan olika valutor.

Den nästviktigaste risken är ränterisken. Ränterisken mäts och hanteras med durationen. Durationen beskriver förändringen i placeringarnas värde när marknadsräntorna förändras. Durationen fastställs med value-at-risk-metoden (VAR-metoden). Metoden analyserar den sannolika fördelningen av reservens värde vid variationer i valutor och räntor. Särskilt uppmärksammas sannolikheten för stora förluster.

Ränterisken minimeras genom att placeringarna sprids på skuldförbindelser med olika löptid på räntemarknaderna i Förenta staterna, Storbritannien, Japan, Danmark och Sverige. Dessutom fastställs marknadsvisa limiter för placeringarnas genomsnittliga duration.

Med kreditrisk avses värdefluktuationer i ränteplaceringarna på grund av förändringar i emittenternas eller depositionstagarnas kreditvärdighet. Förändringar i kreditvärdigheten medför ofta förändrad rating.

Sedan 1999 har en del av valutareserven placerats i värdepapper emitterade av sammanslutningar, bl.a. företag, med god kreditvärdighet. Dessa placeringsobjekt avkastar på lång sikt bättre än motsvarande statspapper eftersom de innehåller kreditrisker och deras likviditet är sämre än statens skuldförbindelsers. Kreditrisken i denna s.k. kreditportfölj analyseras också med VAR-metoden.

Kreditrisken minimeras genom en effektiv spridning. Spridning uppnås genom att det fastställs maximilimiter och minimirating för emittenterna och motpartsbankerna och maximilimiter för VAR-värdena för kreditrisken i kreditportföljen.

Likviditetsrisken har minimerats så att största delen av reserven har placerats i statspapper och i kortfristiga instrument för vilka sådana värdepapper utgör säkerhet. Statspapper är de mest likvida placeringsobjekten.

Den placeringsportfölj som för Finlands Bank bedöms vara optimal på lång sikt uttrycks som en neutral valutafördelning och valutavisa jämförelseportföljer eller normportföljer. Normportföljerna är fiktiva portföljer med en given målduration. I normportföljerna ingår statens skuldförbindelser, skuldebrev med kreditrisk och korta penningmarknadsplaceringar. Normportföljerna har sammanställts i Finlands Bank och de representerar per definition en neutral placeringsstrategi. Valutafördelningen och normportföljernas struktur bestämmer i hög grad avkastningen på valutareserven. I den praktiska placeringsverksamheten är målet att uppnå en avkastning på reserven som är större än avkastningen på normportföljen.

Finlands Banks guldreserv uppgår till 50 000 kg, varav nästan hälften är placerad.

För hanteringen av riskerna i valutareserven och övervakningen av limiterna svarar en från portföljförvaltningen avskild riskhanteringsenhet som också sammanställer normportföljerna.

Enheten följer fortlöpande upp avkastningen på de faktiska portföljerna och normportföljerna. Enheten rapporterar riskhanteringen till en direktionsmedlem som inte har ansvaret för placeringsverksamheten.

Internationell verksamhet

Finlands Bank som en del av Europeiska centralbankssystemet

ECB-rådet, som är Eurosystemets högsta beslutande organ och består av ECB:s direktionsledamöter och cheferna för de nationella centralbankerna i euroområdet, sammanträdde under räkenskapsåret 2000 i regel varannan vecka. Det allmänna rådet, som består av ECB:s ordförande och vice ordförande samt cheferna för de nationella centralbankerna i samtliga EU-länder, sammanträdde fyra gånger.

De viktigaste besluten i ECB-rådet gäller penningpolitiken för euroområdet, men inom ramen för sina beslutsbefogenheter behandlar rådet även andra frågor rörande ECB:s verksamhet. I det omfattande förberedelsearbetet inför ECB-rådets möten deltar därför olika enheter vid banken för att ta fram de mötesunderlag och förslag till ställningstaganden som chefdirektören för Finlands Bank behöver för mötena. Finlands Banks direktion går igenom underlagen och förslagen före varje möte i ECB-rådet.

Genom olika kommittéer deltar euroområdets nationella centralbanker tillsammans med ECB i beredningen av ärenden för föredragning i ECB-rådet. Kommittéerna har en rådgivande roll och kommittéförslagen är därför inte bindande för ECB:s direktion när den gör sina föredragningar i ECB-rådet. Kommittéernas synpunkter redovisas dock för ECB-rådet även då de avviker från direktionens beslutsförslag.

ECBS 13 kommittéer sammanträdde under året vid behov. Möten hölls i regel en gång i månaden, men vissa kommittéer sammanträdde endast ett par gånger under 2000. I likhet med de andra nationella centralbankerna har Finlands Bank en eller två företrädare i varje kommitté. Kommittéerna har också tillsatt arbetsgrupper med uppgift att närmare utreda vissa specialfrågor. I arbetet i olika kommittéer och arbetsgrupper deltog under året sammanlagt cirka 70 representanter från Finlands Bank från olika nivåer av organisationen. I handläggningen av ECBS-ärenden inom banken deltog dock indirekt på ett eller annat sätt hundratals anställda.

Kommittéarbetet är en mycket viktig del av ECBS-samarbetet och avspeglades på ett påtagligt sätt i det dagliga arbetet vid Finlands Bank. Bankens sakkunniga – kommittémedlemmarna och andra involverade i beredningsarbetet i Finland – går igenom underlag och vid interna förberedelsemöten

Finlands Banks representanter i ECB-rådet, det allmänna rådet och ECBS kommittéer

ECB-rådet (Governing Council) och **allmänna rådet** (General Council)
Matti Vanhala
Esko Ollila, suppleant t.o.m. 5.11.2000
Matti Louekoski, suppleant fr.o.m. 6.11.2000
Kjell Peter Söderlund, bisittare

Kommittéer

Kommittén för internationella förbindelser
Esko Ollila (t.o.m. 5.11.2000)
Sinikka Salo (fr.o.m. 6.11.2000)
Kjell Peter Söderlund

Budgetkommittén
Antti Vuorinen

Redovisningskommittén
Esa Ojanen
Tuula Colliander

Rättskommittén
Maritta Nieminen
Eija Brusila

Kommittén för betalnings- och avvecklingssystem
Harry Leinonen

Kommittén för marknadsoperationer
Markus Fogelholm
Harri Lahdenperä

Banktillsynskommittén
Heikki Koskenkylä

Penningpolitiska kommittén
Pentti Pikkarainen
Tuomas Saarenheimo

Sedelkommittén
Urpo Levo
Paavo Perttu

Kommittén för internrevision
Taina Kivelä
Erkki Kurikka

IT-kommittén
Armi Westin
Raimo Parviainen

Statistikkommittén
Martti Lehtonen
Laura Vajanne

Kommittén för extern information
Antti Juusela
Antero Arimo

finslipar ställningstaganden som bankens representanter sedan framför. Arbetet i kommittéerna omfattar också en hel del promemorior, skrivelser och enkätsvar som skickas till kommittésekreterarna. Kommittémötena rapporteras systematiskt i Finlands Bank.

Av ECBS 13 kommittéer är 12 sysselsatta med frågor som gäller centralbanksverksamheten inom euroområdet. Ärenden som gäller Eurosystemets externa relationer handlades av kommittén för internationella förbindelser med två representanter från varje nationell centralbank. Den ena är i regel någon av medlemmarna i direktionen för respektive nationella centralbank, oftast vice centralbankschefen. Också ECB företräds i denna kommitté av en direktionsledamot. Under 2000 behandlade kommittén bland annat sådana frågor rörande Eurosystemet som diskuterades på möten med internationella organisationer, främst Internationella valutafonden och EU:s Ekonomiska och finansiella kommitté, och som eventuellt krävde ett gemensamt ställningstagande från Eurosystemet. Vid behov har besluten om sådana ställningstaganden i sista hand fattats av ECB-rådet.

Då frågor rörande hela EU behandlades i kommittén för internationella förbindelser deltog också representanter från centralbankerna i de EU-länder som står utanför euroområdet. Samma princip följdes även av de andra kommittéerna.

Några av de viktigaste frågor som togs upp i kommittén för internationella förbindelser var utvecklingen av internationella finanssystem och EU:s utvidgning. Också stabiliteten på finansmarknaden var ett centralt tema. Uppnåendet av en samsyn inom Eurosystemet bland annat i fråga om förebyggande och hantering av internationella finanskriser var också på dagordningen.

Centrala frågor i EU:s utvidgning var kandidatländernas ekono-

miska konvergens med EU-länderna och centralbankssamarbetet mellan kandidatländerna och euroländerna. Som en fortsättning på Helsingforsseminariet 1999 höll ECB tillsammans med den österrikiska centralbanken i december ett motsvarande högnivåseminarium i Wien för företrädare för centralbankerna i kandidatländerna och Eurosystemet. Kommittén för internationella förbindelser hade en central roll i planeringen av seminariet.

Kommittén följde också aktivt utvecklingen av eurons internationella roll och utarbetade tillsammans med penningpolitiska kommittén en rapport om detta.

Övrig EU-verksamhet

I Ekonomiska och finansiella kommittén, som sorterar under EU:s ministerråd i dess sammansättning med ekonomi- och finansministrar (Ekofin-rådet), ingår två ledamöter från respektive medlemsland, ECB och kommissionen. Den ena representanten för respektive land kommer från landets ekonomi- eller finansministerium, den andra från den nationella centralbanken.

Den ekonomiska utvecklingen i EU-länderna har alltsedan 1999 bevakats intensivt i enlighet med de principer som fastställdes under Finlands ordförandeskap. Ett centralt instrument för bevakningen är den årliga rapporten om de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken. Ekonomiska och finansiella kommittén följde under 2000 för första gången systematiskt upp hur riktlinjerna genomförts och utarbetade i vanlig ordning enligt rekommendation från kommissionen ett utkast till nya riktlinjer för Ekofin-rådet.

Ekonomiska och finansiella kommittén deltog också i beredningen av Greklands anslutning till euroområdet. På initiativ av Grekland och enligt förfaranden som fastställts i avtalet om ERM II fattades i januari 2000 beslut om en revalvering av centralkursen för den grekiska drakman med 3 ½ %. Med utgångspunkt i kommissionens och ECB:s konvergensrapporter rekommenderade kommittén i maj att rådet skulle godkänna kommissionens förslag om Greklands anslutning till euroområdet den 1 januari 2001. Ekofin-rådet fattade beslut om Greklands anslutning den 19 juni 2000.

Stor vikt lades vid utvecklingen av gemenskapsstatistiken och särskilt statistiken för euroområdet. Ekonomiska och finansiella kommittén framlade för kommissionen och medlemsstaterna olika förslag om åtgärder för att förbättra statistiken och kontrollerade noga hur rekommendationerna följdes. I statistiken över de offentliga finanserna preciserades underskottsbegreppet bland annat avseende behandlingen av ränteswappar och försäljningen av licenser för tredje generationens mobiltelefoner (UMTS-licenser).

Ekonomiska och finansiella kommitténs arbetsgrupp för finansiell stabilitet och krishantering lämnade sitt betänkande vid Ekofin-rådets informella möte i Lissabon i april. Arbetsgruppen föreslog olika tillsynsfrämjande åtgärder, bl.a. ökat samarbete mellan ministerier, tillsynsmyndigheter och centralbanker. Från Finland deltog i arbetsgruppen vice ordföranden i Finlands Banks direktion Esko Ollila.

Ekonomiska och finansiella kommittén utarbetade rapporter till Ekofin-rådet om förändringar till följd av EU:s utvidgning och framför allt om utökat beslutande med kvalificerad majoritet i fördragsartiklar om Ekonomiska och monetära unionen. Kommittén tog också fram utkast till slutsatser om växelkursaspekterna på utvidgningen till Ekofin-rådets informella möte i Versailles och Europeiska rådets möte i Nice.

Kommittén fortsatte sina ansträngningar att nå en samsyn i internationella ekonomisk-politiska frågor. För detta ändamål upprättade kommittén under våren bland annat en promemoria om frågorna kring den internationella finansarkitekturen. EU:s samsyn framfördes bland annat i anföranden som EU:s ordförande höll vid IMF:s vår- och höstmöten och som kommittén gjort utkast till.

Finlands Bank har också en representant i EU:s kommitté för ekonomisk politik. Kommittén deltog i utformningen av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och andra samordningsförfaranden för EU-ländernas ekonomiska politik. Förfarandena

Finlands Banks representanter i EU-kommittéerna

Ekonomiska och finansiella kommittén
Esko Ollila (t.o.m. 22.11.2000)
Sinikka Salo (fr.o.m. 23.11.2000)
Paavo Peisa, suppleant

Kommittén för ekonomisk politik
Antti Suvanto

Rådgivande bankkommittén
Heikki Koskenkylä

gällde särskilt strukturpolitiken som syftar till att förbättra tillväxtpotentialen och sysselsättningen inom gemenskapen.

I Finland medverkade Finlands Bank i kommittén för EU-ärenden, som samordnar samarbetet mellan ministerierna. I mitten av året överfördes kommittén från utrikesministeriet till statsrådets kansli. Banken deltog också i beredningsarbetet i de sektioner av kommittén som behandlade samordningen av den ekonomiska politiken, internationella finansfrågor, skatter, finansiella tjänster och kapitalrörelser, försäkringstjänster och EU:s utvidgning.

Nicefördraget över regeringskonferensen i december 2000 omfattade också en ändring av stadgan för ECB och ECBS. I artikel 10 lades till en ny punkt som möjliggör att bestämmelserna i artikel 10.2 om rösträtten i ECB-rådet ändras utan att regeringskonferensen sammankallas, men de får ändras av rådet på stats- eller regeringschefsnivå endast genom enhälliga beslut på rekommendation från ECB eller kommissionen. Ändringarna träder i kraft efter att ha ratificerats av alla medlemsstater enligt deras respektive konstitutionella bestämmelser.

Internationella valutafonden

Utöver sina sedvanliga uppgifter – fortlöpande granskning av medlemsländernas ekonomiska utveckling samt lånearrangemang – fokuserade Internationella valutafonden (IMF) sin verksamhet på en översyn av sin roll och sina uppgifter. Översynen föranleddes av de senaste årens kritik mot IMF:s politikrekommendationer och arbetssätt överlag. Krav på att verksamheten skall ses över har ställts både av medborgarorganisationer, som demonstrerat mot globaliseringsutvecklingen, och av medlemsländerna, som finansierar fondens verksamhet. Översynen är samtidigt ett led i en mer långtgående utveckling som syftar till att skapa nya spelregler för den internationella finansieringsverksamheten.

Under 2000 togs översynsarbetet över av en ny kraft. Michel Camdessus, som varit verkställande direktör sedan 1987, gick i pension och till ny verkställande direktör utsåg IMF:s direktion i mars tysken Horst Köhler. Denne inledde sin femåriga mandatperiod vid början av maj.

Den breda diskussion som fördes både inom och utanför valutafonden visade allt tydligare att fonden för att vara effektiv alltmer måste koncentrera sig på sådana uppgifter och verksamheter som klart överensstämmer med dess stadga och mandat. Detta innebär granskning av medlemsländernas ekonomiska utveckling och vid behov upprättande och uppföljning av ekonomiska anpassningsprogram. Hörnstenarna i den nya verksamhetsmodellen är olika system för att hantera ekonomiska och finansiella kriser och framför allt förutse och förebygga dem.

Rollen som förebyggare av kriser som hotar den finansiella stabiliteten accentuerades alltmer under 1990-talets finanskriser. En särskild utvärderingsmodell (Financial Sector Assessment Program) har tagits fram för analys av den sårbara finansiella sektorn. Analysen skall visa de starka sidorna och de eventuella riskerna i medlemsländernas finansiella system. Landrapporter baserade på sådana analyser har börjat upprättas i ett 20-tal länder.

Under 2000 fortsatte IMF målmedvetet sitt arbete för en effektivare och öppnare verksamhet. Fonden gav bland annat ut flera pressmeddelanden och rapporter om konsultationerna med medlemsländerna enligt avtalsartikel IV, om lånearrangemangen och om olika ekonomiska anpassningsprogram. Under hösten beslutade IMF:s direktion vidare att inrätta en självständig uppföljningsenhet (Evaluation Office) vid fonden. Enheten skall bidra till den utvärdering av IMF:s verksamhet som pågår både inom och utanför fonden. Målet är en öppnare och alltmer ansvarsfull valutafond.

Arbetet med att konsolidera den internationella finansarkitekturen fortsatte också inom olika områden. Frågan om ett ökat ansvar för den privata sektorn (Private Sector Involvement) i lånearrangemangen framskred relativt långsamt och i diskussionerna preciserades olika begrepp och synsätt på det principiella planet. De praktiska besluten fattas fortsättningsvis från fall till fall. På verkställande direktör Köhlers initiativ inrättades en expertgrupp (Capital Markets Consultative Group) bestående av representanter för kapitalmarknaden i syfte att främja tillgången på tillförlitlig och aktuell information och öka den privata sektorns finansieringsandel.

Under 2000 vidtogs också fortsatta åtgärder för att minska fattigdomen i de allra fattigaste

medlemsländerna. I denna fråga samarbetade IMF med Världsbanken enligt det s.k. HIPC-initiativet (Heavily Indebted Poor Countries). Fram till utgången av 2000 hade fondens direktion godkänt skuldlättnader för ett 20-tal högt skuldsatta fattiga länder.

Översynen av valutafonden syftade framför allt till att förtydliga fondens egen roll, men samtidigt eftersträvades en allt närmare koppling till verksamheten i andra internationella finansinstitut såsom Världsbanken och regionala utvecklingsbanker. IMF:s direktion ansåg att endast samarbete bidrar till en gynnsam utveckling av den globala ekonomin och till stabila finansmarknader. Samarbetet inom samarbetsorganet för finansiell stabilitet (Financial Stability Forum) och Internationella regleringsbanken (BIS) bidrog för sin del till strävandena mot en stabilare global finansmarknad.

Valutafondens lånevillkor och lånearrangemang finslipades under 2000 för att bättre anpassas till den föränderliga globala finansmarknaden. Den villkorade lånefaciliteten (Contingent Credit Line) för förebyggande av systemrisker antogs som primär finansieringsform i IMF:s förebyggande verksamhet. Vidare beslutade fonden att införa kortare löptider och ta ut högre kostnader för lånen alltefter storlek.

Den av IMF tillsatta arbetsgruppen under ledning av professor Richard Cooper lade på sommaren fram sin slutrapport om olika modeller för beräkning av medlemskvoterna. Rapporten hade redan i förväg väckt stort intresse och diskussion på olika håll. Också den nordisk-baltiska valuta- och finanskommittén (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee, NBMFC), som hade inlett sin verksamhet under våren, tillsatte en egen arbetsgrupp för att diskutera kvoter och medlemsländernas representation. Medlemsländernas rösträtt i valutafonden bestäms av deras kvoter. Behandlingen av frågan fortsätter.

Konsultationer med Finland enligt avtalsartikel IV hölls i början av juni i något mindre omfattning än tidigare. IMF-tjänstemännens avslutande kommentarer om konsultationerna offentliggjordes i likhet med året innan. För första gången höll IMF-tjänstemännen en presskonferens i Finland som avslutning på konsultationerna. Enligt IMF är de ekonomiska utsikterna för Finland gynnsamma, men allvarliga problem kvarstår: en svag produktivitetsökning utanför högteknologisektorn, en hög strukturell arbetslöshet och låg genomsnittlig pensionsålder. Beröm fick regeringens politik för att dämpa ökningen i de offentliga utgifterna. Även om IMF inte såg någon risk för överhettning i Finland kan läget försämras om den återhållsamma inkomstpolitiken inte fullföljs under de närmaste åren. IMF rekommenderade bland annat inkomstskattesänkningar och strukturella reformer för ökad flexibilitet på arbetsmarknaden. Penningpolitiken tangerades endast i fråga om de krav som den gemensamma penningpolitiken för euroområdet ställer på finans- och strukturpolitiken i Finland. Den slutliga rapporten publicerades på valutafondens webbplats i augusti. Den gemensamma penningpolitiken granskade fonden i särskilda rapporter över euroområdet under våren och hösten.

IMF:s informationsdirektör besökte Finland i augusti. Syftet med besöket var en aktiv dialog med massmedierna och medborgarorganisationerna före IMF:s och Världsbankens gemensamma årsmöte i Prag den 26–27 september.

I valutafondens styrelse företräddes Finland av Finlands Banks direktionsordförande Matti Vanhala. Hans suppleant var direktionens vice ordförande Esko Ollila till den 23 november och efter detta datum bankdirektör Matti Louekoski (vice ordförande i Finlands Banks direktion fr.o.m. den 1 januari 2001).

Fondens internationella valuta- och finanskommitté (International Monetary and Financial Committee, IMFC) sammanträdde under detta nya namn första gången i april. Den nordisk-baltiska valkretsen företräddes på mötet av finansminister Sauli Niinistö.

Den nordisk-baltiska valuta- och finanskommittén med representanter från de nordiska och baltiska centralbankerna och finansministerierna sammanträdde tre gånger under året för att bereda valkretsens ställningstaganden och politiska riktlinjer, bl.a.inför mötet i fondens internationella valuta- och finanskommitté. I kommittén representerades Finland av vice ordföranden i Finlands Banks direktion Esko Ollila till den 5 november och därefter av bankdirektör Matti Louekoski samt kommittéordföranden, understatssekreterare Johnny Åkerholm från finansministeriet. Också kommitténs ställföreträdarkommitté sammanträdde

tre gånger. Utöver löpande ärenden utarbetade den under 2000 rapporter om bland annat valkretsens samordningsarbete och valkretssamarbetet mellan de nordisk-baltiska representationskontoren vid Världsbanken och IMF.

Representant för den nordisk-baltiska valkretsen i IMF:s direktion var Olli-Pekka Lehmussaari, vars tvåårigа mandatperiod går ut vid slutet av december 2001. Samordningsansvaret för beredningen av valkretsens ställningstaganden övertogs vid början av 2000 av Finlands Bank, som innehar uppgiften till slutet av 2001.

Övrig internationell verksamhet

Internationella regleringsbanken (BIS) är centralbankernas gemensamma bank och deras samarbetsorganisation. På möten åtta gånger per år diskuterar centralbankschefer och sakkunniga penningpolitiska och ekonomisk-politiska frågor och frågor som gäller det internationella finanssystemet. Också läget på finansmarknaden och andra aktuella teman som berör centralbankerna har varit på dagordningen.

Brasilien återbetalade 2000 i förtid det lån landet fått från Internationella regleringsbanken 1998. Den säkerhet som Finlands Bank ställt för lånet med stöd av en statlig proprieborgen upphörde därmed att gälla.

Inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) deltog Finlands Banks representanter i flera kommittéer. Kommittén för ekonomisk politik behandlar allmänna makroekonomiska och strukturpolitiska frågor. Enskilda medlemsländer och deras ekonomiska politik följs och analyseras av kommittén för ekonomi- och utvecklingsöversikter. Finlands Bank var representerad i dessa kommittéer. OECD:s representanter avlade ett stadgeenligt konsultationsbesök i Finland i mars. Konsultationsmötet hölls i juni och landrapporten publicerades i augusti.

Finlands Bank hade också en representant i OECD:s finansmarknadskommitté, som följer utvecklingen på finansmarknaden. En företrädare för Finlands Bank medverkade också i kommittén för kapitalrörelser, som framför allt har till uppgift att övervaka efterlevnaden av OECD:s kapital- och tjänsteliberaliseringskoder i medlemsländerna.

Ekonomisk analys och forskning

Finlands Bank utför makroekonomiska analyser till stöd för chefdirektörens deltagande i ECB-rådets arbete och bankens representanters medverkan i olika kommittéer och arbetsgrupper vid ECB och i andra internationella organ. De används också till att analysera effekterna av den gemensamma penningpolitiken på Finlands ekonomi och ekonomiska politik.

En viktig del av Finlands Banks makroekonomiska analys är bankens medverkan i Eurosystemets prognosrunda två gånger per år. För Eurosystemets gemensamma prognos svarar den penningpolitiska kommittén med representanter för ECB och de nationella centralbankerna. Finlands Bank svarar särskilt för den del av prognosen som gäller Finland. I december 2000 offentliggjorde ECB för första gången det centrala innehållet i prognosen för euroområdet. Finlands Bank har redan tidigare gett ut sin prognos för Finland i tidskrifterna Euro & talous och Bank of Finland Bulletin.

Finlands Bank har satt som mål att nå den internationella toppen inom de prioriterade områdena för bankens ekonomiska forskning. Forskningsverksamheten har i huvudsak koncentrerats till bankens forskningsavdelning och forskningsinstitutet för transitionsekonomier. Målet är att anställda med forskarutbildning tidvis skall kunna utveckla sitt kunnande genom att delta i tidsbegränsade forskningsprojekt på forskningsavdelningen.

Den ekonomiska forskningen vid forskningsavdelningen är fokuserad på två forskningsprogram. Programmen är utformade så att forskningen dels skall stärka Finlands Banks insatser i beredningen av den gemensamma penningpolitiken för Eurosystemet, dels göra det enklare för banken att inrikta sig på kommande stora förändringar på finansmarknaden och därigenom också i centralbanksfunktionerna.

Forskningsprogram 1 *Utveckling av penningpolitiska modeller* studerar kvantitativa modeller som verktyg för beredning av penningpolitiken och för ekonomiska prognoser. Modellerna används bland annat för analys av penningpolitiska strategier. I modellarbetet ligger tyngdpunkten främst på trovärdighets- och osäkerhetsfaktorer som är centrala problem för penningpolitiken. Inom programmet byggdes under 2000 en simuleringsmodell för euroområdet som explicit räknar med konsumenternas förväntningar om den framtida ekonomiska utvecklingen. I andra projekt

inom programmet undersöktes bland annat vilka effekter förändringar i produktiviteten har på inflationen och sysselsättningen samt hur osäkerheten påverkar valet av penningpolitisk strategi. Banken deltog också i forskningsnätverket Monetary Policy Transmission Network som inom Eurosystemet studerar transmissionsmekanismen i olika länder. Bland annat har man inom nätverket analyserat hur banker av olika storlek reagerar på penningpolitiken.

Inom forskningsprogram 2 *Den finansiella tjänstesektorns framtid* fortsatte arbetet med att studera skalfördelarna i börsverksamheten och centraliseringen på värdepappersmarknaden. I flera projekt inom programmet analyserades också utvecklingen av stabilitetspolitiken och finanstillsynen som drivs i en riktning som bättre motsvarar kraven på en fri, konkurrensutsatt finansmarknad. Vidare studeras den juridiska sidan av bankernas branschglidning, makroekonomiska faktorer som förklaring till kreditförluster och framtidsutsikterna för elektroniska pengar.

Projektresultaten rapporteras främst i form av diskussionsunderlag. Större studier (t.ex. doktorsavhandlingar) ges ut i bokform i serien för forskningspublikationer. Forskarnas artiklar publiceras också i andra internationella vetenskapliga publikationsserier. Informationen om forskningsverksamheten utökades 2000 genom ett forskningsmeddelande som började ges ut två gånger per år.

Forskning kring transitionsekonomierna

Forskningsinstitutet för transitionsekonomier har fyra verksamhetsområden som stöder varandra: forskning, analys, informationstjänst och myndighetssamarbete. Analysen av transitionsekonomierna, framför allt Ryssland och Baltikum, har fastställts som ett av de prioriterade områdena för Finlands Banks forskningsverksamhet inom vilka banken avser att nå den internationella toppen. Institutet bedriver i huvudsak politikinriktad makroekonomisk forskning som främst fokuserar på monetära och finanspolitiska frågor. Inom Europeiska centralbankssystemet är institutets forskningsinsats unik i sitt slag.

I forskningsinstitutets serie för diskussionsunderlag utkom 15 nummer under 2000. Forskningspublikationerna publiceras i sin slutliga form ofta även i utomstående tidskrifter och andra publikationsserier. Bland annat seminarieföreläsningar och debattartiklar ges ut i institutets elektroniska publikationsserie BOFIT Online. Institutet medverkade även 2000 i Världsbankens Transition Newsletter, som också är en viktig informationskanal.

Institutets serie för ekonomiska översikter omfattar en veckoöversikt på finska och engelska (Idäntalouksien viikko respektive Russian and Baltic Economies – The Week in Review), en månadsöversikt på engelska (Russian Economy – The Month in Review) och en kvartalsöversikt på engelska (Baltic Economies – The Quarter in Review). Översikterna har tagits emot positivt och upplagorna har fortsatt att växa. Institutets publikationer kan också fås i elektronisk form och utgivningen av publikationer i elektronisk form kommer att öka.

Institutets informationstjänst, som är unik i sitt slag åtminstone i Norden, utvecklades ytterligare. Framför allt gällde detta den elektroniska informationssökningen och informationshanteringen. Myndighetssamarbetet ökade i takt med att Europeiska centralbankssystemet befäste sin ställning.

Under 2000 utökades samarbetet med det inhemska och det internationella forskarsamfundet. Bägge forskningsenheterna vid Finlands Bank har av tradition arrangerat internationella forskarseminarier. Under 2000 hölls fyra sådana seminarier. Samarbetspartner var centralbankerna inom ECBS och de internationella nätverken CEPR (Centre for Economic Policy Research, London) och NBER (The National Bureau of Economic Research, Cambridge, USA).

Statistik

Finlands deltagande i etapp tre av Ekonomiska och monetära unionen har inneburit ett ökat statistikarbete för Finlands Bank, eftersom den finansmarknadsstatistik och de centrala delar av betalningsbalansstatistiken som behövs för den gemensamma penningpolitiken hör till Europeiska centralbankens behörighetsområde och ansvaret för insamling och sammanställning av statistiken ligger på de nationella centralbankerna. Europeiska centralbankssystemets (ECBS) gemensamma statistikfrågor bereds av ECBS statistikkommitté och dess arbetsgrupper. I takt med att ECBS uppgifter inom statistikområdet ökat har ECB-rådet satt kostnadseffektivitet som ett viktigt mål för statistiken. Som ett led i beredningsarbetet skall nyttan vägas mot kostnader innan ny statistik införs.

Också det breda och nära samarbetet med Statistikcentralen och andra statistikproducenter spelar en viktig roll i Finlands Banks statistikverksamhet.

Statistiksamarbetet inom ECBS

Beredningen i ECBS statistikkommitté av den statistik ECBS behöver och själva produktionsstarten för de olika typerna av statistik sprids över flera år. Viktiga frågor i kommittén under 2000 var inarbetningen av tidigare påbörjad statistikinsamling – finansmarknadsstatistik och betalningsbalansstatistik för EMU-ändamål – och förberedelserna för ny finansiell statistik. Arbetet med den nya statistiken fokuserades på harmonisering av räntestatistiken, på införande av statistik över övriga finansinstitut som komplement till statistiken över monetära finansinstitut samt på finansräkenskaperna för euroområdet. Vid ECB framskred arbetet med att utveckla ett centralt värdepappersregister för euroområdet så långt som till planer på att bygga de nationella delsystemen under 2001.

Statistikkommittén gjorde regelbundna kvalitativa utvärderingar av statistiken. Då finansmarknadsstatistiken är mycket viktig för penningpolitiken har de statistiska underlagen och insamlingsmetoderna fastställts genom en förordning utfärdad av ECB. Penningmängds- och kreditaggregaten för euroområdet bygger på balansstatistiken för monetära finansinstitut. Också kassakraven för enskilda kreditinstitut baseras på finansmarknadsstatistiken. I denna statistik finns problem med

den geografiska och sektoriella transaktionsindelningen och sammanställningen av finansiella transaktioner (flöden) från förändringar i balansräkningar. ECBS kommitté för internrevision granskade de rutiner för finansmarknads- och betalningsbalansstatistiken som skall säkerställa att statistiken blir enhetlig, håller hög kvalitet och publiceras enligt tidtabellen.

Betalningsbalansstatistiken för euroområdet har korrigerats en hel del och restposten i betalningsbalansen för euroområdet är stor. Problemen beror delvis på att medlemsländerna numera tillämpar så vitt skilda insamlingsmetoder. ECB har betonat vikten av nationella åtgärder för att höja kvaliteten på statistiken så länge en gemensam lagstiftning saknas. Av samma skäl har ECB effektiverat avstämningen mellan betalningsbalansen och bankernas balansräkningar när det gäller bankernas utländska poster. Flera kontinentaleuropeiska länder håller också på att revidera sina system för insamling och sammanställning av statistik, och denna fråga togs också upp i kommittén och dess arbetsgrupper. Systemet för statistikföring av betalningsbalansen i Finland är mycket modernt och effektivt.

Övrigt internationellt och inhemskt statistiksamarbete

Samarbete på det internationella planet hade banken också med Europeiska gemenskapernas statistikkontor (Eurostat), Internationella valutafonden (IMF) och de nordiska länderna. Eurostats kommitté för finansmarknads- och betalningsbalansstatistik koncentrerade sig särskilt på att harmonisera statistikbegreppen och ta fram en mer heltäckande korttidsstatistik för EU- och euroområdet. Också problemen med kvaliteten på betalningsbalansstatistiken togs upp i kommittén.

Inom IMF:s verksamhetsområde stod Finlands Banks statistikavdelning för samordningen av arbetet med den del som gäller den centrala ekonomiska statistik som publiceras enligt statistikutgivningsstandarden SDDS. Finland uppfyllde SDDS-kraven på våren 2000. Flera statistikproducerande myndigheter medverkar till att ta fram denna statistik, som uppdateras regelbundet på Statistikcentralens webbplats. Beskrivningar av statistiken finns på IMF:s webbplats. SDDS-systemet byggdes ut i början av 2000 då IMF införde en separat rapportering av valutareserver och likviditetspositioner i utländsk valuta.

Nordiskt samarbete bedrevs på alla centralbankers statistikområden; arbetet fokuserades på tekniska frågor i det praktiska statistikarbetet.

För att alla internationella statistikkrav skall uppfyllas krävs ett allt bredare och djupare samarbete mellan olika myndigheter i Finland. Finlands Bank och Statistikcentralen har ingått samarbete för att uppfylla dessa internationella krav. Allmän ekonomisk statistik och statistik över den offentliga sektorn, som sammanställs av Statistikcentralen, vidarebefordras till ECB av Finlands Bank.

Sammanställning och publicering av statistik

Finansmarknads- och betalningsbalansstatistik sammanställdes och rapporterades månatligen till ECB som förut enligt överenskomna tidtabeller. Samarbetet med uppgiftslämnarna i komplicerade rapporterings- och termfrågor var intensivt och löpte friktionsfritt, vilket bidrog till en allt tillförlitligare statistik. Statistiken sammanställs enligt standardiserade metoder och strikta tidtabeller för att ECB:s snabbhetskrav skall kunna uppfyllas. Rutinerna ändrades genom att lokalbankerna övergick till bankvis rapportering.

Direktionen för Finlands Bank beslutade att populationen för finansmarknadsstatistiken – monetära finansinstitut – som hittills omfattat Finlands Bank, depositionsbankerna och penningmarknadsfonderna från och med 2001 skall inkludera även övriga kreditinstitut. Populationen av monetära finansinstitut harmoniserades därmed enligt EU:s regelverk. För dessa övriga kreditinstitut hölls möten där de informerades om sina nya skyldigheter gentemot Finlands Bank.

Framställningen av ny finansmarknadsstatistik innebar avsevärt merarbete för bankens statistikavdelning. Till det samordningsarbete som utfördes i ECBS statistikkommitté och dess arbetsgrupper hänförde sig också arbetet i de nationella centralbankerna med att planera och införa metoder för insamling av data, bygga datasystem och utbilda uppgiftslämnarna i de nya rapporteringskraven.

Under 2000 inleddes en regelbunden rapportering av data till ECB för kvartalsvisa finansräkenskaper. Dessutom påbörjade Finlands Bank förberedelserna för sammanställning av nationella finansräkenskaper på kvartalsbasis. Banken började också sända ECB data för statistiken över övriga finansinstitut.

Det viktigaste projektet inom betalningsbalansstatistiken gällde översynen av enkätpopulationen och urvalsmetoderna för datainsamlingen; enkäten utvidgades till företag som tillhandahåller investeringstjänster, främst för att fånga upp hushållens utländska investeringar. Därigenom förbättrades statistiken både till kvalitet och tillförlitlighet. Betalningsbalansstatistiken håller på att ändra karaktär på grund av internationaliseringen som medför stora fluktuationer i direktinvesteringar och på värdepappersmarknaden. Förberedelserna för en utvidgning av euroområdet ökar behovet av länderfördelad betalningsbalansstatistik. Systemen för statistikföring av Finlands betalningsbalans och samarbetet med Statistikcentralen fungerar bra. Enligt den överenskomna arbetsfördelningen fick banken de första resultaten av Statistikcentralens enkätundersökning om den internationella handeln med tjänster, dvs. data för 1999, och de användes som underlag för såväl nationalräkenskaperna som betalningsbalansstatistiken.

ECB:s statistik över euroområdet publiceras i vedertagen ordning som separata statistikmeddelanden enbart på engelska och i sin helhet i statistikbilagan till ECB:s månadsrapport, som även ges ut på finska och andra gemenskapsspråk. Statistik över euroområdet läggs också ut på ECB:s webbplats. De nationella centralbankerna gav ut statistik över sina respektive länder. Finlands Bank publicerar den nationella statistiken både i statistiköversikten Finansmarknaden och i separata statistikmeddelanden. De ges alla ut som tryckta publikationer men läggs också ut i elektronisk form på bankens webbplats. Statistik i olika former skickas också till Eurostat, IMF, Internationella regleringsbanken (BIS), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och olika instanser i Finland för vidaredistribution. Upplysningar om statistiken ges av bankens statistiktjänst.

Information och publikationer

Finlands Banks informationsverksamhet etablerades under året de rutiner som hade tagits i bruk vid starten av etapp tre av EMU. Den viktigaste uppgiften var att redogöra för den gemensamma penningpolitiken och dess betydelse. Praxis sedan 1998 har varit att chefdirektör Matti Vanhala håller pressträffar för de finländska informationsmedierna efter ECB-rådets sammanträden, direkt efter ECB-ordföranden Duisenbergs presskonferens. Genom en videoförbindelse kan chefdirektör Vanhala besvara frågor också från reportrarna i Helsingfors.

Chefdirektörens presskonferens i samband med utgivningen av bankens kvartalstidskrift Euro & talous har också blivit en viktig informationskanal. Där behandlas den ekonomiska utvecklingen i Finland och det övriga euroområdet och ekonomisk-politiska frågor. Finlands Banks makroekonomiska prognos offentliggörs två gånger om året i samband med dessa presskonferenser.

Banken deltog också aktivt i ECBS kommitté för extern information och i dess arbetsgrupp i syfte att utveckla informationsverksamheten i både hemlandet och ECBS.

Införandet av eurosedlarna och euromynten den 1 januari 2002 kräver omfattande informationssatsningar. ECB startade därför tillsammans med centralbankerna i euroområdet en gemensam informationskampanj, Euro 2002, med intensifierad planering under året. Kampanjen samordnas av en gemensam projektgrupp för Eurosystemet. Centralbankerna informerar allmänheten och särskilt sådana yrkesgrupper som hanterar kontanter i sitt arbete eller som kan hjälpa till att effektivt sprida information om den nya valutan. Målet är att lära medborgarna hur eurosedlarna och euromynten ser ut, vilka säkerhetsdetaljer de har och när de sätts i omlopp. En omfattande informationskampanj genomförs i slutet av 2001. Kampanjen koordineras med finansministeriets och EU-kommissionens gemensamma eurokampanj.

Bankens sakkunniga och en grupp som specialiserat sig särskilt på EMU-frågor spred under året information om den ekonomiska och monetära unionen. Banken gav EMU-information också genom att besvara medborgarnas frågor och ge dem begärda uppgifter.

Den interna informationen skedde i allt större omfattning via bankens intranet, som befäste sin ställning som huvudkanal för den interna informationsförmedlingen. Personaltidningen Pankko utkom sex gånger.

Tabell 2.
Finlands Banks publikationer, upplagor 2000*

Årsberättelsen	
– på finska	3 300
– på svenska	800
– på engelska	2 000
Euro & talous	7 500
Bank of Finland Bulletin	5 600
Publikationer i serie A	–
Publikationer i serie E	1 800–1 900
Diskussionsunderlag	1 400
Finansmarknaden, statistisk översikt	
– markversion	450
– euroversion	900
Finländska masskuldebrevslån	400
Forskningsinstitutet för transitionsekonomier	
– BOFIT Discussion Papers	1 300
– Russian & Baltic Economies – The Week in Review	
– på finska	1 000
– på engelska	1 500
– Russian Economy – The Month in Review	1 300
– Baltic Economies – The Quarter in Review	900

*Upplagorna dimensioneras enligt efterfrågan (fortlöpande prenumerationer och beställningar av lösnummer).

Publikations- och språktjänsten utförde liksom föregående år uppdrag från såväl banken och Finansinspektionen som ECB. Utöver ECB:s årsrapport och månadsrapporter översattes till finska Konvergensrapporten 2000 och en ny version av den s.k. GD-rapporten (The single monetary policy in Stage Three, General documentation on Eurosystem monetary policy instruments and procedures; Den gemensamma penningpolitiken i etapp tre, allmän dokumentation av Eurosystemets penningpolitiska instrument och förfaranden). Ett stort antal ECB-pressmeddelanden översattes till både finska och svenska.

Bankens webbplats utökades med fler publikationer. Nästan alla Finlands Banks och Europeiska centralbankens nyaste publikationer kan nu läsas på bankens webbplats.

Finlands Banks tidskrifter Euro & talous och Bank of Finland Bulletin utkom fyra gånger. Årsberättelsen, som förnyats både till innehåll och utseende, utkom på finska, svenska och engelska. Den statistiska översikten ”Finansmarknaden” gavs ut varje månad i såväl mark- som euroversion. I betalningsbalansserien publicerades de sedvanliga statistikmeddelandena. I publikationsserie A utkom inga undersökningar 2000 men i serie E publicerades tre doktorsavhandlingar. Antalet diskussionsunderlag, dvs. undersökningar och utredningar som gjorts vid olika avdelningar i banken, uppgick till 24. Forskningsinstitutet för transitionsekonomier hade en mångsidig publikationsverksamhet.[1]

Utöver de regelbundna publikationerna producerades olika broschyrer och instruktioner för internt och externt bruk.

[1] En förteckning över bankens publikationer 2000 ingår som bilaga. De publikationer som utgivits av Finlands Bank, forskningsinstitutet för transitionsekonomier och Europeiska centralbanken presenteras också på bankens webbplats (www.bof.fi).

Organisation och personal

Organisation

Finlands Banks direktion hade endast tre medlemmar under andra halvåret 2000 sedan bankdirektör Matti Korhonen i juni avlidit efter en svår sjukdom. Direktionens vice ordförande Esko Ollila drog sig tillbaka från direktionsarbetet på hösten och gick i pension vid årsskiftet. Republikens president utnämnde politices doktor Sinikka Salo till medlem av direktionen från och med den 16 oktober 2000. Direktörsnivån i organisationsstrukturen slopades då direktör Pentti Koivikko lämnade banken på hösten för att gå i pension. I organisationsstrukturen gjordes inga andra ändringar.

Strategisk planering

I den strategiska planeringen sammanfattades bankens målbild i ”Finlands Bank – byggare av stabilitet”, en målbild som är lättillgänglig både i förändringshanteringen och i kommunikationen.

Finlands Bank bidrar till att skapa välfärd och välstånd i Finland genom att arbeta för att upprätthålla den monetära stabiliteten. Den monetära stabiliteten omfattar prisstabilitet, en stabil och välfungerande finansmarknad samt säkra betalningssystem och betalningsmedel. Finlands Bank deltar i utformningen och genomförandet av Eurosystemets gemensamma penningpolitik med det primära målet att upprätthålla prisstabilitet i hela euroområdet. Finlands Bank är delägare och beslutsfattare i Europeiska centralbanken. I Finland stöder banken en sådan ekonomisk politik som inriktas på att bevara Finland som en stabil, anpassningsbar och konkurrenskraftig ekonomi och ett attraktivt investeringsobjekt.

I den strategiska planeringen utnyttjades tidigare års scenarioanalyser. Vid bankens olika avdelningar gjordes en bred analys av bankens mål i fråga om Eurosystemets struktur, arbetssätt och funktioner. Dessutom utreddes hurdana förändringar i Eurosystemet banken bör förbereda sig för. De senaste strategiska lösningarna och planerade förändringarna i vissa centralbanker inom ECBS studerades också.

Bankens strategi omarbetades till riktlinjer för penningpolitik, finansiell stabilitet och betalningssystem för de närmaste åren.
I riktlinjerna betonas tydligare än förut de prioriteringsområden som är viktiga för skapandet av monetär stabilitet. Riktlinjer drogs också upp för prioriteringen inom följan-

de områden: information, forskning, statistik, förvaltning av valutareserven och resurser.

Verksamhetskostnader och -intäkter

Finlands Banks totala verksamhetskostnader 2000 uppgick till 526,2 miljoner mark, vilket innebar en ökning med 69,8 miljoner mark eller ca 15,3 % från året innan. Ökningen berodde huvudsakligen på förberedelserna inför valutautbytet vid början av 2002. Enbart sedelanskaffningen utgjorde ca 61,6 miljoner mark av ökningen. Verksamhetskostnaderna steg också på grund av den ökade användningen av köpta tjänster.

Förberedelserna inför valutautbytet medför betydande engångskostnader i bankens budget även 2001. Pensionsutgifterna för bankens egen pensionskassa kommer likaså att öka till följd av det exceptionellt stora antalet pensioneringar under åren framöver. Minskningen i bankens personalstyrka genom s.k. naturlig avgång ökar också användningen av köpta tjänster.

Bankens intäkter väntas stiga något 2001 främst på grund av högre fastighetsintäkter.

Personal

Framförhållningen i personalplaneringen fortsatte 2000. Personalplaneringen omfattade hela organisationen och utmynnade i en samordning av de olika avdelningarnas syn på prioriteringen av Finlands Banks uppgifter, behovet av kompetensutveckling och personalprognoserna för följande treårsperiod. Prioriteringarna byggde på bankens strategiska riktlinjer som direktionen hade antagit på våren.

Figur 47.
Finlands Banks målbild

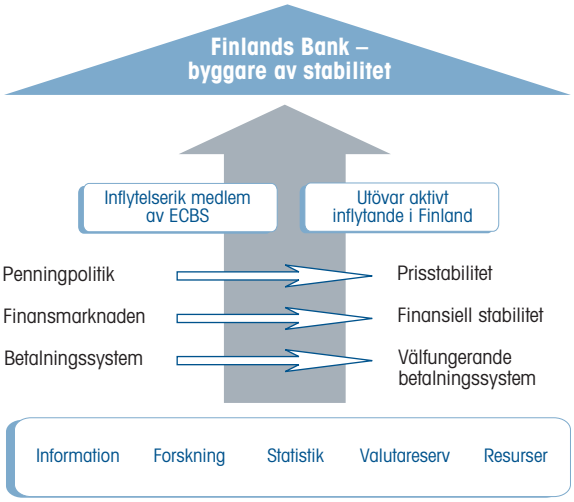

Källa: Finlands Bank.

Bankens totala personalstyrka krymper successivt i takt med att verksamheten förändras. En stor del av personalen går i pension under de närmaste åren. Samtidigt skall nyrekryteringarna inriktas så att personalstrukturen blir allt mera expertbetonad. Verksamheten koncentreras på centralbankens huvuduppgifter och andelen köpta stödtjänster kommer att öka.

Vid slutet av 2000 hade banken totalt 768 anställda (inkl. tjänstlediga), av vilka 665 tjänstgjorde på huvudkontoret och 103 vid avdelningskontoren. Räknat i årsverken uppgick antalet tillsvidare- och visstidsanställda sammanlagt till 727.

Tjänstledighet hade 43 personer. Av dem tjänstgjorde 20 vid ECB.

De ordinarie anställda utgjorde 90 % och de visstidsanställda 10 % av personalen.

Finlands Banks pensionssystem handhas av bankens egen pensionskassa och motsvarar till sitt innehåll statens pensionssystem. Av det försäkringsmatematiskt beräknade pensionsåtagandet är cirka 80 % täckt genom pensionsavsättningar som upptagits i balansräkningen. Pensionerna betalas ut från kassan och utbetalningarna uppgick år 2000 till 72 miljoner mark.

I och med reformen av lagstiftningen om offentlighet i myndigheters verksamhet blev också lönerna för bankens tjänstemän offentliga den 1 december 1999. Villkoren för genomförande av offentlighetsprincipen hade fastställts redan innan lagen trädde i kraft och banken agerade i enlighet med dessa villkor under året. Största delen av de förfrågningar som banken fick ta emot gällde de anställdas löner och bankens rekryteringar.

Tabell 3.
Finlands Banks verksamhetskostnader och budget, Mmk[1)]

	Budget 2001	Utfall 2000	Utfall 1999	Utfall 1998
Kostnader				
Löner och arvoden	172,6	170,9	168,9	166,6
Sociala kostnader	23,5	22,6	24,1	24,3
Pensioner	80,9	71,2	69,0	66,2
Utbildning	10,2	7,6	7,1	7,1
Resor	10,7	8,8	8,1	8,6
ADB-tjänster	26,2	22,5	24,1	21,0
Övriga köpta tjänster	41,0	23,4	20,6	19,2
Fastighetskostnader	34,1	30,8	30,8	29,7
Övriga kostnader	29,9	25,5	26,4	23,8
Summa	429,1	383,3	379,1	366,5
Avskrivningar				
ADB-utrustning	4,0	16,4	11,6	13,0
Sedel- och mynthanteringsmaskiner	5,34	0,5	0,3	5,5
Byggnader	52,0	51,5	51,0	36,0
Övriga anläggningstillgångar	7,64	6,2	7,6	10,9
Summa	69,0	74,6	70,5	65,4
SUMMA	498,1	457,9	449,6	431,9
Anskaffning av sedlar	119,0	68,3	6,7	39,8
Summa kostnader	617,1	526,2	456,3	471,7
Intäkter				
Penningförsörjning	10,7	16,6	15,2	14,1
Tjänster till Finansinspektionen	10,1	9,2	8,6	8,5
Fastighetsintäkter	39,3	34,9	33,0	29,8
Övriga intäkter	13,9	14,1	12,7	15,1
Summa intäkter	74,0	74,8	69,5	67,5
NETTO	543,1	451,4	386,8	404,2

[1)] Exklusive Finansinspektionen.

Källa: Finlands Bank.

Figur 48.
Finlands Banks verksamhetskostnader och -intäkter 1998–2001

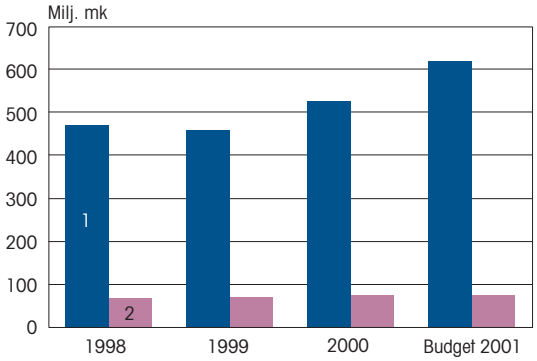

1. Kostnader
2. Intäkter

Källa: Finlands Bank.

Tabell 4.
Antal anställda i Finlands Bank 1991–2000

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Huvudkontoret	731	735	685	675	679	655	670	679,5	681	665
Avdelningskontoren	178	159	140	106	117	111	106	103	104,5	103
Summa	909	894	825	781	796	766	776	782,5	785,5	768

Källa: Finlands Bank.

På våren genomfördes en attitydundersökning som gällde hela personalen. Syftet var att kartlägga de anställdas syn på anpassningen till de förändringar som framkallats av medlemskapet i Europeiska centralbankssystemet. Undersökningen fokuserade på ledarskapet samt på hur personalen orkade med sitt arbete och upplevde förändringarna.

Personalutveckling och utbildning

Till stöd för de uppsatta utbildningsmålen utarbetades treåriga personliga utvecklingsplaner för forskare och andra sakkunniga vid banken. Syftet var att bidra till strategidiskussionen och att identifiera prioriteringsområden för personalutvecklingen.

Lärlingsavtal som leder till yrkesexamen tillämpades i större utsträckning än tidigare vid utbildning av anställda i lägre befattningar.

Bankens utbildningskostnader uppgick till 7,6 miljoner mark (4 % av lönesumman). Tyngdpunkten låg på yrkesutveckling, för vilket 4,6 miljoner mark användes. För interaktions- och kommunikationsutbildning samt språkkurser användes 1,5 miljoner mark och för grundläggande IT-utbildning 0,7 miljoner mark.

Sju av bankens chefer deltog i Europeiska centralbankssystemets interna ledarskapsprogram. I programmen betonades utöver ledarskapsfärdigheter även nätverksbildning och internationell kompetens.

IT-utbildningen inriktades på kurser i nya metoder och arbetsredskap för bankens sakkunniga på området. Användarutbildningen bestod huvudsakligen i datakörkortskurser. Under senare hälften av året ordnades dessutom introduktionskurser i de nya ärendehanteringssystemen.

Den ekonomiska utbildningen fokuserades 2000 på teman som statistik, ekonometri och riskhantering. I modern makroteori och empirisk analys av finanspolitiken ordnades inalles tre kurser med internationellt erkända föreläsare. Sammanlagt arrangerades 19 kurser i ekonomiska ämnen, vilket motsvarade 792 elevdagar. Bankens sakkunniga deltog också aktivt i externa kurser och seminarier i Finland och utomlands.

Finlands Bank inledde utbildningssamarbete med centralbanker i EU-länderna och andra europeiska länder och inbjöd representanter för dem till några av sina kurser. Tanken bakom samarbetsinitiativet är att enligt ömsesidighetsprincipen utöka utbudet av högklassiga kurser för anställda vid centralbankerna, främja nätverksbildningen bland forskare och sakkunniga, minska utbildningskostnaderna och göra utbildningen effektivare. I kurserna deltog sammanlagt tio personer från centralbanker i EU-länderna och tolv personer från Eesti Pank. Till några kurser inbjöds också deltagare från ekonomiska forskningsinstitut i Finland, finansministeriet och bankerna. Antalet sådana deltagare i bankens kurser var 19.

I kurser som ordnades av andra centralbanker och av Internationella valutafonden deltog 21 personer från Finlands Bank.

I likhet med tidigare år ledde en del av bankens forskningsprojekt till akademisk examen. För licentiat- och doktorsavhandlingar användes under året sammanlagt sex årsverken fördelade på tio olika projekt.

Enligt gängse praxis fortsatte Finlands Bank utbildningssamarbetet med centralbanker i transitionsekonomierna. Samarbetet tog sig huvudsakligen uttryck i studiebesök i Finland. Nio sådana besök arrangerades med sammanlagt 42 deltagare. Utbildningssamarbetet gällde främst den ryska centralbanken.

Informationsteknik

Efter millennieskiftet fokuserades IT-utvecklingen på de utmaningar som euron och EMU medför. Förberedelserna för valutautbytet, uppdateringen av banksystemen, utökad elektronifiering av kommunikation, arkivering och dokumenthantering och nyttan och möjligheterna i samarbetet inom ECBS var prioriterade områden inom informationstekniken under 2000.

Inom penningförsörjningen gjordes förberedelser för distributionen av eurosedlar och euromynt genom definition och införande av nya system och medverkan i ECBS penningförsörjningsprojekt. Att Automatia blev part inom penningförsörjningen var en viktig förändring också med tanke på datasystemlösningarna.

En uppdatering av bassystemen i bankverksamheten hade ansetts nödvändig redan under tidigare år. Beslutet att avstå från centraldatorlösningen sammankopplades tidsmässigt med uppdateringen av datasystemen. En stor del av det nya banksystemet byggs under 2001. Under 2000 utreddes önskade egenskaper hos de nya tillämpningarna. Dessutom upprättades en övergångsplan och systemarkitekturen byggdes upp. Helheten bildas av såväl färdiga programpaket som nykonstruerade datasystem. Förändringen underlättades genom ett konverteringsprogram, med vars hjälp en del av de nuvarande banktillämpningarna kan anpassas till den nya miljön. Även utrustningen och metoderna för utveckling av tillämpningarna moderniserades. Operativsystemet Windows NT utvecklades med målet att få en systemplattform för kontinuerlig drift, vilket systemen i bankverksamheten kräver. Utöver maskinvarulösningar har arbetet krävt genomgång av processerna, beskrivning av tjänsterna, nytt kunnande, nya verktyg och nya verksamhetsmodeller. Detta arbete fortsätter under 2001.

Bankens innehållsrika webbplats besöktes flitigt. Dess konkurrenskraft jämfört med andra motsvarande webbplatser undersöktes. En uppdatering av webbplatsens struktur och utseende påbörjades. Projektet för elektronisk arkivering som hade startats 1999 bl.a. för att uppfylla kraven enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet framskred då dokumenthanteringssystemet Dokumentum togs i bruk i arkivet och registraturen.

Finlands Bank deltog i utvecklingen av ECBS gemensamma dataöverföringsprojekt och främjade användningen av systemen. Bland annat utökades och automatiserades överföringen av statistik.

Som svar på de växande informations- och dataöverföringsbehoven i den internationella analysen utarbetades nya lösningar för kontakterna med BIS, OECD, Eurostat och IMF. En helhetsplan upprättades för att göra ekonomsystemen konkurrenskraftigare och kartlägga utvecklingsbehoven. Tidsseriesystemen utvecklades för en bättre samfunktion med ECB:s motsvarande system. En ny version utarbetades av analys- och tidsserieprogrammet Patu, som används till stöd för beslutsfattandet, och programmet användes liksom året innan även vid finansministeriet.

Bokslut

Balansräkning, milj. euro

	31.12.2000	31.12.1999
Tillgångar		
Guld och guldfordringar (1)	**462**	**457**
Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet (2)	**8 447**	**8 071**
Fordringar på Internationella valutafonden	692	930
Banktillgodohavanden, värdepapper, lån och andra tillgångar	7 755	7 141
Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet (3)	**859**	**672**
Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet (4)	**0**	**2 389**
Banktillgodohavanden, värdepapper och lån	0	2 389
Fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner (5)	**454**	**1 516**
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	394	1 283
Långfristiga refinansieringstransaktioner	61	230
Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet (6)	**4**	**2**
Fordringar inom Eurosystemet (7)	**769**	**768**
Andel i ECB	70	70
Fordringar motsvarande överföring av valutareserver	699	699
Övriga tillgångar (8)	**615**	**638**
Euroområdets mynt	16	17
Materiella och immateriella anläggningstillgångar	248	240
Övriga omsättningstillgångar	170	234
Diverse	181	147
Summa tillgångar	**11 610**	**14 512**

På grund av avrundning stämmer summorna inte alltid.

	31.12.2000	31.12.1999
Skulder		
Utelöpande sedlar (1)	2 982	3 008
Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner (2)	2 475	4 884
RTGS-konton (inklusive kassakrav)	2 475	4 884
Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet (3)	1	1
Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet (4)	194	195
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet (5)	299	239
Inlåning och övriga skulder	299	239
Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF (6)	200	195
Skulder inom Eurosystemet (7)	167	1 267
Övriga skulder (8)	18	11
Värderegleringskonto (9)	1 070	1 232
Avsättningar (10)	2 927	2 509
Eget kapital (11)	969	969
Grundfond	841	841
Reservfond	128	128
Årets vinst (12)	309	0
Summa skulder	11 610	14 512

Resultaträkning, milj. euro

	1.1–31.12.2000	1.1–31.12.1999
RÄNTEINTÄKTER (1)	**583**	**485**
RÄNTEKOSTNADER (2)	**–204**	**–147**
RÄNTENETTO (3)	**–379**	**338**
REALISERADE VINSTER PÅ VALUTAKURSDIFFERENSER (4)	375	198
REALISERADE PRISDIFFERENSER PÅ VÄRDEPAPPER (5)	**36**	**–131**
RESULTATET AV CENTRALBANKSVERKSAMHETEN FÖRE MONETÄRA INKOMSTER OCH ÖVRIGA INTÄKTER	**790**	**405**
NETTOANDEL AV DE MONETÄRA INKOMSTERNA (6)	0	0
ÖVRIGA INTÄKTER FRÅN CENTRALBANKSVERKSAMHETEN (7)	27	33
RESULTATET AV CENTRALBANKSVERKSAMHETEN	**818**	**437**
ÖVRIGA KOSTNADER		
Personalkostnader (8)	–51	–50
Administrationskostnader (9)	–16	–15
Avskrivningar av anläggningstillgångar (10)	0	0
Kostnader för anskaffning av sedlar (11)	–11	–1
Övriga kostnader (12)	–10	–9
FÖRÄNDRINGAR AV AVSÄTTNINGAR (13)	**–420**	**–361**
ÅRETS RESULTAT (14)	**309**	**0**

Bokslutsbilagor

	31.12.2000		31.12.1999	
Futurkontrakt i utländsk valuta, milj. euro				
Köpekontrakt[1]	2 653,9		–	
Säljkontrakt[1]	1 707,0		–	
Aktier och andelar, nominellt värde, milj. euro				
(Finlands Banks innehav inom parentes)				
Setec	2,7	(40 %)	2,7	(40 %)
Rahakontti[2]	0	(52 %)	0,2	(52 %)
HEX, Helsingfors Värdepapper- och derivativbörs, clearingbolag	1,9	(7 %)	1,6	(7 %)
Bank for International Settlements	11,5	(1,67 %)	11,1	(1,67 %)
Bostadsaktier	8,9		9,1	
Fastighetsaktier	–		0,2	
Övriga aktier och andelar	0,1		1,1	
Summa	25,1		26,0	
Kalkylmässig andel av Värdepapperscentralens fond, milj. euro	0,1		0,1	
Pensionsåtaganden, milj. euro				
Finlands Banks pensionsåtaganden	377,6		360,6	
– därav täckt genom avsättningar	305,0		294,5	
Finlands Banks intressekontor, milj. euro				
– inlåning	17,1		17,7	
– utlåning	7,4		7,6	

[1] Till medelkursen för respektive valuta på årets sista bankdag.
[2] Per 31.12.2000 återstående utdelning 35 495 euro.

Finlands Banks fastigheter

Fastighet	Adress	Byggnadsår	Volym ca m³
Helsingfors	Fredsgatan 16	1883/1961	49 500
	Unionsgatan 33 / Fredsgatan 19	1848/1954	50 500
	Snellmansgatan 6	1857/1892	16 170
	Ramsöuddsvägen 34	1920/1983/1998	4 600
Kuopio	Puutarhakatu 4	1993	11 900
S:t Michel	Päiviönkatu 15	1965	7 500
Tammerfors	Hämeenkatu 13	1942	36 000
Uleåborg	Kajaaninkatu 8	1973	17 700
Åbo	Slottsgatan 20	1914	10 500
Vanda	Mosskogsvägen 1	1979	311 500
Enare	Saariselkä	1968/1976/1998	6 100

Direktionen föreslår för bankfullmäktige att vinsten, 308 816 416,43 euro, disponeras så att 180 000 000 euro överförs till reservfonden och 128 816 416,43 euro reserveras för statens behov.

Helsingfors den 16 februari 2001

FINLANDS BANKS DIREKTION

Matti Vanhala, ordförande

Matti Louekoski Sinikka Salo

Kommentarer till bokslutet

Bokförings- och bokslutspraxis

Finlands Bank tillämpar de bokföringsprinciper och -metoder som ECB-rådet antagit, och boksluten för 1999 och 2000 har upprättats enligt dessa harmoniserade principer.

Enligt 11 § lagen om Finlands Bank fastställer bankfullmäktige grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen.

Guld och poster i utländsk valuta

Posterna i utländsk valuta och guldet har i bokslutet omräknats till euro enligt marknadskurserna. Posterna i utländsk valuta har värderats valuta för valuta. Värdepapperen har värderats enligt värdepappersslag.

Värderingsdifferenser som beror på valutakurser redovisas separat från differenser som beror på prisförändringar på värdepapper. Differenser som beror på pris- och kursförändringar avseende guld tas upp som en enda post. Guldet har upptagits till marknadsvärdet den 28 december 2000 (dollarpriset på ett uns guld omräknat till euro).

Återförsäljnings- och återköpsförbindelser avseende värdepapper

Återförsäljningsförbindelser avseende värdepapper, dvs. omvända repor, har i balansräkningen redovisats som depositioner mot säkerhet på tillgångssidan. Återköpsavtal, dvs. repor, har i balansräkningen redovisats som lån mot säkerhet på skuldsidan. Värdepapper som sålts genom repor kvarstår i Finlands Banks balansräkning.

Fordringar och skulder mellan EU-ländernas nationella centralbanker

Fordringar och skulder mellan EU-ländernas nationella centralbanker har fr.o.m. den 1 december 2000 nettoredovisats så att varje bank har en fordran på eller en skuld till ECB. År 1999 nettoredovisades fordringar och skulder mellan centralbanker som hör till Eurosystemet i Finlands Banks balansräkning. Fordringar på och skulder till centralbanker utanför Eurosystemet särredovisades i Finlands Banks balansräkning.

Anläggningstillgångar

Från och med början av räkenskapsperioden 1999 har anläggningstillgångarna värderats till anskaffningsvärdet minus avskrivningar. Linjär avskrivning tillämpas. De linjära avskrivningarna görs under anläggningstillgångarnas förväntade ekonomiska livslängd med början den andra kalendermånaden efter förvärvet.

Motposten till byggnader och jordområden som i balansräkningen för 1999 aktiverats till marknadspris är värdereglerings-kontot. Avskrivningarna på dessa byggnader har redovisats mot värdereglerings-kontot så att de inte påverkar resultatet.

De ekonomiska livslängderna är följande:

- datorer, kringutrustning och program, bilar: 4 år
- maskiner, inventarier: 10 år
- byggnader: 25 år.

Anläggningstillgångar värda under 10 000 euro avskrivs under anskaffningsåret.

Poster utanför balansräkningen

Valutaterminerna beaktas vid beräkningen av valutapositionens nettomedelpris. Vinster och förluster av poster utanför balansräkningen behandlas på samma sätt som vinster och förluster av poster i balansräkningen.

Redovisningsprinciper för resultaträkningen

Intäkterna och kostnaderna redovisas enligt prestationsprincipen.

Realiserade intäkter och kostnader resultatförs. Vid beräkningen av realiserade valutakursvinster och -förluster har använts nettomedelkurser som beräknas på daglig basis. Vinster och förluster på grund av förändringar i priserna på värdepapper har beräknats på värdepapperens medelpris.

Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värdereglerings-kontot.

Orealiserade förluster resultatförs när de är större än motsvarande orealiserade värderingsvinster som tidigare tagits upp i balansräk-

ningen på värderegleringskontot. Resultatförda, orealiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsperioder. Om orealiserade förluster i ett värdepappersslag eller i en valuta tas upp i bokslutet justeras värdepappersslagets nettomedelpris eller valutans nettomedelkurs på motsvarande sätt före ingången av följande räkenskapsperiod.

Orealiserade förluster och vinster nettas inte mot varandra. De redovisas separat för olika värdepappersslag och valutor och för guld.

Differensen mellan värdepapperens anskaffningspris och nominella värde resultatförs under löptiden.

Kommentarer till balansräkningen

Tillgångar

1. Guld och guldfordringar

Finlands Bank har 1 577 165 troyuns guld som i bokslutet upptagits till marknadsvärde. I likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet överförde Finlands Bank vid början av räkenskapsperioden 1999 cirka 20 % av sitt guld till ECB.

2. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

I valutafordringarna ingår särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden och Finlands medlemsandel i valutafonden, banktillgodohavanden, värdepapper och andra valutaposter. Finlands Bank överförde vid början av räkenskapsperioden 1999 en del av sina fordringar i dollar och yen till ECB, och dessa utgör tillsammans med den ovannämnda guldposten Finlands Banks andel av ECB:s reservtillgångar.

3. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet

I posten ingår banktillgodohavanden och värdepapper.

4. Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet

Här ingick 1999 huvudsakligen saldon på konton i centralbanker i EU-länder utanför Eurosystemet.

5. Fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

Posten omfattar ställningen på balansdagen för sådana instrument som används i penningpolitiken.

6. Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet

Här ingår konton i kreditinstitut i euroområdet.

7. Fordringar inom Eurosystemet

Här ingår Finlands Banks andel i ECB, en fordran på ECB avseende överförd valuta- och guldreserv och övriga nettofordringar på EU-ländernas centralbanker.

8. Övriga tillgångar

I posten ingår mynt i euroområdet, värdepapper upptagna som investeringstillgångar, anläggningstillgångar (byggnader, maskiner och inventarier) och poster som hänför sig till värderingen av poster utanför balansräkningen samt resultatregleringar och övriga fordringar.

Skulder

1. Utelöpande sedlar

I posten ingår allmänhetens och penninginstitutens innehav av sedlar i mark.

2. Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

De banker som har ett RTGS-konto i Finlands Bank uppfyller sitt kassakrav så att medeltalet av de

dagliga saldona på deras RTGS-konto under uppföljningsperioden skall vara minst lika stort som deras kassakrav.

3. Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet

I posten ingår skulder i euro till andra kreditinstitut än sådana som omfattas av kassakravet.

4. Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet

I posten ingick 1999 i huvudsak saldon på konton som innehades av centralbanker i EU-länder utanför Eurosystemet och 1999 och 2000 saldon på s.k. lorokonton som innehas av internationella organisationer och utländska banker.

5. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet

Repor för förvaltning av valutareserven redovisas här.

6. Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF

Posten uttrycks i SDR och hänför sig till Internationella valutafonden.

7. Skulder inom Eurosystemet

Här nettoredovisades 1999 saldona på de konton som centralbankerna inom Eurosystemet hade gentemot Finlands Bank. År 2000 nettades de nationella centralbankernas saldon och Finlands Bank har ett enda saldo gentemot ECB.

8. Övriga skulder

Här ingår resultatregleringar och övriga skulder.

9. Värderegleringskonto

Här redovisas uppskrivningar av jordområden och byggnader samt värderingsdifferenser beroende på ändrad bokföringspraxis. I posten ingår dessutom orealiserade värderingsvinster på grund av marknadsvärdering av valutaposter och värdepapper.

10. Avsättningar

Här ingår samtliga avsättningar. Finlands Banks pensionsåtagande uppgår allt som allt till 378 miljoner euro, varav 81 % eller 305 miljoner euro är täckt genom avsättningar.

Enligt 20 § lagen om Finlands Bank kan i bokslutet göras ytterligare avsättningar, om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. Sådana avsättningar har gjorts till ett värde av 2 622 miljoner euro.

11. Eget kapital

Här ingår bankens grundfond och reservfond.

12. Årets vinst

Årets vinst blev 309 miljoner euro.

Kommentarer till resultaträkningen

1. Ränteintäkter

Största delen av ränteintäkterna består av ränteintäkter från guldinnehavet och valutareserven samt ränteintäkter från fordringarna inom Eurosystemet.

2. Räntekostnader

Av räntekostnaderna är 66 miljoner euro räntor på kassakravsmedel. Räntekostnader uppstod också för skulderna inom Eurosystemet och för räntor på TARGET-saldon som innehas av centralbanker i EU-länder utanför Eurosystemet.

3. Räntenetto

Räntenettot utgjorde 379 miljoner euro.

4. Realiserade vinster på valutakursdifferenser

I bokföringen granskas varje valuta skilt för sig varje bokföringsdag. När valutapositionen minskar vid försäljning av valuta realiseras en vinst eller en förlust. År 2000 realiserades vinster från valutakursdifferenser för 375 miljoner euro.

5. Realiserade prisdifferenser på värdepapper

Varje värdepappersslag granskas separat i bokföringen. När ett värdepapper säljs realiseras en vinst eller en förlust. Till följd av prisdifferenserna på värdepapper realiserades 2000 en vinst på 36 miljoner euro.

6. Nettoandel av de monetära inkomsterna

Här upptas nettosumman av de monetära inkomster som betalats in till Eurosystemet och de som återfördelats från Eurosystemet.

7. Övriga intäkter från centralbanksverksamheten

I posten ingår dividender, expeditionsavgifter, provisioner och övriga intäkter.

8. Personalkostnader

Lönekostnaderna uppgick till 35 miljoner euro. I de sociala kostnaderna, 17 miljoner euro, ingick 11 miljoner euro i pensioner utbetalda år 2000.

9. Administrationskostnader

Här redovisas hyror, representationskostnader, kostnader för köpta tjänster, kostnader för förnödenheter samt kostnader för utbildning, tjänsteresor och rekrytering.

10. Avskrivningar av anläggningstillgångar

Avskrivningarna av anläggningstillgångar var mindre än en halv miljon euro.

11. Kostnader för anskaffning av sedlar

Kostnaderna för anskaffning av sedlar uppgick till 11 miljoner euro.

12. Övriga kostnader

Av övriga kostnader hänför sig största delen till användning och underhåll av fastigheter.

13. Förändringar av avsättningar

För pensioner avsattes under 2000 arbetstagarpensionsavgiften, 1,7 miljoner euro, som innehållits från lönerna. Avsättningarna för pensionsåtagandet ökades med en kalkylmässig ränta på pensionsavgifter och på de pensionsavsättningar som gjorts under tidigare år. Den kalkylmässiga räntan var 3 %. Sammanlagt ökades avsättningarna för pensionsåtagandet med 9 miljoner euro.

Utöver pensionsavsättningen enligt 20 § lagen om Finlands Bank ökades avsättningarna med 411 miljoner euro, vilket motsvarar realiserade vinster på valutakursdifferenser och realiserade prisdifferenser på värdepapper.

14. Årets resultat

Årets resultat blev 309 miljoner euro.

Bankfullmäktige beslutade den 9 mars 2001 att vinsten disponeras så att 180 miljoner euro överförs till reservfonden och återstoden reserveras för statens behov.

Revisionsberättelse

I egenskap av revisorer utsedda av riksdagen har vi verkställt granskning av Finlands Banks bokföring, bokslut och förvaltning för räkenskapsåret 2000 enligt god revisionssed.

Bankens revisionsenhet har under räkenskapsåret granskat bankens bokföring och verksamhet. Vi har tagit del av berättelserna från den interna revisionen.

Vi har läst bankens årsberättelse och av direktionen fått redogörelser för bankens verksamhet.

CGR-samfundet Arthur Andersen Oy har granskat bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken. Vi har tagit del av den rapport av den 28 februari 2001 som upprättats över granskningen.

Bokslutet är uppgjort i enlighet med gällande bestämmelser och de bokslutsprinciper som fastställts av riksdagens bankfullmäktige. Bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om bankens ekonomiska ställning och resultatbildning. Vi tillstyrker att räkenskapsårets resultat disponeras enligt direktionens förslag.

Vi föreslår att resultaträkningen och balansräkningen fastställs för det granskade räkenskapsåret.

Helsingfors den 8 mars 2001

Johannes Leppänen

Juha Karpio

Reino Majala CGR

Iivo Polvi OFR GRM

Matti Saarinen

./. Kalervo Virtanen CGR

Utlåtande

enligt definitionen i artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet

I egenskap av oavhängiga externa revisorer enligt definitionen i artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet, rekommenderade av ECB-rådet och utnämnda av Europeiska unionens råd har vi granskat Finlands Banks bokföring och bokslut för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2000. Bokslutet, som avgetts av direktionen, omfattar resultaträkningen, balansräkningen och bilageuppgifterna.

Bokslutet ävensom bokslutspresentationen har granskats i tillräcklig omfattning för att få bekräftat att bokslutet inte innehåller väsentliga fel eller brister.

Enligt vår mening är bokslutet uppgjort enligt de redovisnings-principer och metoder som 1.12.1998 godkänts av ECB-rådet. Bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om Finlands Banks verksamhetsresultat och dess ekonomiska ställning.

Helsingfors den 28 februari 2001

ARTHUR ANDERSEN OY
CGR-samfund

Teppo Rantanen
CGR

Bilagor

Penningpolitiska åtgärder inom Eurosystemet 2000

Januari

Eurosystemet genomförde den 5 januari 2000 en finjusterande transaktion där likviditet drogs in. Åtgärden syftade till att återställa normal likviditet på penningmarknaden efter en framgångsrik övergång till år 2000.

På begäran av de grekiska myndigheterna beslutade euroländernas ministrar, ECB och Danmarks och Greklands ministrar och centralbankschefer den 15 januari 2000 att revalvera centralkursen för den grekiska drakman i växelkursmekanismen (ERM II) med 3 ½ % med verkan från den 17 januari 2000.

ECB-rådet beslutade den 20 januari 2000 att ett belopp på 20 miljarder euro per transaktion skulle tilldelas vid var och en av de långfristiga refinansieringstransaktionerna under första halvåret 2000.

Februari

ECB-rådet beslutade den 3 februari 2000 att höja räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 0,25 procentenheter till 3,25 % från och med den följande huvudsakliga refinansieringstransaktionen. Dessutom höjdes räntan på utlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 4,25 % och räntan på inlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 2,25 % med verkan från den 4 februari 2000.

Mars

ECB-rådet beslutade den 16 mars 2000 att höja räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 0,25 procentenheter till 3,5 % från och med den följande huvudsakliga refinansieringstransaktionen. Dessutom höjdes räntan på utlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 4,5 % och räntan på inlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 2,5 % med verkan från den 17 mars 2000.

April

ECB-rådet beslutade den 27 april 2000 att höja räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 0,25 procentenheter till 3,75 % från och med den följande huvudsakliga refinansieringstransaktionen. Dessutom höjdes räntan på utlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 4,75 % och räntan på inlåningsfaci-

liteten med 0,25 procentenheter till 2,75 % med verkan från den 28 april 2000.

Juni

ECB-rådet beslutade den 8 juni 2000 att höja räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 0,50 procentenheter till 4,25 % för de två följande refinansieringstransaktionerna (som genomförs som fastränteanbud). Dessutom höjdes räntan på utlåningsfaciliteten med 0,50 procentenheter till 5,25 % och räntan på inlåningsfaciliteten med 0,50 procentenheter till 3,25 % med verkan från den 9 juni 2000. ECB-rådet meddelade också att Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner skulle genomföras som anbud till rörlig ränta med tilldelningar till multipla räntor från och med den transaktion som avvecklas den 28 juni 2000. ECB-rådet beslutade att fastställa en lägsta anbudsränta på 4,25 % för dessa transaktioner. Övergången till anbudsförfaranden med rörlig ränta vid de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna var en reaktion på de stora överbud som hade utvecklats inom ramen för förfarandet med fastränteanbud. Syftet var inte att förändra Eurosystemets penningpolitiska inriktning.

I enlighet med Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen beslutade Ekofin-rådet den 19 juni 2000 att Grekland uppfyllde villkoren enligt kriterierna i artikel 121.1 och upphävde Greklands undantag med verkan från den 1 januari 2001. Samtidigt antog Ekofin-rådet den oåterkalleliga omräkningskursen mellan den grekiska drakman och euron från och med den 1 januari 2001. Omräkningskursen motsvarar drakmans centralkurs mot euron i växelkursmekanismen ERM II.

ECB-rådet beslutade den 21 juni 2000 att ett belopp på 15 miljarder euro per transaktion skulle tilldelas vid var och en av de långfristiga refinansieringstransaktionerna under andra halvåret 2000.

Augusti

ECB-rådet beslutade den 31 augusti 2000 att höja den lägsta anbudsräntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 0,25 procentenheter till 4,50 % från och med den följande huvudsakliga refinansieringstransaktionen. Dessutom höjdes räntan på utlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 5,50 % och räntan på inlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 3,50 % med verkan från den 1 september 2000.

Oktober

ECB-rådet beslutade den 5 oktober 2000 att höja den lägsta anbudsräntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner med 0,25 procentenheter till 4,75 % från och med den följande huvudsakliga refinansieringstransaktionen. Dessutom höjdes räntan på utlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 5,75 % och räntan på inlåningsfaciliteten med 0,25 procentenheter till 3,75 % med verkan från den 6 oktober 2000.

December

ECB-rådet beslutade den 14 december 2000 att hålla referensvärdet för den årliga tillväxten i det breda penningmängdsmättet M3 oförändrat på 4½ %.

Viktigaste finansmarknads-åtgärder 2000

Åtgärder av Europeiska centralbankssystemet och Finlands Bank

Januari

Finlands Bank stod för en s.k. kontaktpunkt för eventuella problem under veckoslutet vid millennieskiftet och samordnade kontakterna mellan de nationella motparterna 30.12.1999–4.1.2000. Kontaktpunkten höll den för ändamålet tillsatta samarbetsgruppen informerad genom löpande lägesrapporter. Rutinerna och erfarenheterna från millennieskiftet kan också vara till nytta vid övergången till euro och i eventuella krissituationer.

Februari och oktober

ECB-rådet godkände i februari sex nya förbindelser mellan värdepapperscentraler för överföring av godtagbara säkerheter inom Eurosystemet.

I oktober godkände ECB-rådet ytterligare två nya förbindelser. Sammantaget har 64 förbindelser godkänts. Förbindelserna mellan värdepapperscentralerna har en stor betydelse för marknadsintegrationen i euroområdet.

Maj

I Finlands Banks checkkontosystem infördes i maj avveckling under natten i stället för på morgonen som tidigare. Denna nattclearing minskar motpartsriskerna mellan bankerna i deras inbördes betalningar, eftersom bankerna för in krediteringarna från de andra bankerna på sina kundkonton först efter clearingkörningen. Nattclearingen är helt automatiserad. Systemet kontrollerar att det finns täckning på alla checkkonton som deltar i clearingen innan avvecklingen mot checkkontona utförs. Utöver nattclearingen förekommer avveckling också på eftermiddagen.

Finlands Bank meddelade den 31 maj 2000 att bankernas betalningssystem hålls stängda den 31 december 2001.

Juni

Europeiska centralbanken publicerade den 21 juni 2000 ett uttalande om Eurosystemets roll i övervakningen av betalningssystemen. Genom uttalandet ville ECB klargöra Eurosystemets övervakarroll och precisera organisationen av det praktiska arbetet.

December

De godkända förbindelserna mellan värdepapperscentraler minskades till följd av omorganisationer med två. Vid utgången av 2000 uppgick antalet förbindelser således till 62.

Reglerna för Finlands Banks checkkontosystem reviderades med verkan från den 1 januari 2001 i enlighet med Europeiska centralbankens riktlinje om ett transeuropeiskt automatiserat system för bruttoavveckling av expressbetalningar i realtid (TARGET).

EU-direktiv och deras genomförande i Finland

Mars

Europaparlamentet och rådet utfärdade den 20 mars 2000 ett direktiv om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (2000/12/EG).

Juli

Lagen om ändring av kreditinstitutslagen trädde i kraft den 21 juli 2000. Kapitaltäckningsbestämmelserna i kreditinstitutslagen ändrades i linje med Europeiska gemenskapens regelverk. Kapitalkravet för värdepapper med säkerhet i bostad ändrades så att bestämmelserna motsvarar den reglering som gäller bostadslån. Kapitalkravet för masskuldebrevslån baserade på panträtt i fast egendom ändrades så att det överensstämmer med vedertagen praxis i Europeiska gemenskapen. Till lagen fogades en bestämmelse om beaktande av råvarurisker i kapitaltäckningsanalysen. Dessutom ändrades riskvikt-

ningen av vissa balansposter i kapitaltäckningsanalysen.

September

Europaparlamentet och rådet utfärdade den 18 september 2000 ett direktiv om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet (2000/46/EG).

Andra viktiga lagstiftningsprojekt och myndighetsåtgärder

Januari

Lagen om hypoteksbanker trädde i kraft den 1 januari 2000. Lagen tillämpas på verksamhet där kreditinstitut emitterar i lagen avsedda masskuldebrevslån med säkerhet och av de medel som skaffats på detta sätt beviljar allmänheten krediter mot säkerhet.

Mars

I slutet av mars avslutades samrådsförfarandet om nya kapitaltäckningsregler som föreslagits av Baselkommittén för banktillsyn och Europeiska kommissionen 1999. Baselkommittén gav vid årsskiftet 2000/01 ut sina slutliga rekommendationer till kapitaltäckningsregler. Den andra remissrundan om EU:s motsvarande förslag inleddes vid samma tid och avslutas våren 2001.

Maj

Lagen om upphävande av lagen om postbanken trädde i kraft den 1 maj 2000. Lagen om postbanken innehöll bland annat bestämmelser om Leonia Banks rätt och förpliktelser att sköta statens betalningsrörelse och användningen av Posten Finland Ab:s kontor i bankens affärsverksamhet.

Juni

Skattefriheten för ränta på bankinlåningen slopades i enlighet med lagen om ändring av inkomstskattelagen som trädde i kraft den 1 januari 2000.

Styrelsen för Helsinki Exchange Group tillsatte en utredning om en eventuell börsintroduktion av bolaget. Tillsammans med myndigheter och andra berörda instanser utredde bolagsledningen möjligheterna att börsnotera företaget. Extra bolagsstämman beslutade därför i november att Helsinki Exchange Group ombildas till ett publikt aktiebolag.

September

Europeiska kommissionens högnivågrupp för värdepapperstillsyn lade den 12 september 2000 fram sitt betänkande om innehållet i ett direktiv om otillbörlig marknadspåverkan. Arbetsgruppen avser att definiera vad som avses med marknadsmanipulation och utvärdera olika samarbetsformer, ansvarsfördelningsfrågor och tillbudsstående metoder.

Oktober

Lagen om avrundning av betalningar i euro gavs den 27 oktober 2000.

Lagstiftningen om centralisering av registren i Finlands Värdepapperscentrals aktieclearingsystem OM trädde i kraft den 16 oktober 2000. Därmed övergick Finland från ett decentraliserat system till ett centralt register där kontoförarna kan registrera resultatet av clearingen och avvecklingen.

Samarbetsorganisationen för de nationella europeiska värdepapperscentralerna ECSDA gav den 31 oktober 2000 ut standarder för länkning mellan värdepapperscentraler för att förbättra avvecklingen av den gränsöverskridande handeln med värdepapper. Standarderna syftar till att minska riskerna mellan de nationella avvecklingssystemen och effektivera clearingen och avvecklingen. ECSDA rekommenderar särskilt en övergång till leverans mot betalning (DVP).

November

Den av Ekofin-rådet inrättade visemannakommittén (Committee of Wise Men) offentliggjorde den 9 november 2000 sin första rapport om regleringen av värdepappersmarknaderna inom EU. Den slutliga rapporten offentliggjordes den 12 februari 2001.

December

Bankservicearbetsgruppens förslag till revidering av lagstiftningen om mottagandet av insättningar och därmed jämförbara återbetalbara medel från allmänheten och förmedlingen av betalningar färdigställdes i december 2000 och överlämnades till finansministeriet i januari 2001. Arbetsgruppen föreslog att kreditinstitutslagen ändras så att även andra företag än kreditinstituten får begränsad rätt att ta emot återbetalbara medel från allmänheten. Arbetsgruppen föreslog vidare att förmedlingen av betalningar regleras så att allmän betalningsförmedling är tillåten bara för kreditinstitut. Vidare föreslog arbetsgruppen att utläggningen av banktjänster regleras i kreditinstitutslagen.

Finlands Banks viktigaste remissyttranden 2000

Remissyttranden avseende lagstiftningen om och utvecklingen av finansmarknaden

Yttrande

- till Finansinspektionen om en anvisning om ledningsprövning i kreditinstitut 10.1
- till finansministeriet om utkastet till lagstiftning om centralisering av värdeandelssystemet till Finlands Värdepapperscentral 10.1
- till finansministeriet om ändringar i reglerna för aktiehandel 11.2
- till finansministeriet om regeländringar för att trygga clearingen och avvecklingen i OM-systemet 17.2
- till Finansinspektionen om ändringar i föreskriften om rapportering av kapitalbas och i föreskrifterna om rapportering av kapitalbasen för täckning av kreditrisker respektive marknadsrisker 18.2
- till Finlands Värdepapperscentral om förslagen till ändring av Värdepapperscentralens självreglering på lägre nivå 9.3
- till Europeiska kommissionen om dokumentet *Översyn av de lagstadgade kapitalkraven för kreditinstitut och värdepappersföretag inom EU* 17.3
- till Baselkommittén för banktillsyn om dokumentet *A New Capital Adequacy Framework* 17.3
- till Finansinspektionen om föreskriften om offentliggörande av avslut i räntebärande värdepapper 6.4
- till finansministeriet om reglerna för beviljande av mäklarrättigheter och om ändring av förteckningarna över underliggande tillgångar i produktspecifikationerna 27.4
- till finansministeriet om ändring av kreditinstitutslagstiftningen 5.6
- till Finansinspektionen om kreditinstitutens marknadsföring 26.6
- till Helsinki Exchanges Group Ltd om de ändringar i Finlands Värdepapperscentrals regler som krävs på grund av centraliseringen av värdeandelssystemet till Värdepapperscentralen 18.8
- till finansministeriet om de sammanlagda garantiavgifter som 2000 skall betalas in till Ersättningsfonden för investerarskydd 31.8
- till finansministeriet om fastställande av ändringar i Fondbörsens regler 4.9
- till finansministeriet om emission av warranter och offentlig handel med warranter 4.9
- till Baselkommittén för betalnings- och avvecklingssystem om dokumentet *Core principles for Systematically Important Payment Systems* 6.9
- till finansministeriet om fastställande av ändringar i reglerna för Finlands Värdepapperscentral 13.9
- till finansministeriet om ändring av lagen om hypoteksbanker 18.9
- till finansministeriet om lagförslaget om begränsning av användningen av indexvillkor 20.9
- till Helsinki Exchanges Group Ltd om inverkan av regeländringarna på grund av centraliseringen av värdeandelssystemet

på Finlands Värdepapperscentrals beslut 3.10

- till finansministeriet om de konsultationer som föreslagits av WTO-kommittén för handel med finansiella tjänster 4.10

- till finansministeriet om finansiella tjänsteföretags utläggning av verksamhet 5.10

- till finansministeriet om reglerna för bankernas system för interbankbetalningar (PMJ) och bankernas onlinesystem för expressbetalningar och checkar (POPS) 20.11

- till finansministeriet om reglerna för Aktia Sparbank Abp:s betalningssystem 22.11

- till undervisningsministeriet om ändring av maximiräntan på studielån 22.11

- till finansministeriet om reglerna för Andelsbankernas Centralbank Abp:s betalningssystem 29.11

- till Finansinspektionen om behandlingen av kreditderivat i kreditinstitutens kapitaltäckningskalkyl och vid stora exponeringar 30.11

- till finansministeriet om minskning av proprieborgen ställd av Egendomförvaltningsbolaget Arsenal Abp och Egendomförvaltningsbolaget Arsenal-SSP Ab 14.12

- till Finansinspektionen om revidering av föreskriften om bokföring i kreditinstitut 19.12

Andra remissyttranden

Yttrande

- till utrikesministeriet om regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i Europaavtalen med Bulgarien, Polen, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern och i protokoll som utgör bilagor till dem 5.1

- till utrikesministeriet om investeringsfördraget mellan Finland och Singapore 18.2

- till revisionsbyrån Arthur Andersen om Finlands Banks bokslut för 1999 6.3 och 7.3

- till utrikesministeriet om investeringsfördraget mellan Finland och Makedonien 7.3

- till finansministeriet om kyrkans jubileumsmynt och Helsingfors stads jubileumsmynt 21.3

- till högsta förvaltningsdomstolen om redaktör Ari Korvolas besvär 21.3

- till justitieministeriet om ett förslag utarbetat av arbetsgruppen för internationell fördragspraxis tillsatt av FN:s internationella handelsrättsliga kommission (UNCITRAL) 21.3

- till social- och hälsovårdsministeriet om slutrapporten gällande utredningen om en eventuell konkurrens inom det lagstadgade arbetspensionssystemet 6.4

- till utrikesministeriet om precisering av Finlands bilaterala fördrag om investeringsskydd 5.5

- till utrikesministeriet om fördraget om investeringsskydd mellan Finland och Bosnien-Hercegovina 30.6

- till justitieministeriet om förslaget till ändring av lagstiftningen om tjänstebrott 9.8

- till utrikesministeriet om förlängning av investeringsfördraget mellan Finland och Ryssland 10.8

- till utrikesministeriet om Finlands förhandlingar gällande fördrag om investeringsskydd 29.8

- till finansministeriet om jubileumsmyntet för att hedra Aleksis Kivi och den finska litteraturen 4.9

- till justitieministeriet om ändring av utsökningslagen 26.9

- till justitieministeriet om promemorian gällande ändring av lagen om aktiebolag 27.10

- till utrikesministeriet om investeringsfördraget mellan Finland och Mongoliet 15.11

Tabeller

På grund av avrundning stämmer summorna inte alltid.	
0	uppgiften mindre än hälften av den använda enheten
.	logiskt omöjlig
..	uppgift inte tillgänglig
–	noll
_	seriens innehåll förändrat

Tabell 1.
Finlands Banks balansräkning månadsvis, miljoner euro

Tillgångar		I	II	III
1	Guld och guldfordringar	457	457	456
2	Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet	8 124	8 227	8 314
2.1	Fordringar på Internationella valutafonden	928	900	923
2.2	Banktillgodohavanden, värdepapper, lån och andra tillgångar	7 196	7 328	7 391
3	Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet	701	743	756
4	Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet	3 717	4 064	8 233
4.1	Banktillgodohavanden, värdepapper och lån	3 717	4 064	8 233
4.2	Fordringar som uppkommit inom kreditfaciliteten inom ERM II	–	–	–
5	Fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner	219	346	261
5.1	Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	72	200	194
5.2	Långfristiga refinansieringstransaktioner	146	146	66
5.3	Finjusterande repotransaktioner	–	–	–
5.4	Strukturella repotransaktioner	–	–	–
5.5	Utlåningsfacilitet	–	–	–
5.6	Fordringar avseende tilläggssäkerheter	–	–	–
6	Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet	2	2	2
7	Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet	–	–	–
8	Fordringar i euro på den offentliga sektorn	–	–	–
9	Fordringar inom Eurosystemet	768	977	768
9.1	Andel i ECB	70	70	70
9.2	Fordringar motsvarande överföring av valutareserver	699	699	699
9.3	Fordringar avseende emission av ECB:s skuldcertifikat	–	–	–
9.4	Fordringar avseende TARGET och korrespondentbankskonton (netto)	–	209	–
9.5	Övriga fordringar inom Eurosystemet	–	–	–
10	Övriga tillgångar	599	609	663
Summa tillgångar		14 587	15 425	19 453

Källa: Finlands Bank.

På grund av avrundning stämmer summorna inte alltid.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
456	456	477	477	477	493	493	493	462
8 567	8 270	8 117	8 397	8 300	8 736	8 601	8 684	8 447
815	758	800	811	878	777	749	734	692
7 752	7 512	7 317	7 585	7 422	7 959	7 852	7 950	7 755
724	746	760	743	736	722	784	815	859
1 680	813	2 882	1 993	1 111	2 752	6 934	3 854	–
1 680	813	2 882	1 993	1 111	2 752	6 934	3 854	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 164	884	181	164	199	615	300	251	454
1 163	884	170	152	187	615	240	190	394
–	–	11	11	11	–	61	61	61
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
2	3	3	3	3	4	4	4	4
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
768	768	2 912	768	2 489	795	2 853	2 228	769
70	70	70	70	70	70	70	70	70
699	699	699	699	699	699	699	699	699
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	2 144	–	1 721	27	2 084	1 460	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
640	614	620	613	618	665	654	632	615
14 001	12 555	15 952	13 159	13 932	14 783	20 623	16 961	11 610

Tabell 1. (fortsätter)

Skulder		I	II	III
1	Utelöpande sedlar	2 659	2 604	2 630
2	Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner	2 131	1 167	1 542
2.1	RTGS-konton (inklusive kassakrav)	2 131	1 167	1 542
2.2	Inlåningsfacilitet	–	0	0
2.3	Inlåning med fast löptid	–	–	–
2.4	Finjusterande repotransaktioner	–	–	–
2.5	Skulder avseende tilläggssäkerheter	–	–	–
3	Övriga skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet	–	–	–
4	Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet	1	1	1
4.1	Offentliga sektorn	–	–	–
4.2	Övriga skulder	1	1	1
5	Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet	1 586	6 288	632
6	Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet	–	–	–
7	Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet	289	412	223
7.1	Inlåning och övriga skulder	289	412	223
7.2	Skulder som uppkommit inom kreditfaciliteten inom ERM II	–	–	–
8	Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF	195	195	202
9	Skulder inom Eurosystemet	3 007	–	9 136
9.1	Skulder avseende emission av ECB:s skuldcertifikat	–	–	–
9.2	Skulder avseende TARGET och korrespondentbankskonton (netto)	3 007	–	9 136
9.3	Övriga skulder inom Eurosystemet	–	–	–
10	Övriga skulder	8	50	137
11	Värderegleringskonto	1 232	1 232	1 475
12	Avsättningar och eget kapital	3 479	3 475	3 475
Summa skulder		14 587	15 425	19 453

Källa: Finlands Bank.

På grund av avrundning stämmer summorna inte alltid.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2 722	2 686	2 782	2 799	2 750	2 731	2 704	2 682	2 982
873	1 604	1 905	1 948	1 192	1 848	1 584	1 187	2 475
873	1 604	1 905	1 948	1 192	1 848	1 584	1 187	2 475
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
1	1	1	1	3	1	1	1	1
–	–	–	–	–	–	–	–	–
1	1	1	1	3	1	1	1	1
4 128	1 597	5 887	2 063	4 459	4 170	10 404	7 047	194
–	–	–	–	–	–	–	–	–
375	105	147	368	210	263	147	172	299
375	105	147	368	210	263	147	172	299
–	–	–	–	–	–	–	–	–
202	202	200	202	204	211	211	211	200
570	1 161	–	718	–	–	–	–	167
–	–	–	–	–	–	–	–	–
570	1 161	–	718	–	–	–	–	167
–	–	–	–	–	–	–	–	–
181	249	317	345	399	523	535	624	18
1 475	1 475	1 240	1 240	1 240	1 561	1 561	1 561	1 070
3 475	3 475	3 475	3 475	3 475	3 475	3 475	3 475	4 205
14 001	12 555	15 952	13 159	13 932	14 783	20 623	16 961	11 610

Tabell 2.
Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner

Avvecklingsdag	Bud, milj. euro	Tilldelning, milj. euro	Varav finländska kredit-instituts andel, milj. euro	Antal deltagande kreditinstitut inom euroområdet
	1	2	3	4
2000				
12.1	914 566	35 000	45	655
19.1	1 145 548	77 000	16	729
26.1	1 520 993	69 000	56	825
2.2	3 012 630	62 000	386	904
9.2	1 036 648	66 000	209	686
16.2	1 022 832	59 000	15	696
23.2	2 126 309	63 000	185	819
1.3	2 901 133	89 000	361	850
8.3	1 627 522	47 000	152	681
15.3	4 165 993	85 000	475	923
22.3	1 661 995	52 000	0	760
29.3	3 022 435	89 000	194	855
5.4	2 869 408	48 000	130	826
12.4	4 290 278	82 000	637	870
19.4	4 277 306	58 000	412	885
27.4	5 492 939	89 000	750	867
4.5	4 624 944	64 000	583	844
10.5	6 352 776	72 000	591	894
17.5	6 574 441	66 000	393	894
24.5	7 057 234	78 000	491	882
31.5	7 127 001	62 000	411	883
7.6	8 491 195	75 000	654	868
15.6	3 544 808	68 000	352	762
21.6	1 867 673	74 000	170	666
28.6	201 612	99 000	0	800
5.7	171 848	58 000	0	700
12.7	192 977	99 000	221	739
19.7	160 519	53 000	20	699
26.7	211 485	118 000	132	781
2.8	172 252	45 000	12	710
9.8	199 922	111 000	144	741
16.8	173 995	54 000	0	590
23.8	218 102	113 000	187	786
30.8	149 939	68 000	150	649
6.9	190 506	108 000	267	637
13.9	158 302	63 000	545	663
20.9	168 230	104 000	115	658
27.9	159 098	81 000	500	659
4.10	174 302	99 000	40	589
11.10	128 731	76 000	446	597
18.10	107 602	93 000	45	517
25.10	159 063	90 000	195	613
1.11	150 445	90 000	222	614
8.11	147 173	95 000	30	575
15.11	130 251	90 000	100	565
22.11	148 887	108 000	91	587
29.11	147 060	92 000	311	592
6.12	129 916	128 000	250	534
13.12	116 112	91 000	0	496
20.12	152 151	121 000	394	680
27.12	118 217	102 000	0	497

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

Fastränteanbud		Anbud till rörlig ränta			Transaktionens löptid, dagar
Tilldelnings-procent	Ränta, %	Lägsta anbudsränta, %	Marginal-ränta, %	Vägd genomsnittlig ränta på tilldelningen, %	
5	6	7	8	9	10
3,83	3,00	.	.	.	14
6,72	3,00	.	.	.	14
4,54	3,00	.	.	.	14
2,06	3,00	.	.	.	14
6,37	3,25	.	.	.	14
5,77	3,25	.	.	.	14
2,96	3,25	.	.	.	14
3,07	3,25	.	.	.	14
2,89	3,25	.	.	.	14
2,04	3,25	.	.	.	14
3,13	3,50	.	.	.	14
2,94	3,50	.	.	.	14
1,67	3,50	.	.	.	14
1,91	3,50	.	.	.	15
1,36	3,50	.	.	.	15
1,62	3,50	.	.	.	13
1,38	3,75	.	.	.	13
1,13	3,75	.	.	.	14
1,00	3,75	.	.	.	14
1,11	3,75	.	.	.	14
0,87	3,75	.	.	.	15
0,88	3,75	.	.	.	14
1,92	4,25	.	.	.	13
3,96	4,25	.	.	.	14
.	.	4,25	4,29	4,32	14
.	.	4,25	4,29	4,30	14
.	.	4,25	4,29	4,30	14
.	.	4,25	4,29	4,30	14
.	.	4,25	4,30	4,31	14
.	.	4,25	4,31	4,31	14
.	.	4,25	4,30	4,31	14
.	.	4,25	4,35	4,37	14
.	.	4,25	4,47	4,50	14
.	.	4,25	4,68	4,71	14
.	.	4,50	4,55	4,57	14
.	.	4,50	4,58	4,59	14
.	.	4,50	4,56	4,58	14
.	.	4,50	4,65	4,68	14
.	.	4,50	4,67	4,68	14
.	.	4,75	4,76	4,78	14
.	.	4,75	4,75	4,76	14
.	.	4,75	4,80	4,82	14
.	.	4,75	4,84	4,85	14
.	.	4,75	4,83	4,84	14
.	.	4,75	4,78	4,80	14
.	.	4,75	4,80	4,82	14
.	.	4,75	4,82	4,83	14
.	.	4,75	4,75	4,79	14
.	.	4,75	4,76	4,78	14
.	.	4,75	4,80	4,86	14
.	.	4,75	4,79	4,84	14

Tabell 3.
Eurosystemets långfristiga refinansieringstransaktioner

Avvecklingsdag	Bud, milj. euro	Tilldelning, milj. euro	Varav finländska kredit-instituts andel, milj. euro	Antal deltagare	Marginal-ränta, %	Vägd genomsnittlig ränta, %	Transaktionens löptid, dagar
	1	2	3	4	5	6	7
2000							
27.1	87 052	20 000	66	354	3,28	3,30	91
2.3	72 960	20 000	0	336	3,60	3,61	91
30.3	74 929	20 000	0	325	3,78	3,80	91
27.4	64 094	20 000	0	326	4,00	4,01	91
1.6	64 317	20 000	11	309	4,40	4,42	91
29.6	41 833	20 000	0	258	4,49	4,52	91
27.7	40 799	15 000	0	235	4,59	4,60	91
31.8	35 417	15 000	0	240	4,84	4,87	91
28.9	34 043	15 000	0	225	4,84	4,86	92
26.10	43 085	15 000	61	241	5,06	5,07	91
30.11	31 999	15 000	0	226	5,03	5,05	91
29.12	15 869	15 000	0	165	4,75	4,81	90

Källa: Europeiska centralbanken.

Tabell 4.
Andra anbudstransaktioner

Avvecklingsdag	Transaktionsart	Anbud, belopp	Tilldelning, belopp	Fast-ränte-anbud Fast ränta, %	Anbud till rörlig ränta		
					Marginal-ränta, %	Vägd genom-snittlig ränta, %	Transaktionens löptid, dagar
	1	2	3	4	5	6	7
2000							
5.1	Inlåning till fast ränta	14 420	14 420	–	3,00	3,00	7
21.6	Reverserad transaktion	18 845	7 000	–	4,26	4,28	1

Källa: Europeiska centralbanken.

Tabell 5.
Eurosystemets viktigaste styrräntor

Fastränteanbud			Anbud till rörlig ränta		
Ränta på huvudsakliga refinansieringstransaktioner			Lägsta anbudsränta		
Beslut	Gäller fr.o.m.	%	Beslut	Gäller fr.o.m.	%
22.12.1998	1.1.1999	3,00	8.6.2000	28.6.2000	4,25
8.4.1999	14.4.1999	2,50	31.8.2000	6.9.2000	4,50
4.11.1999	10.11.1999	3,00	5.10.2000	11.10.2000	4,75
3.2.2000	9.2.2000	3,25			
16.3.2000	22.3.2000	3,50			
27.4.2000	4.5.2000	3,75			
8.6.2000	15.6.2000	4,25			

Stående faciliteter

Ränta på inlåningsfaciliteten			Ränta på utlåningsfaciliteten		
Beslut	Gäller fr.o.m.	%	Beslut	Gäller fr.o.m.	%
22.12.1998	1.1.1999	2,00	22.12.1998	1.1.1999	4,50
22.12.1998	4.1.1999	2,75	22.12.1998	4.1.1999	3,25
21.1.1999	22.1.1999	2,00	21.1.1999	22.1.1999	4,50
8.4.1999	9.4.1999	1,50	8.4.1999	9.4.1999	3,50
4.11.1999	5.11.1999	2,00	4.11.1999	5.11.1999	4,00
3.2.2000	4.2.2000	2,25	3.2.2000	4.2.2000	4,25
16.3.2000	17.3.2000	2,50	16.3.2000	17.3.2000	4,50
27.4.2000	28.4.2000	2,75	27.4.2000	28.4.2000	4,75
8.6.2000	9.6.2000	3,25	8.6.2000	9.6.2000	5,25
31.8.2000	1.9.2000	3,50	31.8.2000	1.9.2000	5,50
5.10.2000	6.10.2000	3,75	5.10.2000	6.10.2000	5,75

Källa: Europeiska centralbanken.

Tabell 6.
Likviditetsställning för banksystemet i euroområdet, periodgenomsnitt av dagliga balanser, mrd. euro

Uppfyllande-period som slutar[1]	Tillförsel av likviditet					Indragning av likviditet					Kredit-institutens avista-konton	Monetär bas
		Eurosystemets penningpolitiska transaktioner										
	Euro-systemets nettotill-gångar i guld och utländsk valuta	Huvud-sakliga refinan-sierings-trans-aktioner	Lång-fristiga refinan-sierings-trans-aktioner	Utlånings-facilitet	Övriga likvidise-rande trans-aktioner	Inlånings-facilitet	Övriga likviditets-in-dragande trans-aktioner	Ute-löpande sedlar	Statlig inlåning i Euro-systemet	Övriga faktorer, netto		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999												
December	351,7	150,4	65,0	0,3	0,0	1,0	0,0	354,3	59,0	47,5	105,6	460,8
2000												
Januari	362,3	138,5	75,0	1,9	0,0	0,5	3,3	363,0	41,0	61,2	108,7	472,3
Februari	367,8	130,9	70,5	0,1	0,0	0,2	0,0	347,6	49,2	64,2	108,1	455,9
Mars	369,2	136,1	66,2	0,2	0,0	0,3	0,0	347,6	51,7	63,5	108,6	456,4
April	377,1	136,7	61,0	0,2	0,0	0,9	0,0	349,7	45,6	69,1	109,7	460,3
Maj	378,8	142,6	60,0	0,4	0,0	2,3	0,0	353,8	41,9	71,8	112,0	468,2
Juni	378,1	140,9	59,9	0,3	0,2	0,8	0,0	354,1	38,3	72,1	114,2	469,1
Juli	380,8	157,9	59,9	0,4	0,0	0,5	0,0	357,0	50,4	76,8	114,2	471,7
Augusti	382,0	163,1	55,4	0,1	0,0	0,3	0,0	359,2	48,8	80,0	112,4	471,9
September	381,6	173,1	51,1	0,3	0,0	0,2	0,0	354,8	56,6	81,2	113,3	468,3
Oktober	396,3	176,5	45,7	0,5	0,0	0,2	0,0	354,5	47,4	102,5	114,4	469,1
November	398,6	183,7	45,0	0,2	0,0	0,2	0,0	352,7	49,8	109,2	115,7	468,6
December	394,4	210,4	45,0	0,4	0,0	0,2	0,0	360,4	61,1	111,1	117,4	478,0

Källa: Europeiska centralbanken.
[1] Uppfyllandeperioden börjar den 24 kalenderdagen i månaden och slutar den 23 kalenderdagen påföljande månad.

Likviditetsställning för banksystemet i Finland, periodgenomsnitt av dagliga balanser, milj. euro

Uppfyllande-period som slutar[1]	Tillförsel av likviditet					Indragning av likviditet					Kredit-institutens check-konton	Monetär bas
		Eurosystemets penningpolitiska transaktioner										
	Euro-systemets nettotill-gångar i guld och utländsk valuta	Huvud-sakliga refinan-sierings-trans-aktioner	Lång-fristiga refinan-sierings-trans-aktioner	Utlånings-facilitet	Övriga likvidise-rande trans-aktioner	Inlånings-facilitet	Övriga likviditets-in-dragande trans-aktioner	Ute-löpande sedlar	Statlig inlåning i Euro-systemet	Övriga faktorer, netto	1 + 2 + 3 +4 + 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10	6 + 8 + 11
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999												
December	7 957,7	227,8	228,4	0,0	0,0	20,7	0,0	2 793,5	–	3 994,3	1 605,5	4 419,8
2000												
Januari	8 245,0	828,0	230,0	0,0	0,0	62,1	54,2	2 842,7	–	4 594,0	1 750,2	4 655,0
Februari	8 320,3	311,4	154,4	0,0	0,0	4,4	0,0	2 619,4	–	4 547,4	1 615,0	4 238,7
Mars	8 304,7	481,1	85,6	0,0	0,0	11,5	0,0	2 597,3	–	4 687,9	1 574,7	4 183,5
April	8 572,8	535,6	66,3	0,0	0,0	19,7	0,0	2 638,1	–	4 867,0	1 650,2	4 308,1
Maj	8 622,8	1 146,6	6,6	0,0	0,0	28,4	0,0	2 681,2	–	5 446,0	1 620,3	4 329,9
Juni	8 656,8	923,5	8,1	3,2	0,0	14,5	0,0	2 749,2	–	5 194,6	1 633,9	4 397,6
Juli	8 570,7	201,2	10,9	0,0	0,0	3,2	0,0	2 800,1	–	4 358,4	1 620,9	4 424,2
Augusti	8 556,9	156,6	10,9	3,0	0,0	18,0	0,0	2 768,9	–	4 339,2	1 601,2	4 388,1
September	8 576,6	475,0	2,5	0,2	0,0	14,8	0,0	2 724,4	–	4 685,4	1 629,7	4 368,9
Oktober	8 885,7	546,9	0,0	3,0	0,0	5,6	0,0	2 711,3	–	5 074,7	1 644,0	4 361,0
November	8 984,9	262,4	56,7	0,8	0,0	4,7	0,0	2 680,3	–	5 060,6	1 559,2	4 244,2
December	9 106,9	367,4	60,6	2,1	0,0	7,1	0,0	2 845,2	–	5 056,0	1 628,8	4 481,1

Källa: Europeiska centralbanken.
[1] Uppfyllandeperioden börjar den 24 kalenderdagen i månaden och slutar den 23 kalenderdagen påföljande månad.

Tabell 7.
Kassakravsbas i kassakravspliktiga kreditinstitut i euroområdet, mrd. euro

Kassakravsbas	Totalt	Skulder med 2 % kassakravssats			Skulder med 0 % kassakravssats		
		Inlåning (dagslån, upp till 2 års avtalad löptid och uppsägning)	Skuldförbindelser upp till 2 år	Penningmarknadsinstrument	Inlåning (över 2 års avtalad löptid och uppsägning)	Repor	Skuldförbindelser över 2 år
	1	2	3	4	5	6	7
1999							
December	9 187,4	5 123,4	113,5	169,3	1 204,9	503,5	2 072,8
2000							
Januari	9 265,7	5 164,6	108,0	156,8	1 210,3	547,9	2 078,2
Februari	9 338,9	5 189,6	114,5	164,5	1 220,7	553,1	2 096,4
Mars	9 490,8	5 306,7	117,1	174,9	1 231,3	543,8	2 116,9
April	9 629,4	5 411,5	116,7	174,7	1 243,2	537,5	2 145,9
Maj	9 641,5	5 390,3	118,4	188,4	1 241,3	541,4	2 161,7
Juni	9 539,4	5 316,9	120,4	184,7	1 250,6	506,7	2 160,1
Juli	9 590,1	5 348,0	119,8	192,3	1 258,0	489,9	2 182,2
Augusti	9 686,5	5 393,8	122,9	197,1	1 269,0	502,5	2 201,3
September	9 773,3	5 465,7	123,6	193,6	1 270,2	502,1	2 218,2
Oktober	9 931,2	5 531,9	127,6	201,1	1 283,2	534,2	2 253,2
November	10 074,5	5 653,4	130,0	199,9	1 282,2	561,5	2 247,6
December	10 075,1	5 713,4	136,7	188,5	1 273,3	528,4	2 234,7

Källa: Europeiska centralbanken.

Tabell 8.
Kassakravsmedel i kassakravspliktiga kreditinstitut i euroområdet, mrd. euro

Uppfyllandeperiod som slutar[1]	Kassakrav	Faktisk behållning	Kassaöverskott	Kassaunderskott	Ränta på kassakravsmedel, %
	1	2	3	4	5
2000					
Januari	107,7	108,5	0,8	0,0	3,00
Februari	107,5	107,9	0,4	0,0	3,12
Mars	108,0	108,4	0,5	0,0	3,27
April	108,7	109,5	0,8	0,0	3,50
Maj	111,3	111,8	0,5	0,0	3,67
Juni	113,4	113,9	0,5	0,0	3,90
Juli	113,3	114,0	0,7	0,0	4,28
Augusti	111,8	112,3	0,5	0,0	4,32
September	112,6	113,1	0,5	0,0	4,57
Oktober	113,7	114,2	0,5	0,0	4,69
November	115,1	115,5	0,4	0,0	4,81
December	116,6	117,2	0,6	0,0	4,78
2001					
Januari	118,5	119,0	0,5	0,0	4,77

Källa: Europeiska centralbanken.
[1] Uppfyllandeperioden börjar den 24 kalenderdagen i månaden och slutar den 23 kalenderdagen påföljande månad.

Kassakravsbas i kassakravspliktiga kreditinstitut i Finland, milj. euro

Kassakravsbas	Totalt	Skulder med 2 % kassakravssats			Skulder med 0 % kassakravssats		
		Inlåning (dagslån, upp till 2 års avtalad löptid och uppsägning)	Skuldförbindelser upp till 2 år	Penningmarknadsinstrument	Inlåning (över 2 års avtalad löptid och uppsägning)	Repor	Skuldförbindelser över 2 år
	1	2	3	4	5	6	7
1999							
December	91 469	68 463	870	13 107	3 769	276	4 984
2000							
Januari	90 248	69 318	495	10 638	3 804	539	5 453
Februari	91 826	67 772	381	13 525	3 782	762	5 604
Mars	92 641	67 207	277	15 233	3 491	693	5 740
April	93 806	71 499	269	11 642	3 779	782	5 836
Maj	91 748	67 425	406	13 907	3 520	839	5 652
Juni	92 050	68 267	398	13 030	3 683	999	5 673
Juli	92 914	68 778	393	13 484	3 718	943	5 598
Augusti	94 738	70 638	432	12 810	4 186	1 092	5 580
September	90 052	67 769	528	11 359	3 929	1 098	5 369
Oktober	93 432	70 513	657	11 689	4 099	1 141	5 333
November	96 043	72 170	916	11 965	4 062	1 678	5 252
December	101 278	76 915	1 409	9 110	4 210	920	8 716

Källa: Finlands Bank.

Kassakravsmedel i kassakravspliktiga kreditinstitut i Finland, milj. euro

Uppfyllandeperiod som slutar[1]	Kassakrav	Faktisk behållning	Kassaöverskott	Kassaunderskott	Ränta på kassakravsmedel, %
	1	2	3	4	5
2000					
Januari	1 658	1 750	91,4	0,0	3,00
Februari	1 614	1 615	0,6	0,0	3,12
Mars	1 575	1 575	0,0	0,0	3,27
April	1 599	1 650	51,0	0,0	3,50
Maj	1 620	1 620	0,3	0,0	3,67
Juni	1 634	1 634	0,0	0,0	3,90
Juli	1 601	1 621	20,2	0,0	4,28
Augusti	1 600	1 601	1,4	0,0	4,32
September	1 619	1 630	10,6	0,0	4,57
Oktober	1 644	1 644	0,4	0,0	4,69
November	1 559	1 559	0,1	0,0	4,81
December	1 623	1 628	5,1	0,0	4,78
2001					
Januari	1 667	1 667	0,0	0,0	4,77

Källa: Finlands Bank.
[1] Uppfyllandeperioden börjar den 24 kalenderdagen i månaden och slutar den 23 kalenderdagen påföljande månad.

Tabell 9.
Euroområdets penningmängdsmått M3 och motsvarande poster för finländska monetära finansinstitut (MFI)

	Euroområdets penningmängd M3			Varav MFI-inlåning i Finland		
	Stock, mrd. euro	12 mån. förändring, %[1]	3 mån. glidande medeltal av 12 mån. förändring, %	Stock, mrd. euro	12 mån. förändring, %[1]	3 mån. glidande medeltal av 12 mån. förändring, %
	1	2	3	4	5	6
1996	4 090,4	3,9	..	64,7	..	..
1997	4 267,4	4,0	..	69,6	7,2	..
1998	4 464,1	4,8	..	71,2	2,6	..
1999	4 791,0	6,2	5,9	75,3	5,4	4,6
2000	5 082,5	5,2	5,0	72,6	–3,7	–1,3
2000						
Januari	4 800,9	5,3	5,9	74,2	2,7	6,0
Februari	4 822,4	6,2	6,0	78,4	9,9	8,7
Mars	4 862,5	6,6	6,5	80,1	13,6	10,2
April	4 954,4	6,7	6,5	77,3	7,2	8,9
Maj	4 951,8	6,0	6,1	77,7	5,9	7,1
Juni	4 944,1	5,4	5,5	77,9	8,3	6,7
Juli	4 953,7	5,2	5,4	77,7	6,0	8,3
Augusti	4 957,6	5,7	5,4	78,7	10,7	7,0
September	4 957,8	5,3	5,4	74,9	4,4	5,0
Oktober	4 977,9	5,2	5,2	73,8	–0,2	1,0
November	5 013,0	5,0	5,1	73,8	–1,2	–1,7
December	5 082,5	5,2	5,0	72,6	–3,7	–1,3

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

[1] Beräknat utifrån månatliga nivåskillnader efter korrigering för omklassificeringar, andra omräkningar, växelkursförändringar och alla andra förändringar som inte orsakas av transaktioner.

Tabell 10.
Viktiga marknadsräntor

	Eonia	Euribor (faktiska dagar/360)						Finska stats-obligations-räntor	
		1 mån.	2 mån.	3 mån.	6 mån.	9 mån.	12 mån.	5 år	10 år
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2000	4,12	4,244	4,325	4,400	4,556	4,682	4,789	5,27	5,49
2000									
Januari	3,04	3,150	3,244	3,343	3,556	3,756	3,949	5,12	5,75
Februari	3,28	3,359	3,452	3,537	3,735	3,932	4,111	5,19	5,72
Mars	3,51	3,589	3,666	3,747	3,936	4,110	4,267	5,04	5,50
April	3,69	3,791	3,864	3,925	4,083	4,252	4,365	5,24	5,46
Maj	3,92	4,163	4,267	4,362	4,544	4,720	4,849	5,48	5,59
Juni	4,29	4,370	4,428	4,502	4,681	4,846	4,965	5,31	5,39
Juli	4,31	4,408	4,488	4,583	4,837	4,978	5,105	5,42	5,48
Augusti	4,42	4,574	4,683	4,777	5,011	5,139	5,248	5,41	5,43
September	4,59	4,698	4,772	4,853	5,038	5,136	5,219	5,42	5,49
Oktober	4,76	4,854	4,919	5,041	5,103	5,165	5,218	5,34	5,45
November	4,83	4,925	5,074	5,092	5,131	5,162	5,193	5,26	5,40
December	4,83	4,943	4,938	4,933	4,913	4,888	4,870	4,89	5,14

Källor: Europeiska centralbanken, Reuters och Bloomberg.

Tabell 11.
Harmoniserat konsumentprisindex för euroområdet och Finland, årlig procentuell förändring

	Euroområdet	Finland
	1	2
1996	2,2	1,1
1997	1,6	1,2
1998	1,1	1,4
1999	1,1	1,3
2000	2,3	3,0
2000		
Januari	1,9	2,3
Februari	2,0	2,7
Mars	2,1	3,2
April	1,9	2,5
Maj	1,9	2,7
Juni	2,4	3,1
Juli	2,3	2,9
Augusti	2,3	2,9
September	2,8	3,4
Oktober	2,7	3,4
November	2,9	3,3
December	2,6	2,9

Källor: Eurostat och Statistikcentralen.

Tabell 12.
Oåterkalleliga omräkningskurser mot euron fr.o.m. 1.1.1999

Land	Valuta	Värdet av 1 euro i respektive valutaenhet	Värdet av 1valutaenhet i mark
Österrike	schilling	13,7603	0,432093
Belgien	franc	40,3399	0,147391
Tyskland	mark	1,95583	3,04000
Spanien	peseta	166,386	0,0357346
Finland	mark	5,94573	
Frankrike	franc	6,55957	0,906421
Irland	pund	0,787564	7,54952
Italien	lira	1936,27	0,00307071
Luxemburg	franc	40,3399	0,147391
Nederländer	gulden	2,20371	2,69805
Portugal	escudo	200,482	0,0296572

Källa: Europeiska unionen.

Tabell 13.
Finlands nominella konkurrenskraftsindikator och eurons effektiva växelkurs beräknad av ECB

	Snäv indikator[1]	Snäv indikator inklusive euroländerna[1]	Bred indikator[1]	Effektiv växelkurs för euron, snäv ländergrupp[1]	Finlands Banks gamla valutaindex[2,3]
	Januari-mars 1999 = 100				1982 = 100
	1	2	3	4	5
1996	106,6	103,3	96,4	107,9	115,3
1997	99,8	100,4	94,0	99,1	118,5
1998	101,1	100,6	96,5	101,5	118,9
1999	96,0	97,8	97,9	95,7	121,2
2000	87,0	92,8	92,8	85,7	126,6
2000					
Januari	91,0	95,1	95,4	90,2	124,2
Februari	90,0	94,6	94,7	89,2	124,8
Mars	88,6	93,7	93,8	87,7	125,8
April	87,0	92,9	92,9	86,0	126,8
Maj	85,7	92,1	92,0	84,5	127,6
Juni	88,3	93,5	93,7	87,4	125,7
Juli	88,0	93,4	93,4	86,9	125,9
Augusti	86,0	92,3	92,1	84,6	127,2
September	84,4	91,4	91,1	82,8	128,0
Oktober	83,6	91,0	90,6	81,6	128,5
November	84,3	91,4	91,0	82,3	128,0
December	87,0	93,0	92,8	85,4	126,2

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

[1] En starkare euro ger ett högre poängtal. I den snäva indikatorn ingår 13 länder, i den snäva inklusive euroländerna 23 länder och i den breda 32 länder.

[2] Tidigare Finlands Banks valutaindex.

[3] Indexet sjunker när euron (före 1999 marken) förstärks.

Tabell 14a.
Viktiga eurokurser

	US-dollar			Japanska yen		
	Lägst	Medel-tal	Högst	Lägst	Medel-tal	Högst
	1	2	3	4	5	6
1999	1,0015	1,0658	1,1790	102,48	121,32	134,40
2000	0,8252	0,9236	1,0388	89,30	99,47	111,88
2000						
Januari	0,9791	1,0137	1,0388	102,75	106,53	109,10
Februari	0,9639	0,9834	1,0068	104,62	107,64	111,88
Mars	0,9543	0,9643	0,9725	98,53	102,59	104,65
April	0,9085	0,9470	0,9673	97,48	99,92	102,61
Maj	0,8875	0,9060	0,9359	95,69	98,09	100,07
Juni	0,9327	0,9492	0,9668	98,12	100,71	102,52
Juli	0,9216	0,9397	0,9542	99,60	101,39	102,78
Augusti	0,8906	0,9041	0,9264	94,77	97,76	101,56
September	0,8476	0,8721	0,9000	90,30	93,11	95,75
Oktober	0,8252	0,8552	0,8802	89,30	92,75	95,95
November	0,8406	0,8564	0,8730	91,55	93,26	96,44
December	0,8735	0,8973	0,9310	97,52	100,61	106,92

Källa: Europeiska centralbanken.

Tabell 14b.
Viktiga markkurser

	US-dollar			Japanska yen		
	Lägst	Medel-tal	Högst	Lägst	Medel-tal	Högst
	1	2	3	4	5	6
1990	3,5320	3,8233	4,0890	0,0247	0,0265	0,0287
1991	3,5390	4,0457	4,5550	0,0268	0,0301	0,0351
1992	3,8400	4,4835	5,2750	0,0310	0,0355	0,0423
1993	5,2940	5,7189	6,0614	0,0426	0,0517	0,0583
1994	4,5345	5,2184	5,7999	0,0467	0,0511	0,0544
1995	4,1839	4,3658	4,8071	0,0411	0,0466	0,0522
1996	4,3311	4,5905	4,8487	0,0396	0,0423	0,0464
1997	4,6290	5,1944	5,6120	0,0396	0,0430	0,0480
1998	4,8383	5,3415	5,6275	0,0368	0,0409	0,0448
1999	5,0430	5,5787	5,9368	0,0442	0,0490	0,0580
2000	5,7237	6,4376	7,2052	0,0531	0,0598	0,0666

Källa: Finlands Bank.

	Brittiska pund			Svenska kronor		
	Lägst	Medel-tal	Högst	Lägst	Medel-tal	Högst
	7	8	9	10	11	12
1999	0,62150	0,65874	0,71220	8,5500	8,8075	9,4696
2000	0,57110	0,60948	0,64020	8,0550	8,4452	8,8600
2000						
Januari	0,60470	0,61834	0,63240	8,5125	8,5968	8,6725
Februari	0,60200	0,61466	0,62520	8,4170	8,5114	8,5935
Mars	0,59850	0,61063	0,62010	8,2455	8,3884	8,4700
April	0,57940	0,59802	0,60880	8,1400	8,2671	8,3295
Maj	0,57110	0,60151	0,62260	8,0550	8,2410	8,4120
Juni	0,62150	0,62927	0,64020	8,2185	8,3177	8,4210
Juli	0,61500	0,62304	0,63130	8,3485	8,4070	8,4950
Augusti	0,59780	0,60710	0,61720	8,3065	8,3917	8,4740
September	0,59670	0,60773	0,61540	8,3500	8,4145	8,5265
Oktober	0,57600	0,58933	0,60270	8,4507	8,5245	8,6185
November	0,59120	0,60039	0,61280	8,4740	8,6289	8,7150
December	0,60300	0,61342	0,62540	8,5003	8,6622	8,8600

	Brittiska pund			Svenska kronor		
	Lägst	Medel-tal	Högst	Lägst	Medel-tal	Högst
	7	8	9	10	11	12
1990	6,4310	6,8083	7,2000	0,6369	0,6459	0,6545
1991	6,8630	7,1308	8,0730	0,6430	0,6684	0,7623
1992	7,5720	7,8748	9,0230	0,7369	0,7714	0,8845
1993	8,0390	8,5819	8,9630	0,6826	0,7350	0,8106
1994	7,3630	7,9821	8,5960	0,6339	0,6758	0,7076
1995	6,5150	6,8907	7,5560	0,5713	0,6123	0,6576
1996	6,7110	7,1642	7,8690	0,6483	0,6847	0,7154
1997	7,7950	8,5058	9,0930	0,6533	0,6799	0,7016
1998	8,3100	8,8470	9,4010	0,6188	0,6721	0,7096
1999	8,3484	9,0259	9,5667	0,6279	0,6751	0,6954
2000	9,2873	9,7554	10,4110	0,6711	0,7040	0,7381

Tabell 15a.
Andra eurokurser, medelkurs

	Grekiska drakmer	Danska kronor	Schweiziska franc	Isländska kronor	Norska kronor	Bulgariska lev	Cypriotiska pund
	1	2	3	4	5	6	7
1999	325,7625	7,4355	1,6003	77,177	8,3104	..	0,57884
2000	336,63	7,4538	1,5579	72,585	8,1129	..	0,57392
2000							
Januari	331,07	7,4439	1,6103	73,377	8,1215	..	0,57721
Februari	333,18	7,4453	1,6069	72,000	8,0991	..	0,57592
Mars	333,89	7,4473	1,6042	71,038	8,1110	..	0,57521
April	335,22	7,4505	1,5740	70,002	8,1545	..	0,57452
Maj	336,60	7,4570	1,5562	69,359	8,1994	..	0,57288
Juni	336,64	7,4607	1,5608	72,275	8,2490	..	0,57456
Juli	336,86	7,4589	1,5505	73,410	8,1763	..	0,57428
Augusti	337,27	7,4578	1,5506	72,408	8,0959	..	0,57271
September	338,60	7,4627	1,5307	72,434	8,0266	..	0,57241
Oktober	339,45	7,4472	1,5130	72,83	8,0032	1,9482	0,57241
November	340,16	7,4564	1,5216	74,89	7,9950	1,9468	0,57241
December	340,70	7,4580	1,5137	77,30	8,1334	1,9520	0,57270

	Polska zloty	Rumänska leu	Slovenska tolar	Slovakiska koruny	Turkiska lire	Australiska dollar	Kanadensiska dollar
	14	15	16	17	18	19	20
1999	4,2274	..	194,4737	..	..	1,6523	1,5840
2000	4,0082	..	206,6127	..	..	1,5889	1,3706
2000							
Januari	4,1603	..	199,8146	..	..	1,5421	1,4687
Februari	4,0782	..	201,2455	..	..	1,5642	1,4270
Mars	3,9460	..	202,7540	..	..	1,5827	1,4082
April	4,0065	..	203,9081	..	..	1,5878	1,3890
Maj	4,0731	..	204,9301	..	..	1,5703	1,3549
Juni	4,1731	..	206,8081	..	..	1,5968	1,4018
Juli	4,0528	..	207,8614	..	..	1,5978	1,3886
Augusti	3,9446	..	208,5482	..	..	1,5575	1,3406
September	3,9174	..	209,1689	..	..	1,5749	1,2945
Oktober	3,9670	20986	209,9911	43,663	579614	1,6176	1,2924
November	3,9000	21489	211,4028	42,930	586149	1,6387	1,3204
December	3,8744	22939	213,0077	43,551	608514	1,6422	1,3679

Källor: Europeiska centralbanken och Finlands Bank.

	Tjeckiska koruny	Estniska kronor	Ungerska forint	Litauiska litas	Lettiska lats	Maltesiska lire
	8	9	10	11	12	13
1999	36,8862	15,6466	252,7672	..	..	..
2000	35,599	15,6466	260,04	..	..	..
2000						
Januari	36,005	15,6466	254,91	..	..	..
Februari	35,685	15,6466	256,12	..	..	..
Mars	35,627	15,6466	257,08	..	..	..
April	36,323	15,6466	258,45	..	..	..
Maj	36,549	15,6466	259,03	..	..	..
Juni	35,974	15,6466	259,73	..	..	..
Juli	35,608	15,6466	260,22	..	..	..
Augusti	35,356	15,6466	260,88	..	..	..
September	35,440	15,6466	262,35	..	..	..
Oktober	35,236	15,6466	262,92	3,4214	0,5324	0,3933
November	34,609	15,6466	264,09	3,4262	0,5376	0,3952
December	34,834	15,6466	264,95	3,5889	0,5597	0,4020

	Hongkong-dollar	Ny-zeeländska dollar	Singaporianska dollar	Syd-koreanska won	Syd-afrikanska rand	Särskilda dragnings-rätter i IMF
	21	22	23	24	25	26
1999	..	2,0145	..	1267,24	..	0,779666
2000	..	2,0288	..	1043,41	..	0,699799
2000						
Januari	..	1,9716	..	1145,64	..	0,740057
Februari	..	2,0057	..	1110,77	..	0,731052
Mars	..	1,9674	..	1076,28	..	0,718124
April	..	1,9097	..	1051,31	..	0,706858
Maj	..	1,9355	..	1015,20	..	0,690580
Juni	..	2,0174	..	1060,81	..	0,713516
Juli	..	2,0394	..	1047,54	..	0,709622
Augusti	..	2,0305	..	1007,37	..	0,690973
September	..	2,0882	..	973,33	..	0,673208
Oktober	6,6682	2,1346	1,4982	965,10	6,3928	0,664203
November	6,6789	2,1438	1,4970	990,61	6,5770	0,667879
December	6,9982	2,0905	1,5580	1089,59	6,8602	0,693438

Tabell 15b.
Andra markkurser, medelkurs

	Schweiziska franc	Danska kronor	Norska kronor	Grekiska drakmer	Australiska dollar	Ny-zeeländska dollar	Kanaden-siska dollar	Cypriotiska pund
	1	2	3	4	5	6	7	8
1990	2,7576	0,6181	0,6110	..	2,9881	..	3,2773	..
1991	2,8208	0,6322	0,6236	..	3,1520	..	3,5335	..
1992	3,2000	0,7444	0,7222	0,0235	3,2891	..	3,7057	..
1993	3,8706	0,8822	0,8059	0,0250	3,8854	..	4,4340	..
1994	3,8179	0,8207	0,7393	0,0215	3,8142	..	3,8235	..
1995	3,6941	0,7790	0,6889	0,0189	3,2379	2,8742	3,1809	..
1996	3,7211	0,7921	0,7111	0,0191	3,5930	3,1659	3,3666	..
1997	3,5785	0,7859	0,7339	0,0190	3,8590	3,4366	3,7528	..
1998	3,6880	0,7977	0,7078	0,0181	3,3629	2,8659	3,6075	..
1999	3,7154	0,7996	0,7155	0,0183	3,5985	2,9515	3,7536	10,2718
2000	3,8165	0,7977	0,7329	0,0177	3,7420	2,9307	4,3380	10,3599

Källa: Finlands Bank.

	Tjeckiska koruny	Estniska kronor	Ungerska forint	Polska zloty	Slovenska tolar	Isländska kronor	Syd-koreanska won	Särskilda dragnings-rätter i IMF
	9	10	11	12	13	14	15	16
1990	..	..	..	..	..	0,0656	..	5,18322
1991	..	..	..	..	..	0,0684	..	5,52733
1992	..	..	..	..	..	0,0778	..	6,31546
1993	..	0,4323	..	..	..	0,0846	..	7,98671
1994	..	0,4021	..	..	..	0,0745	..	7,46629
1995	..	0,3809	..	..	..	0,0674	..	6,61879
1996	..	0,3816	..	..	..	0,0689	..	6,66357
1997	..	0,3742	..	1,5845	..	0,0732	..	7,14420
1998	..	0,3798	..	1,5307	..	0,0751	0,00385	7,24306
1999	0,1612	0,3800	0,0235	1,4065	0,0306	0,0770	0,00469	7,62600
2000	0,1670	0,3800	0,0229	1,4834	0,0288	0,0819	0,00570	8,49634

Tabell 16.
Utelöpande sedlar och mynt vid slutet av året, milj. mk

	1996	1997	1998	1999	2000
Sedlar					
1000 mk	5 153,3	5 579,9	5 635,7	6 544,9	6 363,4
500 ”	2 562,0	2 596,9	2 541,8	2 937,8	2 761,0
100 ”	6 007,8	6 430,2	6 256,2	7 194,3	7 321,9
50 ”	654,2	615,7	608,9	626,3	611,1
20 ”	413,4	423,1	428,2	449,0	463,0
10 ”	45,4	42,9	41,2	40,4	39,6
Inlösta[1]			-132,3	-48,6	
Summa	14 836,1	15 688,7	15 512,0	17 660,4	17 511,4
Upphört att gälla som lagliga betalningsmedel 1.1.1994	249,5	243,5	237,4	232,6	229,9
Mynt					
Bruksmynt					
10 mk	392,4	415,3	439,5	475,5	508,8
5 ”	435,5	440,1	367,9	377,5	384,4
1 ”	413,6	428,7	322,8	343,9	359,6
50 p	91,5	97,1	100,5	107,0	110,7
10 ”	105,5	112,7	119,1	127,4	133,1
Summa	1 438,5	1 493,9	1 349,8	1 431,3	1 496,6
Jubileumsmynt					
2000 mk	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8
1000 ”	35,0	55,0	55,0	55,0	62,9
100 ”	106,0	110,2	117,0	119,7	124,6
50 ”	70,4	69,7	–	–	–
25 ”	19,6	22,0	2,5	2,5	2,5
10 ”	38,1	38,0	0,0	0,0	0,0
Summa	282,9	308,7	188,3	191,0	203,8
Summa mynt	1 721,4	1 802,6	1 538,1	1 622,3	1 700,4
Upphört att gälla som lagliga betalningsmedel 1.1.1994 och 1.1.1998	109,0	107,2	426,8	420,7	416,0

Källa: Finlands Bank.

[1] Värdet av de sedlar som har krediterats av Finlands Bank men fortfarande innehas av andra centralbanker i euroområdet. Centralbankerna i euroområdet har överenskommit att den inlösande centralbanken krediteras för de inlösta sedlarna av utgivarbanken mot meddelande om inlösensumman utan valörspecifikation. Specifikationen får utgivarbanken först när sedlarna levererats.

Tabell 17.
Sedel- och myntleveranser, milj. mk

	1996	1997	1998	1999	2000
Sedlar levererade av Setec					
1000 mk	–	–	–	–	–
500 ”	–	–	–	–	–
100 ”	2 180,0	1 625,0	65,0	–	–
50 ”	765,0	–	–	510,0	–
20 ”	5,0	736,0	1 191,0	69,0	–
Summa	2 950,0	2 361,0	1 256,0	579,0	–
milj. st.	37,4	53,1	60,2	13,7	–
Sedelmakulering, milj. st.	42,1	79,9	30,2	35,4	31,4
Mynt levererade av Myntverket i Finland					
Bruksmynt					
10 mk	9,3	33,0	8,0	41,0	30,0
5 ”	5,9	29,0	4,0	2,5	2,5
1 ”	15,0	24,1	34,0	6,0	15,0
50 p	8,5	4,0	6,0	2,5	5,0
10 ”	10,5	7,0	9,5	4,0	7,5
Jubileumsmynt					
2000 mk	–	–	–	–	–
1000 ”	–	20,0	–	8,0	–
100 ”	3,3	5,2	8,1	3,3	5,4
25 ”	–	2,5	–	–	–
10 ”	0,0	–	–	0,0	–
Summa	52,5	124,8	69,6	67,3	65,4
Myntmakulering, milj. st.					
Bruksmynt	27,3	22,8	16,7	12,2	10,6
Jubileumsmynt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Källa: Finlands Bank.

Tabell 18.
Sedelsorteringen i Finlands Bank, milj. st.

	1996	1997	1998	1999	2000
1000 mk	4,6	4,7	3,8	3,8	5,1
500 ”	9,4	9,5	8,2	10,6	10,5
100 ”	454,8	488,8	401,2	545,6	531,6
50 ”	67,1	54,8	59,5	50,7	52,7
20 ”	48,3	58,7	59,3	57,5	59,1
10 ”	–	–	–	–	–
Summa	584,2	616,5	532,0	668,2	659,0

Källa: Finlands Bank.

Tabell 19.
Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem

	Konto-havare, antal	Transaktioner									
		Inhemska betal-ningar, antal, 1 000 st.	Värde, mrd. euro	Utgående TARGET-betal-ningar, antal, 1 000 st.	Värde, mrd. euro	Inkom-mande TARGET-betal-ningar, antal, 1 000 st.	Värde, mrd. euro	TARGET-betal-ningar totalt, antal, 1 000 st.	TARGET-betal-ningar totalt, värde, mrd. euro	Trans-aktioner totalt i check-konto-systemet, antal, 1 000 st.	Trans-aktioner totalt i check-konto-systemet, värde, mrd. euro
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1996	17	98,9	1 340,4	.	.	.	.	.	.	98,9	1 340,4
1997	19	100,9	1 515,9	.	.	.	.	.	.	100,9	1 515,9
1998	18	181,3	1 935,5	.	.	.	.	.	.	181,3	1 935,5
1999	14	223,4	1 308,7	87,3	1 502,9	105,8	1 504,0	193,0	3 006,9	416,4	4 315,6
2000	14	215,6	1 552,4	93,2	1 561,5	105,3	1 559,6	198,4	3 121,2	414,1	4 673,6
2000											
Januari	14	16,9	136,6	7,6	142,5	8,1	140,6	15,7	283,1	32,7	419,8
Februari	14	17,6	127,7	8,1	126,1	8,6	125,2	16,7	251,3	34,3	379,1
Mars	14	20,4	151,5	8,7	156,8	9,4	157,0	18,1	313,7	38,5	465,2
April	14	16,5	135,5	7,3	137,9	7,9	136,4	15,2	274,3	31,7	409,8
Maj	14	17,1	116,0	7,3	113,5	8,2	114,5	15,5	227,9	32,6	343,9
Juni	14	18,6	117,0	8,1	135,9	9,0	136,4	17,1	272,2	35,6	389,2
Juli	14	17,1	89,3	7,2	124,9	8,6	124,8	15,8	249,8	32,9	339,1
Augusti	14	18,1	108,7	7,6	117,5	9,3	120,6	16,9	238,1	35,0	346,9
September	13	17,8	121,9	7,7	141,0	9,4	137,6	17,2	278,6	35,0	400,4
Oktober	14	19,2	119,2	7,8	121,1	9,6	121,2	17,3	242,3	36,6	361,6
November	14	19,1	150,9	8,0	132,2	9,2	132,0	17,2	264,2	36,3	415,1
December	14	17,2	177,9	7,7	112,2	7,9	113,4	15,6	225,6	32,9	403,5

Källa: Finlands Bank.

Tabell 20.
Bankernas checkkontolimiter under dagen

Vid periodens slut	Limiter totalt, milj. euro	Maximal utnyttjandegrad[1], %	Utnyttjandegrad i genomsnitt[2], %	Checkkontosaldon vid dagens slut[3], milj. euro
	1	2	3	4
1996	1 942	..	10	..
1997	2 793	89	10	944
1998	3 227	44	6	951
1999	6 500	52	4	1 588
2000	4 700	39	0	1 614
2000				
Januari	4 920	31	1	1 513
Februari	5 005	31	1	1 512
Mars	4 444	39	0	1 706
April	4 602	24	0	1 573
Maj	4 519	10	0	1 718
Juni	3 917	20	0	1 669
Juli	4 568	5	0	1 586
Augusti	4 355	21	0	1 692
September	3 646	12	0	1 571
Oktober	4 165	15	0	1 632
November	4 245	31	0	1 516
December	4 700	33	0	1 677

Källa: Finlands Bank.

1 Den maximala utnyttjandegraden är lika med förhållandet mellan det största sammanräknade debetsaldot på bankernas checkkonton och de totala limiterna under perioden, %. Den maximala utnyttjandegraden har beräknats från början av 1997.

2 Den genomsnittliga utnyttjandegraden är lika med förhållandet mellan det genomsnittliga debetsaldot på bankernas checkkonton och de totala limiterna under perioden, %.

3 Medeltal för perioden.

Tabell 21.
Betalningsclearing i Finland

	Debiteringar		Krediteringar		Transaktioner totalt	
	Antal, milj. st.	Värde, mrd. euro	Antal, milj. st.	Värde, mrd. euro	Antal, milj. st.	Värde, mrd. euro
	1	2	3	4	5	6
1996	128,0	150,9	139,2	243,2	267,2	394,1
1997	131,2	123,7	146,2	243,6	277,4	367,2
1998	158,2	47,4	163,6	154,8	321,8	202,2
1999	164,9	8,1	167,8	124,5	332,0	132,6
2000	181,3	8,8	174,2	138,5	355,1	147,3
2000						
Januari	13,4	0,6	14,3	10,8	27,7	11,5
Februari	13,2	0,6	15,9	11,2	29,2	11,8
Mars	14,7	0,7	14,6	11,3	29,2	12,0
April	13,7	0,7	13,7	10,9	27,4	11,6
Maj	16,8	0,8	15,7	12,8	32,5	13,6
Juni	15,9	0,8	15,0	12,5	31,0	13,3
Juli	17,1	0,8	14,0	11,6	31,0	12,4
Augusti	16,1	0,7	14,3	11,2	30,0	11,9
September	14,6	0,8	14,7	12,1	29,3	12,3
Oktober	16,2	0,8	15,8	9,0	32,0	10,0
November	12,0	0,6	11,0	10,7	23,0	11,4
December	17,6	0,9	15,2	14,4	32,8	15,3

Källa: Finlands Bank.

Finlands Banks publikationer 2000

Euro & talous	Kvartalstidskrift.
Bank of Finland Bulletin	Kvartalstidskrift.
Årsberättelse	Separat på finska, svenska och engelska.
Forskningspublikationer	
Serie E, doktorsavhandlingar och analytiska undersökningar	E:18 KARLO KAUKO The Microeconomics of Innovation: Oligopoly Theoretic Analyses with Applications to Banking and Patenting. Doktorsavhandling.
	E:19 JUHA KILPONEN The Political Economy of Monetary Policy and Wage Bargaining. Theory and Econometric Evidence. Doktorsavhandling.
	E:20 JUKKA VESALA Technological Transformation and Retail Banking Competition: Implications and Measurement. Doktorsavhandling.
Diskussionsunderlag	I serien publicerades 24 undersökningar och utredningar som gjorts vid olika avdelningar i banken.
Statistikmeddelanden	Finansmarknaden, utkommer en gång i månaden (på finska, svenska och engelska).
	Finlands betalningsbalans, utkommer en gång i månaden (på finska, svenska och engelska).
	Finlands betalningsbalans, årsstatistik (på finska, svenska och engelska).
	Betalningsbalans och utlandsställning, utkommer kvartalsvis (på finska, svenska och engelska).
	Direktinvesteringar i Finlands betalningsbalans, utkommer en gång per år (på finska, svenska och engelska).
	Finländska masskuldebrevslån, utkommer en gång per år (på finska, svenska och engelska).
Publikationer utgivna av Forskningsinstitutet för transitionsekonomier	I serien BOFIT Discussion Papers utkom 14 undersökningar (på engelska).
	I serien BOFIT Online utkom 14 publikationer (på finska eller engelska).
	Idäntalouksien viikko (Russian and Baltic Economies – The Week in Review). Veckorapport.
	Russian Economy – The Month in Review. Månadsrapport.
	Baltic Economies – The Quarter in Review. Kvartalsrapport.
Beställningar	Finlands Banks årsberättelse och forskningspublikationer finns i bokhandlarna. För officiellt bruk och för forskningsändamål kan publikationer beställas direkt från Finlands Bank: Finlands Bank, adressregistret, PB 160, 00101 Helsingfors, tfn 09-1831, fax 09-174 872, e-post: publications@bof.fi. Bulletinen, tidskriften Euro & talous, diskussionsunderlagen, de statistiska meddelandena (de sistnämnda i huvudsak avgiftsbelagda), publikationerna från Forskningsinstitutet för transitionsekonomier och en förteckning över Finlands Banks publikationer kan beställas från samma adress.

Finlands Banks organisation

vid slutet av 2000

Riksdagens bankfullmäktige

Ilkka Kanerva (ordf.), Virpa Puisto (vice ordf.),
Olavi Ala-Nissilä, Ben Zyskowicz, Antero Kekkonen, Anneli Jäätteenmäki,
Martti Tiuri, Kari Uotila, Mauri Pekkarinen

Bankfullmäktiges sekreterare
Anton Mäkelä

Finansinspektionen

Kaarlo Jännäri
direktör

Direktion

Chefdirektör
Matti Vanhala
ordförande
i direktionen

Bankdirektör
Matti Louekoski
vice ordförande i direktionen
från 1.1.2001

Bankdirektör
Sinikka Salo
direktionsmedlem

Direktionens sekreterare
Heikki T. Hämäläinen

Övergripande
ECBS-ansvar

Samhällsekonomi

Marknadsoperationer

Information

Internationella
sekretariatet

Intern revision

Ledningssekretariatet

Finansmarknaden

Betalningsrörelsen

Penningförsörjning

Juridiska ärenden

Personal

Utveckling och budget

Ordförande i
Finansinspektionens
direktion

Forskning

Forskningsinstitutet för
transitionsekonomier

Statistik

Administration

Publikations- och
språktjänster

IT

Säkerhet

Avdelningar, byråer, regionbyråer och avdelningskontor

Administrativa avdelningen Esa Ojanen	**Bokföringsbyrån** Tuula Colliander	**Byrån för administrativa tjänster** Merja Rikkonen tf.	**Fastighetsbyrån** Harri Brandt
Avdelningen för betalningsrörelser Raimo Hyvärinen	**Byrån för finansiella tjänster** Mauri Lehtinen	**Byrån för korrespondent-banker** Jyrki Varstala	**Systembyrån** Hannu Wiksten
Avdelningen för marknadsoperationer Markus Fogelholm	**Operationsbyrån** Harri Lahdenperä	**Investeringsbyrån** Risto Peltokangas	**Riskhanteringsbyrån** Anneli Isopuro
Betalningsmedels-avdelningen Urpo Levo	**Huvudvalv och penningförsörjningssystem** Kenneth Sainio	**Penninghanteringsteknik** Kyösti Norhomaa	
Regionbyråer och avdelningskontor	**Helsingfors-Vanda** Kari Lottanen **Uleåborg** Renne Kurth	**Kuopio** Pekka Konttinen **Åbo** Timo Tervakko	**Tammerfors** Martti Hagman
Ekonomiska avdelningen Pentti Pikkarainen Antti Suvanto*	**Byrån för dataadministration** Ilkka Lyytikäinen **Prognosbyrån** Jarmo Kontulainen	**Byrån för ekonomisk politik** Tapio Peura	**Byrån för ekonomisk utveckling** Veli-Matti Mattila
Finansmarknadsavdelningen Heikki Koskenkylä Harry Leinonen*	**Byrån för betalningssystem** Marianne Palva	**Strukturbyrån** Kimmo Virolainen	
Forskningsavdelningen Juha Tarkka David Mayes*	**Bibliotek** Merja Alakulppi		
IT-avdelningen Armi Westin	**Banktjänster** Seija Lomma **Stödteam** Kari T. Sipilä**	**Datacenter** Kari Helander **Uppföljningstjänster** Matti Ahrenberg	**PC-och tele-kommunikationstjänster** Kari T. Sipilä
Personalavdelningen Arno Lindgren tf. Anton Mäkelä*	**Byrån för personalärenden** Sirpa Ahrenberg		
Publikations- och språktjänster Antero Arimo	**Publikationsbyrån** Antero Arimo**	**Språktjänster** Carita Gabrán	
Statistikavdelningen Martti Lehtonen	**Betalningsbalansbyrån** Harri Kuussaari	**Byrån för dataadministration** Jorma Hilpinen	**Byrån för finansiell statistik** Laura Vajanne

Specialenheter

Information Antti Juusela	**Internationella sekretariatet** Kjell Peter Söderlund	**Juridiska ärenden** Hannu Karppinen tf.	**Ledningssekretariatet** Heikki T. Hämäläinen
Revisionsenheten Taina Kivelä	**Säkerhet** Jyrki Ahvonen	**Utvecklingsenheten** Terhi Kivilahti	
Forskningsinstitutet för transitionsekonomier Pekka Sutela			

* direktionens rådgivare ** vid sidan av egen tjänst